

Baptista Szeretetszolgálat EJSZ
Kölcsey Ferenc Általános Iskolája
5200 Törökszentmiklós, Kölcsey F. u. 21.

OM azonosító: 035902

Tel: 56/390-284

E-mail: kolcsey@baptistaoktatás.hu

Egyházi Jogi Személy
Kölcsey Ferenc Általános Iskolája

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2026

Tartalomjegyzék

PREAMBULUM	4
KÜLDETÉSNYILATKOZAT	5
AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	6
I. NEVELÉSI PROGRAM	12
1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	14
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	27
3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	32
3.1. Az egészség – érték	32
3.2. A testi és lelki egészségnevelés általános céljai	33
3.3. Az egészségnevelés feladatai	33
3.4. Drogrevenációs program	36
4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	40
5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	44
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	51
6.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységünk	51
6.2. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységeink - tehetséggondozás, tehetségfejlesztés	53
6.3. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	63
6.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása	65
6.5. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő pedagógiai megsegítésének folyamata	66
6.6. A tartós gyógykezelés alatt álló tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységünk	85
7. Képességekibontakoztató, integrációs felkészítés keretébe tartozó pedagógiai feladatok	87
8. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje, a jogok gyakorlása	93
9. Kapcsolattartás a szülőkkel, a tanulókkal, a pedagógusokkal és az intézmény partnereivel	94
10. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai	95
11. Az iskolaváltás, valamint a tanulók átvételének szabályai	155
12. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	155

II. HELYI TANTERV	158
2.1. <i>A választott kerettanterv megnevezése, a választott kerettanterv feletti óraszámok.....</i>	<i>159</i>
2.2. <i>Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei</i>	<i>161</i>
2.3. <i>A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása</i>	<i>162</i>
2.4. <i>A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása.....</i>	<i>163</i>
2.5. <i>A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai.....</i>	<i>168</i>
2.6. <i>Projektoktatás.....</i>	<i>169</i>
2.7. <i>A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések</i>	<i>169</i>
2.8. <i>Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái.....</i>	<i>173</i>
2.9. <i>A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei</i>	<i>175</i>
2.10. <i>Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása.....</i>	<i>180</i>
2.11. <i>A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei..</i>	<i>181</i>
2.12. <i>A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag</i>	<i>181</i>
2.13. <i>Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei, programjai, tevékenységei.....</i>	<i>182</i>
2.14. <i>A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei</i>	<i>188</i>
2.15 <i>A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek (fogyasztóvédelmi oktatás).....</i>	<i>192</i>
2.16 <i>Az informális és nemformális tanulás módszertani megalapozása.....</i>	<i>195</i>
2.17 <i>A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Szakmai eredményeinek beépítése az iskolák pedagógiai programjába az EFOP-3.2.6-16-2016-00001 számú projekt vonatkozásában</i>	<i>196</i>
Záró rendelkezések	196
A Pedagógiai program elfogadásának legitimációja	197
1.sz. FÜGGELÉK	199
A pedagógiai program jogszabályi háttere	199

PREAMBULUM

“...a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, a tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet.”

(Péter második levele, 1: 5-7)

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy elhivatása az oktatásban:

Az ősi bibliai igazság – **„A bölcs tanítás az élet forrása”** (Pb.13:14.) – ma is érvényes. A baptista iskola célja, hogy tanulói a lehető legjobb alapokat kapják egy boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz.

A baptista iskola keresztyén értékekre és gondolkodásra épül, így a Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszereket alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát és a tanulók személyiségének optimális fejlesztését.

Az Európában 450 éves, Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőtt-keresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít. A Magyarországi Baptista Egyház több mint száz éve működtet egyházi oktatási intézményt és a rendszerváltás óta tart fenn óvodát, általános iskolát és alapfokú művészeti iskolát.

Keresztyén szellemű nevelésünk feladata, hogy a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése által gyermekeink önálló, felelősségteljes cselekvésre, őszinteségre, szabadságra törekvő, saját magukra a mértékletesség, másokra a türelem keresztyéni erényeit alkalmazó, helyes erkölcsi érzékkel rendelkező, problémamegoldó személyiséggé váljanak.

Hisszük, hogy a szeretet a leghatékonyabb pedagógiai módszer és ezzel támogatjuk, hogy a gyermekek e segítséggel találjanak rá az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztül Istenhez vezet.

A baptista iskola: „Több, mint iskola.” Magyarország egyik legnagyobb segélyszervezete, a Baptista Szeretetszolgálat megalakulása óta arra törekszik, hogy minden erejével és lehetősége szerint segítsen a szükségben lévőeknek. A Baptista Szeretetszolgálat – alaptevékenységébe jól illeszkedően – iskoláiban sokat tesz a hátrányos helyzetű, sajátos nevelésű igényű, valamint a roma tanulók felzárkóztatásáért, továbbá a tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatásáért. Küldetése, hogy az általa fenntartott intézmény több legyen, mint egy iskola: az a hely, ahol a tanuló teljes körű támogatást kap személyisége és képességei kibontakoztatásához.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Küldetésünk a ránk bízott gyermekek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítése.

A keresztyén elmének kell a legjobb elmének lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Küldetésünk személyes életpéldánkkal mintát adni.

Törekvésünk, hogy a baptista iskola olyan irányító testülettel, igazgatókkal, pedagógusi karral és munkatársi gárdával rendelkezzen, akik a Biblia alapelveinek megfelelő nézőpontot alkalmazzák a tanítás és az intézmény vezetése során.

Küldetésünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatása.

Minden tanulási tapasztalat célja, hogy hozzásegítse a gyermekeket Istentől kapott képességeik teljes kibontakoztatásához. A tanítás a következőkre összpontosít:

- A gyermekek számára megfelelő tevékenységek és szolgáltatások biztosítása;
- A gyermekek ráébresztése a társadalommal való kapcsolatukra és az iránta érzett felelősségre;
- Minden tantervbe, nevelési programba tartozó és ahhoz kapcsolódó iskolai tevékenység segítse a gyermekek intellektuális, lelki, társadalmi, érzelmi és fizikai fejlődését;
- Felkészítés a szolgálatra.

Küldetésünk a működés szempontjából hitelesnek lenni.

Törekvésünk, hogy az iskola mindennapos működési gyakorlata az integritás (feddhetetlenség, tisztesség, becsület), hatékonyság és számon kérhetőség következetes mintaképe legyen.

A bibliai értékek következetes alkalmazása, ahogy az oktatási intézmény:

- Példamutató igényességet mutat az intézmény működési szabályzatának fejlesztésében, annak számon kérhetősége terén, valamint az iskolavezetés működésében;
- Az emberi erőforrásokat etikusan és igazságosan kezeli;
- A pénzügyeket feddhetetlenül és nyíltan kezeli, illetve ellenőrzi;
- A kormányval és a hatóságokkal egyenes és krisztusi kapcsolatot tart fenn;
- Etikus, világos és nyílt fejlesztési stratégiákat dolgoz ki;
- Igazságos és következetes irányítási rendszert alkalmaz;
- A szülői kapcsolatok terén őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képvisel.

AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

ISKOLÁNK TÖRTÉNETE, ARCULATA

Történetünk 1880-ban kezdődött, amikor Pánthy Endre katolikus plébános (később kanonok, nagyprépost, püspök) megalapította, felépíttette, mindennel felszerelte, majd a működéséhez szükséges alapítvánnyal is ellátta az akkori leánynevelő intézetet. Ez volt városunk első emeletes épülete. Megnyitásakor kb. 300, öt év múlva közel 500 volt a növendékek létszáma. Ennek következtében került sor 1885-ben az épület bővítésére.

Az első világháború alatt katonai kórházak rendeztek be a tantermekben. A két világháború között a város egyik kulturális centruma volt, s profilja gazdagodott, mert falai között polgári leányiskola is működött. A második világháború idején ismét hadikórház lett és népkonyhaként is funkcionált. 1948-ban államosították.

1964-ben az iskolarendszert érintő változások következtében körzeti általános iskolává alakult. Ettől az évtől a környező települések (Balla, Barta, Surjány, Szakállas, Szenttamás) 6-16 éves korú gyermekeinek általános iskolai oktatását is ellátjuk. 1965-ben új szárnnal bővült az épület, melyben szakmunkástanulók képzése folyt.

A gyermeklétszám folyamatos növekedése a férőhelyek számának emelését tette szükségessé. Ennek érdekében *1982-ben került átadásra a Kölcsey úton az új épületegység*, helyi szóhasználatnál élve a „sárga iskola”, mely 2009-2011 között tovább bővült, kívül-belül megújult. Egy Európai Unió pályázat keretében 355 millió Ft-os, nagyszabású iskolabővítési és korszerűsítési projekt valósult meg az intézményben. Ennek eredményeként az Ipolyi téri épületből átköltözött az alsó tagozat. A 2010/2011. tanévtől már csak ebben az épületben folyik a tanítás, a régi, patinás létesítmény pedig ismét a Katolikus Egyház tulajdonába került.

A beruházásnak köszönhetően jelentősen javultak az oktatás feltételei: új aulával bővült a földszint, korszerű nyelvi laborok szolgálják az idegen nyelv tanítását. Új könyvtár, szaktantermek, számítástechnikai terem, klubszobák kialakítására került sor. A tantermek felébe új bútorzat került, korszerű audiovizuális eszközök, interaktív táblák, projektorok segítik a tanítást-tanulást.

Története során iskolánk elnevezése többször változott. Megnyitásakor alapítója, Pánthy Endre nevét vette fel, majd 1944-ben Árpádházi Szent Margitról nevezték el. Később Duclos téri Általános Iskola, majd Rózsa Ferenc téri Általános Iskola lett. *Kölcsey Ferenc nevét 1987 óta viseli*, s azóta különösen nagy gondot fordítunk névadónk szellemiségének, munkásságának, iskolánk hagyományainak ápolására.

2013. január 1-től rövid ideig önkormányzati fenntartásból államiba kerültünk, majd *2013. szeptember 1-től a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy vette át fenntartásunkat.*

Intézményünk nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó képzést folytat, nyolcosztályos rendszerben. Tanulóink létszáma 1999-ben volt a legmagasabb, az akkori 840 fővel már a befogadóképességünk határához érkeztünk. Az utóbbi években 440-490 gyermeket nevelünk-oktatunk, ezzel a város egyik legnagyobb létszámú általános iskolája vagyunk.

Kiemelt figyelmet fordítunk a komplex személyiségfejlesztésre, a minőségi nevelő-oktató munkára, tehetségeink gondozására, a versenyképes tudás elsajátíttatására, a lemaradók felzárkóztatására, a differenciált képességfejlesztésre, a sokszínű tanórán kívüli tevékenységekre. Ennek köszönhetően szívesen íratják be hozzánk gyermekeiket a szülők.

Munkánk során mindig törekszünk a pedagógiai innovációra, a folyamatos megújulásra, a korszerű módszerek alkalmazására. A teljesség igénye nélkül az alábbiakat említjük meg:

- 1968-90-ig matematika tagozat működött iskolánkban, melyet 1990-től 6. osztálytól kezdődő, képességek szerinti oktatás követett;
- 1983-tól emelt szintű testnevelés oktatást végzünk, évfolyamonként egy osztályban;
- 1990-ben bevezettük a környezetkultúra tantárgyat alsó tagozaton, majd vizuális kultúra elnevezéssel komplex ismereteket oktatunk;
- 1991 óta működik „Kölcsey” Diáksport Egyesületünk, mely a tanórán kívüli sportolást, valamint tehetségeink versenyeztetését segíti;
- 1993-ban hoztuk létre a „Zöld utat a tudáshoz” Alapítványt kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulóink elismerésére, a rászorulókat támogatására;
- 1993-ban alakult meg Diákönkormányzatunk, mely tanulóink érdekképviselőjét és szabadidős programok szervezését végzi;
- 1994-től vagyunk tagja a Kölcsey Társaságnak;
- 1994 óta működik az Iskolaszék;
- 1996-tól Vizuális Alapiskola működött iskolánkban, később a Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola vizuális csoportjainak adtunk helyet;
- 1998-tól a maximális tanulói részvétel érdekében a gyógytestnevelési foglalkozásokat órarendbe illesztettük;
- 1998-ban a városban elsőként Kölcsey Napokat rendeztünk névadónk tiszteletére, s ezt azóta is rendszeresen megteesszük;
- 2000-ben a Millennium alkalmából megjelentettük 1. évkönyvünket;

- 2000-ben elkezdtek a „Comenius I.” minőségirányítási modell kiépítését, melyet folyamatosan fenntartunk. Célunk ezzel a partnerközpontú működés biztosítása az intézményhasználók megelégedésére;
- 2000-től foglalkozunk a sajátos nevelési igényű, illetve tanulási, magatartási problémákkal küzdő gyermekek speciális fejlesztésével, megsegítésével;
- 2001-ben 5. osztálytól kezdődően tehetséggondozó osztályt indítottunk, mely jó képességű tanulóink kiteljesedését célozta;
- 2005-ben kiadtuk *2. évkönyvünket*;
- 2006-ban iskolánk fotóival díszített falnaptárt készítettünk;
- 2006-ban Európai Unió pályázat elnyerésével vezettük be a *kompetencia alapú oktatást*, mely jelentős szakmai innovációt jelentett;
- 2006-ban és 2009-ben elnyertük az „Ökoiskola” címet, majd 2012-ben az „Örökös Ökoiskola” elismerést;
- 2009-ben „A sárga iskola meséi” címmel jelentettünk meg diákjaink díjnyertes alkotásaiból antológiát;
- 2010 óta *regisztrált Tehetségpontként* működünk. Kezdetben 3 tehetségterületen fejlesztettük tanítványainkat: logikai-matematikai, természeti, testi-kinesztetikus. Ebben az évben megjelentettük *3. évkönyvünket*;
- 2012-ben szülők, tanulók és pedagógusok összefogása eredményeként megjelentettük „A sárga iskola szakácskönyvét” az egészséges ételek népszerűsítése érdekében;
- 2012-ben az „U4energy” verseny országos 1. helyezettjeként Európai Díjátadó Ünnepségen vett részt iskolánk küldöttsége Brüsszelben;
- 2013-ban a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács szakmailag hiteles és eredményes munkánkért az „Akkreditált Kiváló Tehetségpont” elismerést adományozta számunkra;
- 2013-ban sikeres környezetvédelmi pályázatunknak köszönhetően a „COMENIUS iskolai együttműködések projekt” keretében megkezdtek nemzetközi kapcsolataink bővítését;
- 2014-ben *felmenő rendszerben bevezettük az emelt óraszámú angol nyelv oktatását*, mely hosszabb távon igen komoly nyelvi tudást biztosít a képzésben résztvevőknek. A programban az Amerikai Egyesült Államokból érkezett anyanyelvi tanár is közreműködik. Ebben az évben újabb 3 tehetségterülettel bővítettük tevékenységünket: angol nyelv, informatika, színpálya;
- 2015-től folyamatosan és eredményesen pályázunk a „Határtalanul! – tanulmányi kirándulás hetedikeseleknek” program keretében. Ennek köszönhetően többször is

Erdélybe, Szlovákiába és Horvátországba látogattak diákjaink. Ebben az évben kiadtuk *4. évkönyvünket*;

- 2016-ban a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács másodszor is az „*Akkreditált Kiváló Tehetségpont*” elismerésben részesített bennünket;
- 2017-ben sikeres pályázatunknak köszönhetően elnyertük a „*Minősített Tehetséggondozó Műhely*” címet, mely színvonalas tehetséggondozó munkánkat igazolja, és továbbfejlesztésének lehetőségét biztosítja. Ezzel a címmel az országban mindösszesen 42 intézmény rendelkezik;
- 2018-ban újabb eredményes pályázatunknak köszönhetően megkaptuk az „*Európai Tehetségpont*” címet, ezáltal tagjai lettünk az Európai Tehetségsegítő Hálózatnak;
- A 2018/2019. tanévben szakköri keretben bevezettük a *robotika* oktatását. Eredményes munkáinknak köszönhetően a Baptista Szeretetszolgálat csapatának tagjaként már nemzetközi megmérettetésen is részt vettek tanítványaink. Nagy sikernek tartjuk, hogy a Robotika Európa Bajnokságon több bajnoki és dobogós helyezést értek el, a Világbajnokságon pedig ezüst érmet szereztek. Évente megrendezzük iskolánkban az Országos Baptista Robotika Találkozót.
Szintén ebben a tanévben kezdtük meg az első két évfolyamon a testnevelési osztályokban a LEGO-matek oktatását, mely a kisdíákok játékigényét is figyelembe véve fejleszti matematikai képességeiket;
- 2020-ban megjelentettük *5. évkönyvünket*;
- 2021-ben a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács harmadszor is az „*Akkreditált Kiváló Tehetségpont*” elismerésben részesített bennünket. A Fenntarthatósági Témahéthez kapcsolódóan elnyertük „*Jász-Nagykun-Szolnok Megye Legaktívabb Iskolája 2021*” díjat;
- 2022-ben - a sikeres auditálást követően – 5 évre ismét elnyertük a „*Minősített Tehetséggondozó Műhely*” címet. Eredményes pályázatainknak köszönhetően ebben az évben megkaptuk az „*Állatbarát Általános Iskola*” és a „*Madárbarát Iskola*” elismeréseket is. A Fenntarthatósági Témahét kapcsán meghirdetett tavaszi időszaki hulladékgyűjtési versenyen, használt elemgyűjtés kategóriában *megyei 1. helyezést* értünk el;
- A 2022/2023. tanévtől részt veszünk az „*Úszó Nemzet*” Programban, mely 1-2. évfolyamos tanulóink úszásoktatását biztosítja;
- 2023-ban újra elnyertük az „*Állatbarát Általános Iskola*” címet. A Fenntarthatósági Témahét kapcsán meghirdetett tavaszi időszaki hulladékgyűjtési versenyen, használt mobiltelefon-gyűjtés kategóriában *vármegyei 1.*, az Energiatudatossági pályázat *Kelet-Magyarország kategóriájában pedig 2. helyezést* értünk el;

- 2024-ben harmadszor is megkaptuk az „Állatbarát Általános Iskola” címet. A természeti tehetségcsoportunk a Kárpát-medencei Fenntarthatósági Témahét keretében meghirdetett „Kert-kószolgozó” pályázaton 1. helyezett lett.

Nagy hangsúlyt fektetünk a *művészeti oktatásra*. Tanítványaink 10-15%-a a helyi Alapfokú Művészeti Iskola tagja. A mozgáskultúra fejlesztése és a népi hagyományok ápolása érdekében néptánc oktatást biztosítunk tanulóinknak. Iskolánkban énekkar működik, a zenét szeretők rendszeresen részt vehetnek zenei programokon és hangversenyeken.

2017-ben csatlakoztunk a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem szakmai vezetésével megvalósuló EFOP-3.2.6-16-2016-0000-1 „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” elnevezésű projekthez, mely a zenei nevelés fejlesztését támogatja.

Az informatikai ismereteket 1-2. évfolyamon tabletes foglalkozások keretében, 3. osztálytól pedig tanórákon oktatjuk. Tehetségműhely keretében ECDL vizsgára készítjük fel diákjainkat. A hatékonyabb ismeretszerzés biztosítása érdekében valamennyi első osztályos tanulóknak tabletet biztosítunk.

A figyelem, a problémamegoldó képesség és a logikus gondolkodás fejlesztése céljából szakköri formában oktatjuk a *táblajátékokat*.

Kulcsfontosságú feladatnak tekintjük az *esélyegyenlőség megteremtését*. Ennek érdekében szakköröket, korrepetálásokat, tehetséggondozó foglalkozásokat, középiskolai előkészítőket szervezünk, de tanulószobai és napközis foglalkozások igénybevételére is lehetőség van. Rendszeresen bevonjuk tanulóinkat az „Útravaló” ösztöndíjprogramba.

A tanulási kudarcnak kitett gyermekek felzárkóztatására, a *hátránykompenzációra* nagy gondot fordítunk, mert tanulóink között hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűek is vannak. A rászorulókat fejlesztését, egyéni segítségét gyógypedagógusok, fejlesztő pedagógusok, szociálpedagógusok, gyógytestnevelő segítik. A sajátos nevelési igényű tanulókat integráltan oktatjuk.

A 2017/2018. tanévtől az Oktatási Hivatal felkérésére részt veszünk az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” elnevezésű kiemelt projektben, mely a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, iskolánk hátránykompenzációs és esélyteremtő képességének növelését szolgálja.

A HEFOP 3.1.3 és a TÁMOP 3.1.4 projektek értékes tartalmi elemeinek megvalósításával és módszereinek fenntartásával valamennyi évfolyamunkon alkalmazzuk a kompetencia alapú oktatás módszereit, elemeit. Előtérbe helyezzük a kooperatív tanulási technikákat, a csoportmunkát, az egyéni felelősségvállalást a közös

tevékenységek során. Tervszerűen lebonyolítjuk a témaheteket és a 3 hetet meghaladó projekteket.

Az országos kompetenciamérés eredményeinek hasznosítása, a dokumentáltság és a hozzáférhetőség biztosítása, az eredmények munkaközösségi és nevelőtestületi szintű feldolgozása 2002 óta történik meg a napi gyakorlatban. 2015-ben intézményi intézkedési tervet dolgoztunk ki a mutatók további javulásának érdekében.

Az egészséges és kulturált életmód érdekében biztosítjuk a széleskörű sportolási lehetőségeket. *Tanítványainkat eredményesen versenyeztetjük atlétika, kézilabda, labdarúgás, szivacskezilabda és úszás sportágakban.* Kölcsönösen együttműködő, jó kapcsolatot ápolunk a helyi sportegyesületekkel.

Rendszeresen szervezünk *Erdei iskolákat, Erzsébet- és nyári táborokat, tanulmányi kirándulásokat,* melyek segítik értékeink, hagyományaink, természeti és épített környezetünk megismerését, továbbá nélkülözhetetlen színterei az egészséges életmódra nevelésnek. Diákjaink körében népszerű a *gyalogos vándortábor* és az *amerikai biblia tábor.* Utóbbi lebonyolításában pedagógusainkon kívül az Amerikai Egyesült Államokból érkező baptista önkéntesek is jelentős szerepet vállalnak.

A tanórán kívüli foglalkozások *(kirándulások, sportrendezvények, vetélkedők, versenyek),* az iskolai hagyományok ápolása *(Karácsony hete, Kölcsey hét, Kölcsey túra, Kölcsey kupa, Kölcsey futás, hulladékgyűjtés, gyermeknap, sportnap, tehetségnap, alapítványi bál, farsang, Zöldolimpia, iskolai ünnepségek, ballagás)* sajátos színfoltjai iskolánk életének.

Napközis csoportjainkat egyrészt a szülők igényének, másrészt bejáró tanulóink érdekének figyelembe vételével szervezzük döntő mértékben az alsó tagozaton. Ezek a gyermekek idejük jelentős részét töltik az iskolában, ebből adódóan számukra a személyiség- és képességfejlesztés, a szocializáció biztosítása, közösségi életük alakítása egész napos folyamat és feladat, amit tudatosan, felelősséggel és pedagógiai elhivatottsággal vállalunk.

Hisszük, hogy eddig elért eredményeinkre alapozva jól felkészült, korszerű ismeretekkel és módszertani kultúrával rendelkező, mindig megújulni kész, célkitűzéseink megvalósítása érdekében egységes, nagy szakmai tapasztalattal bíró nevelőtestületünk a pedagógiai programban megfogalmazottakat meg tudja valósítani.

Fentieket hitelesen igazolja, hogy színvonalas nevelő-oktató munkánk elismeréseként a Baptista Szeretetszolgálat Elnöksége 2019. novemberében „Az év nevelőtestülete” kitüntető címet adományozta számunkra.

I. NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az oktatásnak - mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt - alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az élethosszig tartó tanuláshoz, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. **Napjainkban különösen felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik.**

Ezekkel a gondolatokkal azonosulva vezettük be intézményünkben 2006-ban a kompetencia alapú oktatást, mely átfogja ~~egész~~ tevékenységünket, áthatja a tanítási-tanulási folyamatot.

KULCSKOMPETENCIÁK

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia - eltérő mértékben - felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásaért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban: IKT) magabiztos, kritikus és etikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje, továbbá kommunikáció együttműködés az interneten keresztül, valamint digitális tartalomalkotás és -megosztás.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgzó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” kiemelt uniós projekt fenntartásából adódó feladat:

A formatív értékelés alkalmazásához szükséges kulcskompetenciák fejlesztési eszközeinek kidolgozása. A pedagógusok releváns kompetenciáinak fejlesztése, támogatása a tanítás-tanulás folyamatában.

PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK

Iskolánk nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti és az európai humanista értékrend hatja át. Ennek figyelembevételével, nevelőtestületünk hitvallása alapján az alábbi elvek határozzák meg pedagógiai tevékenységünket, nevelő-oktató munkánkat:

- Tanulóink rendelkezzenek az általános műveltség alapjaival, piacképes ismeretekkel, az élethosszig történő tanuláshoz szükséges képességekkel.
- A tudás, a műveltség legyen érték számukra.
- Legyenek birtokában azoknak a kompetenciáknak, melyek az életben való boldoguláshoz szükségesek (személyes-, szociális- és kognitív kompetenciák).
- Biztosítjuk az eltérő szociális, kulturális, gazdasági háttérrel rendelkező tanulók integrációját, felzárkóztatását, esélyegyenlőségét.
- Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók sikeresen elvégezzék az általános iskolát.
- Fontos feladatunknak tekintjük a tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését, az idegen nyelv és az informatika oktatását.
- Igénybe vesszük a város speciális szervezeteit a hátránykompenzáció, a gyermek- és ifjúságvédelem feladatainak megoldása érdekében. Tudatosan törekszünk a szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzésére.
- Segítjük tanulóink mentális problémáinak leküzdését.
- Az egészséges, kulturált életmód kialakítása érdekében folytatjuk és kiemelten kezeljük:
 - a) az emelt szintű testnevelés oktatását és a speciális gyógytestnevelési fejlesztést;
 - b) hagyományainknak és adottságainknak megfelelően a széleskörű sportolási lehetőségek megteremtését;
 - c) tanulóink környezetvédelmi tevékenységeinek biztosítását, környezettudatos életmódjának kialakítását, formálását;
 - d) az ökoiskolai program tervszerű, következetes megvalósítását.
- Az iskolai fegyelem érdekében erősítjük tanulóink viselkedési kultúráját, következetesen betartatjuk a házirendet.
- Biztosítjuk a tanórán kívüli programok, rendezvények színes/széles választékát.
- Toleranciára, demokráciára, a másság elfogadására neveljük őket.
- Elősegítjük szocializációjukat, társadalmi beilleszkedésüket.
- Névadónk szellemiségének és hagyományaink ápolásával fejlesztjük nemzeti azonosságtudatukat.
- Az Európához tartozás érzésével párhuzamosan erősítjük magyarságtudatukat, hazaszeretetüket. Ehhez felhasználjuk a „Határtalanul!” program adta lehetőségeket, külhoni testvériskoláinkkal közös programjainkat, megismertetjük tanítványainkkal a Kárpát-medence magyar lakta területein élő emberek történetével, életével, kulturális és történelmi emlékeivel.

- Az ismeretek sokoldalú és egyénre szabott átadásával felkészítjük őket a képességeiknek megfelelő továbbtanulásra.
- Háromszorosan Akkreditált Kiváló Tehetségpontként különös figyelmet fordítunk a tehetségfejlesztésre, tehetséggondozásra, az egyéni adottságokhoz és képességekhez igazított tudásbővítésre és komplex személyiségfejlesztésre. Tanítványaink erős és gyenge oldalát egyaránt fejlesztjük.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók családjainak megismerésére, továbbhaladásuk elősegítésére.
- Olyan légkör megteremtését biztosítjuk, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát.
- Minden dolgozónk, pedagógusunk elkötelezett a differenciált fejlesztésen alapuló, a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő inkluzív nevelése-oktatása iránt.
- Kiemelt feladatunk a keresztyén és az általános emberi értékek, normák közvetítése, elsajátíttatása és alkalmazásának gyakorlása.

NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK CÉLJAI ÉS SIKERKRITÉRIUMAI

Konkrét célkitűzések	Sikerkritériumok
Az alapfokú képzés biztosítása a 6-14 éves korosztály számára.	A bukási arányok csökkentése 5% alá. 100%-os továbbtanulás a tanulók képességének megfelelően.
Az életkornak megfelelő testi fejlettség, fizikai állóképesség kialakítása.	Érjenek el tanulóink önmagukhoz képest fejlődést a fizikai teljesítménymérések során.
Kommunikációs képességek fejlesztése.	Életkorának megfelelő szókinccsel rendelkezzen minden tanuló. Összefüggő beszéd a 8. osztályos szóbeli vizsgán.
Tehetséggondozás, felzárkóztatás, széles körű érdeklődés kialakítása.	Vegyenek részt minél több versenyen (tanítványaink 40%-a). A tehetségterületek bővülnek, a tehetségcsoportok tervszerűen, folyamatosan működnek. Tehetséggondozó pályázatokban veszünk részt. A korrepetált tanulók ne legyenek évisméltók.
Kiemelten kezeljük az informatika, az idegen nyelv és a matematika oktatását.	Az önálló információszerzés megtanítása. Legyen képes önálló ismeretszerzésre az a tanuló, aki 2 éve informatikát tanul. Tegyen minden 8. osztályos tanuló sikeres iskolai írásbeli vizsgát matematikából, szóbeli vizsgát idegen

	nyelvből.
Hagyományok ápolása, nemzeti és iskolai ünnepek (Kölcsey Napok, „Határtalanul!” program, Tehetségnap évente, Kölcsey túra 2 évente).	Tanulóink aktívan vegyenek részt a programokban (műsorok, kiállítások, DÖK programok szervezésében; legalább tanulóink 20%-a szerepeljen ezeken a rendezvényeken).
Az alapelvekben megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztése.	Az országos kompetenciamérés előző évi szintjének megtartása.
A kompetencia alapú oktatásban a HH és a HHH tanulók felzárkóztatása hatékonyabbá válik.	Teljesítménynövekedés.
A hagyományok ápolása mellett lehetőséget biztosítunk minden új kezdeményezésnek.	Az új ötletekkel új hagyomány megteremtése.

A Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési területei – nevelési céljai

Áthatják a pedagógiai folyamat egészét, ezáltal közös értékeket jelenítenek meg. Az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés és a példák érzelmi hatásának egyaránt meg kell jelennie a tanítási-tanulási folyamatban, ennek megvalósítását kiemelt feladatunknak tekintjük a mindennapi pedagógiai gyakorlatban.

Énkép, önismeret

Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és önkontroll, a felelősség önmagunkért, az önállóság, az önkifejezés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság.

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

Európa a magyarság tágabb hazája. A tanulók magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká. Ismerjék meg az egyetemes emberi civilizáció legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállamban a társadalom fejlődésének és az egyén sikerességének, boldogulásának s nem ritkán boldogságának is egyik fontos feltétele az egyén részvétele, a civil társadalom, a lakóhelyi, szakmai, kulturális közösség életében és/vagy, politikai életben. Az aktív állampolgári léthez ismeretek, képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges.

Gazdasági nevelés

A gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás nélkül nem érthetjük meg a bennünket körülvevő világ számunkra fontos folyamatainak jelentős hányadát. Az iskolai nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket.

Környezettudatosságra nevelés

A nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezetmegóvásra, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

A tanulás tanítása

A tanulás a pszichikum tartós módosulása külső tényezők hatására, tehát nem csupán ismeretelsajátítás és figyelem, emlékezet működtetése, hanem valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését magában foglalja. A pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait.

Testi és lelki egészség

Az iskola ~~nagy~~ feladata és felelőssége, hogy a felnövekvő nemzedékeket egészséges életmódra nevelje, valamint minden tevékenységével szolgálni kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Fontos eleme a pályaaorientáció, amelynek célja, hogy segítse a tanulók további iskola- és pályaválasztását. Az iskolának átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Kiemelt figyelmet igényel a rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság kezelésének a képessége egyéni és társadalmi szinten egyaránt. A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttéléshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és állampolgári kompetencia tudatos, pedagógiaiilag tervezett fejlesztése.

Erkölcsei nevelés

Alapvető cél a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, felkészítésük az önálló gondolkodásra, felelős életvitel kialakítására. Segíteni kell az értékkonfliktusok feloldásában, az erkölcsi, életvezetési problémák megoldásában. Az iskolai közösség élete, a tanárok példamutatása segítse a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a türelem, a megértés, az elfogadás készségének megalapozását és fejlesztését.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Elengedhetetlen, hogy a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti, népi kultúránk nagy múltú értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Ismerjék meg és becsüeljék az otthon, lakóhelyüket, szülőföldjüket, a hazát. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, a haza védelmének kötelessége.

Európa a magyarság tágabb hazája ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, kultúráját. Tájékozódjanak az emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállamban a társadalom fejlődésének és az egyén sikerességének, s boldogulásának fontos feltétele az egyén aktív részvétele a civil társadalom, a lakóhelyi, szakmai, kulturális közösség életében. Az állampolgári részvétel erősíti a nemzeti öntudatot és összetartozást, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Fontos tudatosítani a tanulóknál, hogy a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, valamint a méltányosság jellemzi. Fejleszteni kell a kreatív, önálló kritikai gondolkodást, az elemzőképeséget, a vitakultúrát, a felelősségérzést, a megbízhatóságot.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanulók kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásuknak és kompetenciáiknak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni őket, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a

fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok miatt kitüntetett feladatunk a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. A tanulók életkorának megfelelő szinten foglalkoznunk kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Ösztönözzük a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Feladatunk, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Segítjük őket a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Célunk a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása tanulóinkban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Célunk, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék

meghatározóvá a tanulóink számára. Örökös ökoiskolaként felkészítjük őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekszünk azoknak a gazdasági és társadalmi folyamatoknak a megismertetésére, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésében, gyarapításában tevékenyen részt vegyenek.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket biztosítunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ennek érdekében fejlesztjük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Tanulóinknak hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát.

Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. Tanítványaink megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaiival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása alapvető feladatunk. Minden pedagógus fontos teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell taníttatni, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani tanulóinkban, amelyet új helyzetekben is képesek alkalmazni a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

CÉLJAINKBÓL LEVEZETETT FELADATOK

- **Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés áll**
 - Jó képességű tanulóink fejlesztése a tehetség felismerésétől/azonosításától folyamatosan történik.
 - A tehetséggondozó műhelyeket színvonalasan tovább működtetjük. Célunk a még nem regisztrált tehetségcsoportok (robotika, művészeti) regisztrációja és akkreditációja. A táblajátékokat a Technika és tervezés tantárgy keretein belül ismertetjük meg a gyermekekkel.
 - Sikerorientált tanulóink tehetségének kibontakoztatásához biztosítjuk a szakköri, középiskolai előkészítő és versenyekre felkészítő foglalkozásokat.
 - Gyengébb képességű tanulóinkkal korrepetálásokon, fejlesztő foglalkozásokon egyéni, illetve mikrocsoportos formában foglalkozunk. Emellett a kooperatív tanulási módszerek alkalmazásával, továbbá differenciált fejlesztéssel biztosítjuk számukra az elérhető tudást.
 - Sajátos nevelési igényű tanulóink a szakértői vélemények alapján összeállított egyéni fejlesztési terv szerint haladnak.
 - Lehetőséget biztosítunk érdeklődés szerinti szakkörök beindítására.
- **Fejlesztjük a felelősségtudatot, a rendszeres tanulás képességét**
 - Ennek érdekében elvárjuk a következetes felkészülést a tanórákra; a taneszközök rendben tartását és azt, hogy legyenek felelősek saját cselekedeteikért, érezzenek felelősséget társaikért.

- Legyenek kitartóak mind a szellemi, mind a fizikai munkavégzésben (pl. testnevelés órán, versenyeken, tesztek megoldásában, kutatómunkában, stb.).
- **Hozzásegítjük tanulóinkat az ismeretszerzéshez, az önálló feladat- és problémamegoldáshoz**
 - Olvasóvá nevelés, könyv- és könyvtárhasználat, az internet célszerű alkalmazása a mindennapok gyakorlatában.
 - Megalapozzuk tanulási szokásaikat.
 - Támogatjuk az egyéni képességeik kibontakozását, tehetségük kiteljesedését.
 - Megerősítjük a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
 - Segítjük a tanulási nehézségekkel küzdő tanulóinkat.
 - Igyekszünk kompenzálni a hátrányos helyzetű gyermekek sajátos szociális- és kulturális környezetük okozta lemaradását.
 - Biztosítjuk a házirendben foglalt jogok és kötelességek gyakorlását, megköveteljük betartását, folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük a fennálló helyzetet.
 - Kiemelt figyelmet fordítunk az óvoda–iskola, illetve iskolafokok közötti (alsó–felső tagozat, általános iskola–középiskola) partneri kapcsolatok kialakítására, fejlesztésére a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében.

NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

A nevelő-oktató munka ismeret- és értékátadó tevékenység, amely csak akkor lehet eredményes, ha módszereiben, eszközeiben, eljárásaiban tekintettel van a tanulócsoporthoz heterogén összetételére, a tanulók életkori sajátosságaira és kellő teret biztosít a tanulói aktivitásnak az ismeretszerzés folyamatában. Ennek kapcsán az alábbiakat tartjuk fontosnak:

- Az eljárásoknak, eszközöknek igazodniuk kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez.
- Szorgalmazni kell az egyéni aktivitást, tág teret kell adni az egyéni munkamódszereknek, hozzá kell segíteni a tanulókat az egyénre szabott tanulási stratégia kialakításához.
- Az értékelésnek a kapott feladatok megvalósításának módja és színvonala, a problémákra adott válaszok minősége szerint kell történnie.
- A komplex személyiségfejlesztésben fontos szerepet kell kapnia az önismeretnek, az erős és gyenge oldal felismerésének, a fejlett és reális önértékelésnek, az önbizalom erősítésének, a kezdeményező és vállalkozó készségeknek, az ítélőképességnek, az erkölcsi és esztétikai érzékenységnek, az érzelmi intelligencia kialakításának, a tehetséggazonosításnak és –fejlesztésnek.

- Az egyéni szükségletekhez igazított, differenciált képességfejlesztést, terápiás szemléletet alkalmazunk.

Fontos:

- A tanulási technikák és módszerek tanítása, átadása, folyamatos karbantartása (a tanulás tanítása minden tantárgy esetében!).
- Az elektronikus médiumok alkalmazása a nevelő-oktató munkában.
- A tehetséges tanulók azonosítás utáni tervszerű és adekvát fejlesztése.

Módszerek:

- A meggyőzés módszerei (oktatás, példaképpéállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.).
- A tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, érdekes, játékos módszerek, gyakorlás, stb.).
- A magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret, stb.).

Tanulásszervezési eljárások:

A kompetencia alapú oktatásban az alábbi eljárásokat, tevékenységformákat alkalmazzuk:

- 3 hetet meghaladó projektek (Kukkantó Napok, Kölcsey Napok).
- Téma nap (Magyar Diáksport Napja, Baptista Pedagógiai Napok), Témahetek (Mozogj az egészségedért!, Állatvédelmi Témahét, Hálaadás Hete, Karácsony Hete, Digitális Témahét, Fenntarthatósági Témahét).
- Jó gyakorlatok átvétele/alkalmazása.
- IKT eszközök széles körű átvétele és használata.

Osztályba sorolás elvei:

- Az első osztályos tanulók szülei - iskolánk lehetőségeihez mérten - a nevelő személye és az osztály oktatási programja alapján választhatnak osztályt gyermeküknek.
- Az emelt szintű-testnevelés osztályokba való kerülés feltételei:
 - testnevelők ajánlása;
 - alkalmassági vizsgán mutatott teljesítmény;
 - egészségügyi alkalmasság.
- Az emelt szintű angol nyelvi tehetséggondozó osztályba való bekerülés feltételei:
 - a játékos óvodás foglalkozásokon tapasztalt képességek, viselkedésjegyek;
 - a tehetségazonosítás alkalmával mutatott teljesítmény.

A nyelvválasztás lehetőségei:

- A nyelvválasztást intézményünkben a szakos ellátottság és a szülők igénye határozza meg (angol, német).

Mentesítés a tantárgyak osztályozása alól:

• Az a tanuló kaphat mentesítést, aki rendelkezik a Szakértői Bizottság véleményével. Iskolánkban az oktatás-szervezés hatékonysága érdekében, az előzőekben felsorolt lehetőségekhez, eszközökhöz közvetlen és közvetett módszereket, eljárásokat alkalmazunk:

- Minden lehetséges tény sokoldalú, több szempontú bemutatása, szemléltetése, irodalmi anyagok felhasználása.
- Közös és önálló elemző munka, tanórán és tanórán kívül.
- Magyarázat, példa, gyakorlás, segítség, ösztönzés, ellenőrzés, követelés.
- Folyamatos értékelés, motiválás.
- IKT eszközök használata.

Közvetett módszerek:

- A családok segítségének igénybe vétele, együttműködés szorgalmazása, igény esetén szülői klub működtetése.
- Kapcsolattartás a társintézményekkel (Ipolyi Közművelődési Központ; Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat; Városi Önkormányzat; óvodák, helyi általános és középiskolák, külhoni és baptista testvériskolák, civil szervezetek, sportegyesületek).
- Múzeum, színház, hangverseny és kiállítás látogatása.
- Kirándulások, erdei iskolák/táborok, nyári táborok szervezése a lehetőségek figyelembevételével, pályázatok igénybevételével.
- Tömegkommunikáció, internet felhasználása/alkalmazása.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Célunk, hogy tanulóink minél teljesebben bontakoztassák ki személyiségüket, ezáltal:

- különböző szintű adottságaikkal, képességeikkel;
- eltérő mértékű fejlődésükkel;
- iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal;
- egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel;
- tehetségük kiteljesedésével;
- spontán tapasztalataikkal képessé váljanak további életükben önálló ismeretszerzésre, önképzésre.

Feladatunk a tantervekben rögzített egységes, alapvető tartalmak elsajátíttatása az eltérő képességek figyelembevételével. Ennek érdekében az intézményben színes, sokoldalú életnek, játéknak és tevékenységnek kell folynia:

- Változatos pedagógiai módszerekkel, széles tevékenységkínálattal kell a tanulóknak lehetőséget kapniuk a személyiségjegyeikkel összehangolt, egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítására.
- Fejleszteni kell a gyermekek önismeretét, együttműködési készségét, akaratát.
- Figyelmet kell fordítani:
 - a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítására,
 - az önismeret fejlesztésére (közösségi nevelés órákon, iskolán kívüli alkalmakon),
 - az egészséges, edzett személyiség kialakítására,
 - az egészségnek, mint alapértéknek elfogadtatására, az egészségmegőrzés igényének felkeltésére, az egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzésére,
 - a lelki egészség megőrzésére,
 - a környezettudatos magatartás kialakítására,
 - életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos meggyökereztetésére,
 - tehetségük felismerésére és kibontakoztatására,
 - a környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítására,
 - a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetésére, emlékeinek tiszteletére, ápolására, megbecsülésére,
 - az alapvető állampolgári jogok, a demokrácia értékeinek megismertetésére,
 - az új tanulásszervezési eljárások bevezetéséből/alkalmazásából adódóan, a kompetencia alapú oktatáshoz kapcsolódó 3 hetet meghaladó projektek, témahetek és témahetek élményszerű megszervezésére.
- A pedagógusnak, mint modellközvetítőnek, a személyiségformálás egyik legfontosabb alakítójának kell lennie.
- Minden pedagógus, a pedagógiai munkát segítők az adott tanórán, helyzetben és a tanórán kívüli színtereken a gyermekkel kapcsolatos minden tevékenységére jellemző, hogy tisztában van az egyes esetekben alkalmazott problémamegoldási stratégia az egész személyiségre vonatkozó hatásával.
- A pedagógiai munka középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, az egész személyiség fejlődésének, fejlesztésének kell állnia.
- Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez maximálisan igazodó fejlesztés.

A beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarokkal küzdő, illetve veszélyeztetett tanulók megsegítése:

Feladatok:

- Egyéni segítségnyújtás a tanulásban, fokozott együttműködés a szülőkkel és az osztályban tanító nevelőkkel. Fejlesztő foglalkozást, képességekhez igazodó korrepetálást kell tartani az integráltan nevelt tanulók számára.
- A pedagógusoknak az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben kell részesíteniük az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál és az ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára kell támaszkodniuk.
- A szakértői bizottság által megvizsgált tanulók megsegítésére megfelelő képzettségű szakembereket (gyógypedagógust, logopédust, pszichopedagógust, pszichológust) foglalkoztatunk.
- A kettős különlegességgel rendelkező gyermekek esetében a tehetségazonosítás és – fejlesztés megvalósítása.

Képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó alapvető ismereteket foglalja magába (a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő szinten):

- A követelmények differenciált meghatározásában ösztönözzük a személyiségfejlesztő oktatást.
- Figyelembe vesszük, hogy az nevelés-oktatás színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység más fórumai is.

➤ **Az értelem kiművelése területén:**

- A megismerési vágy fejlesztése az érdeklődés felkeltésével.
- A továbbtanulási szándék erősítése reális önismeret kialakításával.
- A tapasztalati és értelmező tanulás előtérbe helyezése.

Megvalósításának színterei:

- Tanórákon: kompetencia alapú oktatás módszereinek, elemeinek alkalmazása.
- Ezen túl fokozottan törekszünk az értelmi nevelésre az alábbi formákon:
 - kiscsoportos foglalkozásokon idegen nyelvből (csoportbontás),
 - szakkörökön,
 - felvételi előkészítőkön,
 - korrepetálásokon,
 - képességfejlesztő foglalkozásokon,
 - tehetségcsoportok foglalkozásain.

➤ **A segítő életmódra nevelés területén:**

- Pozitív szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.
- Elfogadó érzelmi légkör kifejlesztése és fenntartása az osztályokban, a tantestületben, az iskolában.
- Élményszerű pozitív minták felkínálása személyes példamutatással, történelmi, irodalmi személyiségek életével, munkásságával.
- Kooperatív tanulási módszerek alkalmazása.

Megvalósításának lehetőségei:

- A házirend elfogadásával/betartásával.
- A jutalmazások, dicséretetek, esetleges elmarasztalások alkalmazásával.
- A magatartás és a szorgalom rendszeres értékelésével.
- A felelősi rendszer kialakításával, működtetésével.
- Kirándulások, egyéb közösségi programok szervezésével.
- Tanórákon a tananyag tartalmának tudatos, célirányos felhasználásával.

➤ **Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén:**

A testnevelés órák, a diáksportköri élet, a helyi sportolási lehetőségek optimális kihasználása.

Megvalósításának formái:

Emelt szintű testnevelés oktatásával:

- Atlétika, kézilabda, szivacskezilabda, labdarúgó és birkózó edzéseken.
- Tömegsport és szabadidős játékfoglalkozásokon (pl. asztalitenisz, dodgeball), házi bajnokságokon.
- Gyógytestnevelés biztosításával a fejlesztésre utaltaknak.
- Versenyeken való részvétel biztosítása tehetséges sportolóinknak.

(Részletesen kidolgozva a mindennapi testedzés programban.)

A kézügyesség fejlesztése különféle tevékenységek során.

Megvalósításának lehetősége:

- Vizuális kultúra órákon, szakkörökön.
- Képzőművészeti tehetségcsoport foglalkozásain.
- Technika és tervezés órák keretében.
- Napközis foglalkozásokon.

A zenei és művészeti befogadóképesség fejlesztése.

Megvalósítása:

- Énekkar működtetésével.
- Az érdeklődők számára opera-, hangverseny- és színházlátogatások szervezésével.

- Iskolai ünnepélyeken, megemlékezéseken, gálaműsorokon szereplés lehetőségével.
- Színjátszó és művészeti tehetségcsoportok működtetésével.
- A városi zeneiskola nyújtotta lehetőségek kihasználásával.

Az önkifejezés gyakorlása.

Megvalósítása:

- Tanórákon a kommunikációs kifejezőképesség fejlesztésével.
- A kompetenciaalapú oktatás bevezetésétől kezdve a báb- és drámajáték alkalmazásával.
- Iskolarádió működtetésével.
- Diákönkormányzati üléseken/rendezvényeken feladatvállalással.
- Vers- és prózamondó versenyeken fellépésekkel.
- Színjátszó tehetségcsoport működtetésével.
- Tehetségnapon történő szerepvállalással.
- Rajz-, papír-, zöldség- és gyümölcszobor készítő pályázatokon való részvétellel.
- Vers-, mese- és novellaíró pályázatokra nevezéssel.
- Tanulmányi- és sportversenyeken történő megmérettetéssel.

➤ A szakmai képzés alapozása területén:

- Olyan tanórai és tanórán kívüli tevékenységek, szakkörök szervezése, melyeknek tartalma felhasználható a pályaaorientációban és az alkotó tevékenység kibontakoztatásában.
- Pályaaorientációs napok alkalmával külsős szakemberek bevonása.
- Az iskolán kívüli lehetőségek, rendezvények, látogatások minél jobb kihasználása.

Megvalósítása:

- Technika és tervezés órák keretében.
- Természeti és informatikai tehetségcsoport foglalkozásain.
- Táborokban, erdei iskolákban.
- Hulladékgyűjtési akciókban, környezetvédelmi programokban.
- Fásítási, zöldítési akciókban.
- Farsangi rendezvényeken.
- Tanulmányi kirándulásokon.
- Iskolai pályaaorientációs napon.
- Üzemlátogatások alkalmával és a pályaaorientációt segítő programok látogatásával (pályaválasztási szülői értekezletek, továbbtanulási tájékoztatók, pályaválasztási nap középiskolában, „Szakmák világa” pályaválasztási kiállítás, „Szakmalabirintus” rendezvény, stb.).

- Kulturális központ, városi könyvtár rendezvényein.
- Városi és iskolai ünnepségeken való szerepléssel, részvétellel.
- Tehetségcsoportok működtetésével.

3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) az egészséget alapvető emberi jognak, „az élethez való szükséges erőforrásnak” tekinti, mely egyben társadalmi befektetés is. Az egészség komplex fogalma a betegség hiányán túl magában foglalja a testi, a mentális-lelki és a szociális jólétre való képességeket, állapotokat. Az **egészségfejlesztő iskola** elősegíti, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen és arra törekszik, hogy folyamatosan fejlessze környezetét. Ennek érdekében az alábbiakat tesszük:

3.1. Az egészség – érték

Könnyen belátható mind az egyéni, mind a társadalmi egészség vonatkozásában az az evidencia, hogy a legkifizetődőbb befektetés mindkét esetben az egészség megőrzése, illetőleg a már ismert veszélyforrások kivédése, a prevenció.

A megelőző orvoslásnak egyik általánosan megfogalmazott célja a pozitív viselkedésminták kialakítása, az egészséges fejlődés biztosítása annak érdekében, hogy megelőzzük a kóros viselkedésformák kialakulását (pl. beilleszkedési zavarok, dohányzás, alkohol, játékszenvedély-betegség, drog, stb.)

Az egészség napjainkban a lakosság megítélése alapján a legfontosabb életvezetési értékévé lépett elő, s emiatt az iskolára, mint szocializációs intézményre az egészség megőrzésében, az egészséges környezet kialakításában és a prevencióban jelentős szerep hárul.

Az iskolai környezeti nevelés fontos és elengedhetetlen része az egészségnevelés. Egyrészt az iskola tantervében, tanítási gyakorlatában kapnak szerepet az egészségre, az egészség megőrzésére vonatkozó ismeretek, fogalmak, adatok és összefüggések. Másrészt az iskolai élet mindennapos gyakorlatában - az iskola üzemeltetésében, fenntartásában- kell gondoskodni az iskolában dolgozók és tanulók egészségéről. Ezért az iskolai egészségnevelés nemcsak a fizikai, hanem a mentálhigiénés és a társas viszonyok terén is átfogó feltétel együttest kell, hogy biztosítson a felnőttek és gyermekek életminősége, jóléte érdekében.

Az egészségállapotok és a környezet kölcsönhatásai be kell, hogy épüljenek a tananyagba, azaz a diákoknak ismerniük kell, a helyi környezeti kockázatok egészségükre gyakorolt hatását. Ezek észlelése elősegíti, hogy megelőzhetővé váljanak a megbetegedést okozó helyzetek.

Napjainkban az egészség-megőrzési tevékenység fő célja, hogy képessé tegye az embereket arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek az egészségükkel és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel. Az egészségmegőrzésnek a mindennapi élet részévé kell válnia, ezért vezettük be a szociális életvitel és a környezeti kompetencia terület fejlesztését.

3.2. A testi és lelki egészségnevelés általános céljai

- Testi, szellemi, pszichikai szempontból egészséges fiatalok nevelése, a társadalomba való beilleszkedésük segítése.
- Az egészséges életmód, a harmonikus, erkölcsös életvitel és közlekedés szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy ezek számukra értékke váljanak, az ehhez szükséges ismeretek, készségek elsajátítása, kialakítása.
- Megismertetni a tanulókkal az egészségre kedvező és káros tényezőket, a betegség-megelőzési módokat, eljárásokat, tudatosítani a tanulóknál az egészséges életmód szabályait, normáit, a pozitív beállítódásokat.
- Segíteni a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkoholfogyasztás, drogfogyasztás, helytelen táplálkozás), kialakulásának megelőzésében. Tájékoztatás, felvilágosítás az egészségkárosító szerekről és ezek hatásairól.
- Felkészíteni a gyermekeket, hogy felnőtt életükben képesek legyenek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.
- Fejlesztani szemléletüket, viselkedési normáikat, erkölcsiségüket, önmaguk és mások iránti felelősségüket.
- A tanulók környezetismeret, természetismeret, illetve biológia órákon szerzett ismereteire támaszkodva, azokat továbbfejlesztve kell tudatosítani bennük az ember és a környezete közötti kapcsolatot, hatékony kölcsönhatást.
- Meg kell értetni a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett élet élethosszabbító szerepét, jelentőségét.
- Rá kell világítani a harmonikus családi élet, a felelős szexuális kultúra jelentőségére, lehetőségére
- A pedagógusok kompetenciájának erősítése az egészségnevelés területén.

3.3. Az egészségnevelés feladatai

A **teljeskörű iskolai egészségfejlesztés** (rövidítve: TIE) az alábbi négy egészségfejlesztési alapeladat rendszeres végzését jelenti - minden tanulóval, a teljes nevelőtestület és alkalmazotti közösség, az iskolaegészségügyi szolgálat szakemberei, a szülők és az iskola környezetének bevonásával, szakmai ellenőrzés és segítség mellett (Somhegyi Annamária felosztása szerint):

I. Egészséges táplálkozás megvalósítása

- Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása: a napi ötszöri étkezés fontosságának ismertetése.
- A kultúrált étkezési szokások, az ízléses terítés, az étkezések rendjének kialakítása.
- Az iskola által biztosított háromszori étkezés igénybe vétele.
- Az étkezést biztosító konyha által az életkornak, a gyermekélelmezési előírásoknak megfelelően összeállított étrend biztosítása.
- Részvétel az "Iskolatej" és az „Iskolagyümölcs” programban, melyek keretében tanulóinknak heti rendszerességgel tejtermékeket és gyümölcsöket biztosítunk.
- Az iskolai büfé árukészlete eleget tesz az egészséges táplálkozás követelményeinek.

II. Mindennapos testnevelés minden tanulónak az egészségfejlesztési kritériumok teljesítésével - ennek részeként sok más szakmai elvárás közt jól végzett tartásjavító torna, relaxáció, tánc és sport is; valamint a testnevelés órákat kiegészítő egyéb testmozgás

- Megvalósítását a II.2.4. fejezet tartalmazza.

III. A gyermekek érett személyiséggé válásának azaz lelki egészségének elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával

- Pozitív, egészséges életfelfogás megalapozása.
- Mentálhigiéné, önismeret, önkontroll, pozitív életszemlélet elsajátítása.
- A tanulók beilleszkedését segítő tevékenység az iskolai környezetbe, az iskolai hagyományok felhasználásával és a diákönkormányzat közreműködésével.
- Humánus, kellemes, inkluzív iskolai légkör fenntartása, tanulóink megóvása a stressztől, a monotóniától, a szellemi túlterheléstől.
- Mintaadás a szabadidő helyes, egészséges, kulturált eltöltéséhez.
- A fokozottan veszélyeztetett tanulók körének felmérése és folyamatos segítése.
- Művészeti szakkörök, tehetségcsoportok működtetése (énekkar, rajzszakkör, kézművesség, színjátszás).
- Néptánc-oktatás, tánc és dráma foglalkozás.
- Kulturális rendezvények (mesemondó verseny, szavaló verseny, „Ki mit tud?”, Meseszép-mesekép pályázat, stb.).

IV. Egészségismeretek, egészségműveltség széles köre készség szintű elsajátításának elősegítése

- Baleset-megelőzés.

- Elsősegélynyújtás (az alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervet a I.12. fejezet tartalmazza).
- Személyi higiéné:
 - A rendszeres tisztálkodás igényének kialakítása.
 - Fogorvosi szűrés és tájékoztatás, szükség esetén tanulóink fogászati kezelése.
 - A ruházat tisztántartásának fontossága, váltócipő használata az iskolában.
 - Az időjárásnak, évszaknak, napszaknak megfelelő öltözködési szokás kialakítása.
 - A gyakoribb fertőző betegségek megelőzéséhez, terjedésük megakadályozásához szükséges ismeretek tudatosítása, az óvintézkedések, szabályok megbeszélése, gyakoroltatása, betartatása (kézmosás, távolságtartás, szájmascsk viselése, csoportos programok kerülése, stb.).
 - Szükség esetén egészségügyi szolgáltatások igénybevétele (fogorvos, iskolai védőnő, iskolaorvos).
- A szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának megelőzése (a drogprevenációs programot a I.3.3.5. fejezet tartalmazza).
- Bántalmazás, erőszak megelőzése:
 - Iskolai konfliktusok (diák-diák, tanár-diák között, illetve csoportos agresszió) és válságkezelés lehetséges megelőzésének, valamint megoldásainak megismertetése, elsajátítása.
 - Tanár-diák viszony minőségének javítása (meleg érzelmi légkör, pozitív beállítódás, megfelelő nevelési stílus a tanár részéről, kölcsönös bizalom, segítőkész együttműködés).
 - Közös alapértékek, normarendszerek megteremtése a tanulók bevonásával (a házirendben foglaltak betartása, a pozitív viselkedés minták megerősítése, szankciók a szabályok megszegőivel szemben).
 - A zavaró viselkedés leírása, pontos tisztázása a konfliktusok okainak kiderítése, feltárása, a helyes viselkedés kialakítása (megbeszélés, szituációs játék, dramatizálás, tanulságok levonása).
 - Szükség esetén kapcsolatfelvétel a szülőkkel, nevelési szakemberekkel.
 - A biztonság és veszélyhelyzetek felismertetése, a helyes döntés elősegítése.
- Természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése.
- A tanulók megszerzett tudására támaszkodva egészségi ismereteinek, műveltségének fejlesztése.

- Az egészséget a harmonikus, erkölcsös életvitelt értékként felfogó szemlélet kialakítása.
- Ösztönzés a környezetkímélő magatartás és életmód kialakítására, a környezeti higiéne fenntartására.

3.4. Drogprevenciós program

Helyzetelemzés

Az iskolai drogstratégia fogalma: „Azokat a célirányos és konkrét pedagógiai egészségfejlesztési feladatoknak a tervezési, megvalósítási folyamatát jelenti, amely az iskolai drogmegelőzési programban konceptualizálódik és az elsődleges drogprevenció megvalósítását, valamint a másodlagos drogprevenció elősegítését célozzák.”

(Takács Péter pszichopedagógus)

A megváltozott társadalmi viszonyok következtében a szociális szféra szerepe megnőtt és feladatai kibővültek. A mai családok működése során csökken az óvó-értékközvetítő hatás, mert egyrészt a szülőknek kevesebb idejük jut a gyermekükre a szükségesnél, másrészt maguknak, a szülőknek is akkomodációs problémát okoz jelenlegi feladatuknak történő megfelelés. Olyan generáció nő most fel, aki családi modellként nem tudja átvenni az elutasítási technikákat. A szülők pedig kevésbé tudják, milyen hatásokkal és milyen személyiség paramétereket kell erősíteni gyermekükben a megelőzés érdekében.

Ezért a nevelési-oktatási intézményeknek felelőssége megnőtt. A személyiségfejlesztő munka részeként kell a tanulók életvezetési stílusát úgy alakítanunk, hogy képessé váljanak az antihumánus szenvedélyek tudatos elutasítására. Minden nevelési helyzetben biztosítanunk kell, hogy a segítségre szoruló és támogatást igénylők megkapják a szükséges odafordulást és törődést! Feladataink felelősségteljes ellátása érdekében bekapcsolódtunk a városi drogmegelőző programba, tagja vagyunk a városi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak (KEF).

AZ ISKOLAI DROGSTRATÉGIA ALAPELVE:

Az iskola tanárai által elfogadott korszerű szemlélet a drogprevenciót az egészségfejlesztés (health promotion) komplex kérdéskörében helyezi el. A cél az, hogy a fiatalok mit csináljanak (egészségesen éljenek), miközben annak tudatosítása is fontos, hogy mit ne csináljanak (ne fogyasszanak drogot), továbbá olyan egészségfejlesztő programot dolgozzon ki az iskola, amelynek eredményeként csökkennek az ártó tényezők, és erősödnek a személyiségfejlesztő hatások:

- *információközlés:* az életkorral bővülő és mélyülő ismeretek átadása;
- *önismeret fejlesztése:* pozitív énkép, önbecsülés kialakítása, belső lelki egyensúly megteremtése;

- *társismeret fejlesztése:* kapcsolatok, társ-kapcsolatok, csoportszerveződés, csoportban folyó munka; tájékozódás a társas környezetben, a társas kapcsolatban;
- *döntéshozó képesség fejlesztése:* a lehetséges döntések közül megtanulják a körülmények ismeretén alapuló „legjobb” választást; megtanulják a pozitív minták követésének értékét; jártasságot szereznek a veszélyhelyzetek felismerésében, kezelésében;
- *stresszkezelés fejlesztése:* megismerik a valós élethelyzetekben keletkező szorongások feloldásának technikáit; az egészséges és biztonságos élet értékét;
- *egészség- szemléletű magatartás kialakítása.*

Az illegitim drogok fogyasztásának megelőzése egyrészt nem különíthető el a legális drogok (alkohol, nikotin, orvosi javallat nélküli gyógyszereszedés) fogyasztásának prevenciójától, másrészt nem különíthető el az egészség általános- és mentális, pszichés hangsúlyú fejlesztésétől.

A legfőbb alapelvünk az, hogy a tanuló megértse a saját egészségvédelmének jelentőségét és rendelkezze azokkal a szükséges ismeretekkel, jártasságokkal, amelyekkel környezetét, egészségi feltételeinek javítását, az egyes emberek, valamint a közösség egészségének védelmét képes cselekvően megteremteni.

A szerfogyasztás mentálhigiénés vonatkozása:

A gyermekek életét hátrányos élethelyzetek, családi traumák, szocializációs hiányok nehezíthetik. Közülük kerülhetnek ki a lelkiileg sérült, deviáns emberek. A dohányzás és az alkoholfogyasztás ebben a gyermekcsoportban kezdődhet meg, itt jelentkezhet az egészséggel kapcsolatos igénytelenség és hanyagság.

Segítő kapcsolataink színterei és a kapcsolódási pontok

1.	Szülők (család)	Legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett megelőző munkában.
2.	Iskolaszék, Szülői munkaközösség	A szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az elsődleges megelőzést.
3.	Háziorvos	Szakmai továbbképzések tartása, egészségnevelési programok szervezése, tartása, rizikócsoportok szűrése.
4.	Iskolaorvos	A program egészségügyi korrektségére „figyel”, szomatikus kezelés.
5.	Iskolapszichológus, szakpszichológus	Lelki eredetű problémák feldolgozására, magatartásbeli gondok, tréningek és önismereti foglalkozások tartása.
6.	Helyi ill. regionális iskolák drog - koordinátorai	Információk cseréje, programok egyeztetése.
7.	Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó	Gyermekvédelmi munka, államigazgatási esetekben való segítség, egyéni terápiák korrekciós foglalkozások.
8.	Védőnői hálózat	Prevenációs program elkészítése, drogokkal kapcsolatos előadás.

9.	Addiktológiai osztály, megelőzési intézmények	Szakellátást igénylő esetek.
10.	Rendészeti szervek	Bűnmegelőzési program közös kimunkálása.
11.	Egyházak, alapítványok, karitatív szervezetek	Konkrét esetekben számítani lehet a primer prevenciók törekvések támogatására.

Az iskola a drogreprevenció egyik legfontosabb színtere. Ezért a megelőzésben látjuk az intézmény legfontosabb szerepét. Drogratragiánk kiindulópontja az, hogy az intézményünkben a prevenció munka tervszerű és kultúrált legyen. Az elsődleges prevenció módszerei az iskolában kábítószer használók kezelésére nem vagy csak korlátozottan alkalmas. Ilyenkor külső beavatkozásra van szükség, általában külső szakemberek bevonásával.

Céljaink:

- Testi, szellemi, pszichikai szempontból egészséges fiatalok nevelése, a társadalomba való beilleszkedésüknek segítése.
- A pedagógus jó kapcsolatot alakítson ki a családokkal.
- Minél jobban megismerni a családok típusait, szerkezetét, életmódját és értékvilágát.
- Segítségnyújtani a reklámok helyes értelmezésében.
- A szabadidő hasznos és egészséges eltöltésével kapcsolatos információk bővítése.
- Minél több stresszoldó technika megismertetése a tanulókkal.
- Segíteni a káros függőséghez vezető szokások (dohányzás, alkoholfogyasztás, drogfogyasztás) kialakulásának megelőzésében.

Feladataink:

- Pozitív, egészséges életfelfogás megalapozása.
- A veszélyhelyzetek felismertetése, a helyes döntések elősegítése.
- A veszélyérzet nagyon alacsony foka miatt közvetett (veszélytudat kialakítás, felelősség kérdése, döntési mechanizmusok) módszerekkel, ill. közvetlenül a szerekhez kapcsolódó információkkal és prevenciók módszerokkal kell erősíteni a tanulók képességeit.
- Nagy hangsúlyt kell fektetni az iskolai foglalkozások során az interaktív gyakorlatokra épülő szituációs vezetésre, amely személyiségfejlesztő hatása mellett prevenciók értékű.
- Felvilágosító, megelőző tevékenység szülők, pedagógusok körében szakemberek segítségével.
- A visszautasítási technikák (pl. „nem mondás” algoritmus) gyakoroltatása, az ezt erősítő készségek fejlesztése.
- A kortárs-hatás ellensúlyozása a 7-8. évfolyamon, a kortársképzés beindítása (lehetőség szerint).

- Az egészség megőrzésére törekvő érték szemlélet kialakítása (önismeret, önkontroll, pozitív életszemlélet elsajátítása, tolerancia, empátia).
- Stresszoldó technikák megismertetése, gyakoroltatása.

A MEGVALÓSULÁS SZÍNTEREI:

A drogprevenációs munka nem korlátozódhat egyetlen tantárgyra és nem kötődhet egyetlen személyhez. Komplex nevelési helyzetben kell biztosítani, hogy a segítségre szorulóknak, a támogatást igénylők megkapják a szükséges odafordulást, törődést.

Színterek:

1) Tanórai:

Az aktuális téma az adott tanórába beépítve.

Tantárgyi:

- biológia
- környezetismeret, természettudomány
- technika és tervezés
- testnevelés, sport (Az egészséges életmód kialakításának egyik alappillére, kreatív cselekvési forma, mely az emberi önkitaljesedést előmozdítja. Ilyen sajátosságainál fogva a tágabban értelmezett primer prevenció egyik fontos eszköze.)
- dráma és színház
- közösségi nevelés óra
- személyiségfejlesztés (1-8. osztály)
- digitális kultúra/internet (szövetség weboldala, fórum, kérdezz-felelek)

2) Tanórán kívüli:

- szakkörök, tehetségfejlesztő csoportok
- napköziotthon, tanulószoba
- iskolai sportkörök, tömegsport, házibajnokságok, sportversenyek, edzések
- életmód napok, sportnap, tehetségnap
- Erdei iskola, Erzsébet-tábor, Határtalanul program
- drogprevenációs napok, előadások, filmvetítés
- DÖK-programok
- tanulmányi versenyek, vetélkedők, pályázatok
- pozitív példák bemutatása, találkozás híressé vált egykori kölcséys diákokkal

Erősíteni kell a pedagógiai hatásokat (pl. városi programok népszerűsítésével). Az iskolai foglalkozásokon túl a KEF szervezésén belül fontos szerepet játszik az Ipolyi Közművelődési Központ, a Vöröskereszt Városi Szervezete, valamint az alapellátásban

résztevő egészségügyi hálózat. A segítő szervezetek a szemléletformálásban jelentős segítséget nyújthatnak.

A drogrevenziós program időszakos értékelésének lehetséges eszközei:

- teszt lapok,
- kérdőívek,
- interjúk.

4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Hiszünk abban, hogy a közösségi élet és annak fejlesztése pedagógiai érték.

„A közösség olyan emberi együttélés, amelyet a közösségi érdek, közös cél, közös értékrend és tudat tart össze.” (Hankiss Elemér)

Mivel a közösség egyénekből áll, az igazi közösség kibontakoztatja, fejleszti az egyéniséget. A kooperatív együttműködésből adódó feladatok: toleráns személyiség, egymás segítése és csapatmunka.

Iskolánknak követendő hagyományai vannak a közösségi nevelés terén. A hagyomány felhalmozott értéktömeg, melyet a közösség emlékezete őriz.

Érintkezési formákban, magatartási szokásokban, diákönkormányzati döntési mintákban, ünneplési módokban ölt mindez testet. Úgy érezzük, stabilizálja elért eredményeinket, a további előrehaladás kiindulópontjává válik, így értékként illeszkedik a közösségi tevékenység rendszerébe.

A közösségi nevelés területei:

- a család, valamint a szűk és tágabb társadalmi környezet
- az iskola
- az iskolán kívüli tevékenységek
- az iskola keretein belül működő közösségi nevelés színterei:
 - tanórák
 - tanórán kívüli, felnőttek által szervezett iskolai foglalkozások (kirándulások, szakkörök, tehetségcsoportok)
 - diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (diákönkormányzati munka)
 - szabadidős tevékenység

Iskolán kívüli tevékenység szervezése:

Iskolánk lehetőséget nyújt pedagógusai és tanulói számára a kötelező tananyag elsajátítását segítő, kiegészítő tevékenységek megszervezésére:

- múzeum- és kiállítás látogatás

- könyvtári órák
- színház, hangverseny és mozi látogatás
- erdei iskolák, táborok
- kirándulások
- tanulmányi, kulturális és sportversenyek, játékos vetélkedők

A tanítási időben szervezett programok csak akkor tehetők kötelezővé, ha nincs anyagi vonzatuk. Azok a programok, melyek pénzbe kerülnek, a szülők előzetes egyeztetésével szervezhetők. Azok a tanulók, akiknek szülei nem finanszírozzák a programot, kötelesek a tanítási időben az iskolában tartózkodni. Az osztályfőnök előző nap rendelkezik, hogy melyik osztályban milyen órát látogassanak.

Valamennyi terület tevékenyen hozzájárul:

- a tanuló közösségi magatartásának kialakulásához
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez
- a közösségi szokások, normák elfogadásához
- a másság elfogadásához
- az együttérző magatartás kialakulásához
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez
- a tanulók tehetségének kibontakoztatásához

A tanulóknak a közéleti tevékenységbe történő bevonásával az alábbi célokat szolgáljuk:

- az egyéni kötelességtudat kialakítása
- a személyes méltóság és öntudat növelése
- a szervezési készség javítása
- a közösség iránti felelősségtudat kialakítása, a felelősségérzet tudatosítása
- a közösség érdekeinek tiszteletben tartása
- a közéleti cselekvéshez szükséges képességek fejlesztése
- a demokratikus együttműködési hajlam és készség megteremtése

Mindezek megvalósítása az iskolánkban:

- évek óta hatékonyan működő diákönkormányzati munka,
- az egyéni képességek kibontakozását segítő, kulturált véleménynyilvánítást engedő osztályközösségek
- a házirend betartása és betarttatása

Készségek, szokások rendszerének megalapozása, kialakítása:

- öntevékeny, önkéntes vállalások a kisebb és nagyobb közösség életében
- felelősségvállalás a vállalt feladatokért
 - o szakköri munkában, tehetségcsoportban, tanórán kívüli tevékenységekben

- kezdeményezés, helyzetfelismerés, a közösség érdekeinek felvállalása, véleménynyilvánítás
 - o évente rendezendő diákközgyűlés – az osztályközösség érdekeinek képviselője
- szereplési vágy kihasználása
 - o tanulmányi versenyek (évente kb. 15-20%-a tanulóinknak), drámajáték szakkör (az alsó tagozatos + órára építve), iskolai-, városi ünnepek (osztályonkénti, évfolyam és iskolai vállalkozások)

A közéleti információ áramlásának módjai:

- az évenkénti diákközgyűlés és rendszeres iskolagyűlések,
- iskolarádió

Az iskolaközösség és az osztályközösség összehangolt fejlesztésének lehetőségei:

- ennek megvalósulási módja az iskolavezetés, a diákönkormányzati vezetők, az osztályfőnökök és az osztályközösségek közötti folyamatos tájékoztatás, „tárgyalási készség” (évenkénti találkozó az iskolavezetés és a DÖK vezetők között, osztályfőnöki munkaközösségi megbeszélések)

A közösségfejlesztés segítségével elérhető pozitív személyiségjegyek:

HON ÉS NÉPISMERET

A tanulók sajátítsák el azokat az ismereteket (kulturális örökségünk, nemzeti kultúránk értékei), és gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népeinek megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.

- Tanítási órákon (történelem, földrajz, természetismeret, magyar irodalom, közösségi nevelés, ének, környezetvédelem)
- Hon és népismereti modul 6. évfolyamon
- Tanórán kívüli foglalkozások keretében a tanulók egyéni választása alapján: természeti tehetségcsoport, iskolai – városi vetélkedők, könyvtár (Ipolyi Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ által nyújtott lehetőségek)
- Tanulmányi kirándulások, táborozások kutatómunka, kiselőadások
- Iskolai ünnepek, megemlékezések (a hagyományostól eltérő megemlékezésekkel igyekszünk elérni azt, hogy minél több tanuló váljék lélekben érintetté)
- Iskolánk hagyományainak ápolása, megismerkedés névadónk életével, munkásságával
- Kölcsey túra, Kölcsey hét, Magyar Kultúra Napja alkalmából rendezett ünnepség

Különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a „másság” megismertetése:

A tanulók legyenek nyitottak ezek iránt, becsüljék meg ezeket.

- A társakkal illetve felnőttekkel való helyes viszony kialakítása közösségi fórumokon (iskolagyűlés, diákközségi gyűlés) lehetséges.
- Az együttnevelés, a befogadó oktatási rendszer feltételeinek megteremtése és folyamatos fejlesztése.
- Pedagógiai munkát, a nevelést-oktatást segítőket, köztük asszisztenseket, gyermekfelügyelőket és további munkatársak alkalmazása.
- Feladatunk e téren, hogy megismertessük a társas együttélés alapvető szabályait,
 - közösségi nevelés órákon
 - az iskolán kívüli közösségekben végzett tevékenységeken
 - kirándulások, táborok, közös programok a szülőkkel (anyák napja, közös kirándulás, családi nap), sportversenyek
- Az intézmény infrastruktúrájának fejlesztése, komfortosítása a megtartó vonzerő, az esélyegyenlőség teljesítése érdekében.

Érzékenység környezetünk iránt:

Célunk, hogy tanulóink nagy része kapcsolódjon be közvetlen környezetének értékei megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjában váljon meghatározóvá a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés.

- részvétel az őszi és tavaszi hulladékgyűjtési akciókban, környezetvédelmi kezdeményezésekben
- közvetlen környezetünk megóvása – berendezéseink, eszközeink, növényzet – közös fellépés a rongálók ellen
- értékteremtő munka – sportudvar, iskolaudvar szépítése, karbantartása
- természeti tehetségcsoport működtetése

(Részletesen kidolgozva a Környezeti nevelési programban.)

Kommunikációs kultúra:

Összetevői: magatartás, kulturált beszéd, anyanyelvi ismeretek, metakommunikációs bázis, mozgásműveltség, digitális kommunikáció, kommunikációs felületek használata.

- Tanulóink tudjanak a társakkal és a felnőttekkel is adott témáról, anyanyelvükön szabatosan kommunikálni
- egyéni szókincsbővítés az anyanyelvi órákon, dráma és színház órákon, a színjátszó tehetségcsoportban
- olyan tanulásszervezési módok alkalmazása minden tantárgy tanítása során (csoport, kooperatív csoport), amelyek széles körű lehetőséget biztosítanak a tanulóknak az egymás közötti kommunikációra

- A diákönkormányzat tevékenységéből adódó lehetőségek véleménynyilvánítás, javaslattevő, egyeztetési és döntési jog, választási eljárás, érdekképviselési technika, az osztályközösség képviselésével járó feladatok

Egészséges, harmonikus életvitel:

- Tanulóink ismerjék meg a környezet leggyakoribb egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait.
- szabadidős sportfoglalkozásokon való részvétel, bekapcsolódás a Diáksport Egyesület csoportjainak tevékenységébe, aktivitás az iskolai sportnapon, az iskolák közötti versenyeken
- A sport kiváló jellem- és közösségformáló erő!
- Feladatunk a rendszeres testedzés igényének kialakítása!
- Főleg közösségi nevelés órákon kell figyelmet fordítani az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésére.

(Részletesen kidolgozva az Egészségnevelési programban.)

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógus intézményi feladatai:

A tanulók oktatása és nevelése érdekében felelősséggel, önállóan végzi munkáját. Munkaköri kötelezettségeinek tartalmát és kereteit a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CX. törvény (a továbbiakban: Nkt.), a pedagógiai szaktárgyi útmutatók, a hatályos jogszabályok, az iskolai munkaterv, a nevelőtestület határozatai, továbbá az igazgató, illetőleg a felettes szerveknek az igazgató útján adott utasításai alkotják. Nevelő-oktató munkáját egységes elvek alapján, módszereinek szabad megválasztásával végzi.

Az alaptevékenysége azokat a tanórai és tanórán kívüli teendőket foglalja magában, amelyek az intézmény rendeltetése szerinti nevelő-oktató munkából az egyes munkaköröknek megfelelően minden nevelőre kötelezően vonatkoznak.

A pedagógusnak az iskola lehetőséget biztosít tanulmányi kirándulások, erdei iskolák, nyári táborok szervezéséhez. A költségeket - állami támogatás hiányában - a szülők állják, a pedagógus önálló személyként szervezheti a fenti programokat a kollégák és a szülők bevonásával.

Alkotó módon részt vállal:

- a nevelőtestület munkájában,
- a közös vállalások teljesítésében,
- az ünnepélyek és megemlékezések rendezésében,

- a kulturális és sportélet megszervezésében,
- a tanulók felügyeletének ellátásában,
- a gyermekbalesetek megelőzésével kapcsolatos feladatokban,
- az iskola hagyományainak ápolásában,
- a tanulók folyamatos felzárkóztatásában,
- az IPR megvalósításában, az ILMT fókuszú programok megvalósításában
- a tehetséggondozást szolgáló tevékenységekben,
- a pályaválasztási feladatokban,
- a tanulók egész napos foglalkoztatásának tervezésében, szervezésében, irányításában,
- az iskolai élet demokratizmusának fejlesztésében.
- **Minőségi munkát végez** a tanítási órákon, egyéb foglalkozásokon (felkészülés, szervezés, ellenőrzés, értékelés).
- Alkalmazkodik tanítványai egyéni szükségleteihez, azok folyamatos megismerése, elemzése által.
- Aktívan részt vesz a választott munkaközösség munkájában.
- Feladata az adminisztratív és szervezési feladatok elvégzése, melyeket az intézmény nevelő-oktató munkája tesz szükségessé, illetve az érvényben lévő jogszabályok írnak elő.
- Tervszerűen végzi nevelő-oktató munkáját, tanmenet alapján dolgozik.
- Tanmenetét az igazgató által meghatározott időpontban a munkaközösség-vezető véleményével, az igazgatónak/igazgató-helyettesnek jóváhagyásra feltölti az igazgató által meghatározott elektronikus felületre. Ha az alapidokumentumok nem változnak, a bevált tanmenetet - folyamatos kiegészítéssel - több éven át használhatja. Saját tanmenettel rendelkeznie kell, melyet ellenőrzéskor kérésre be kell mutatnia, vagy elérhetőségét meg kell adnia.
- Felügyeletet lát el az írásbeli/szóbeli vizsgákon, a tanulmányi versenyeken, az iskolai rendezvényeken, programokon, a tanulók orvosi vizsgálatán, az óráközi szünetekben és napközi/tanulószoa után.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a szülőkkel, részt vesz a szülői értekezleteken, fogadóórát tart.
- Köteles betartani az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát, Háziarendjét, és az egyéb belső szabályzatokat.
- Köteles az előírt helyen és időben (munkakezdés előtt 15 perccel) munkára képes állapotban megjelenni.

- Köteles a megállapított munkaidőt munkában tölteni, a munkaidő-nyilvántartást folyamatosan vezetni.

Fentiekén kívül ellátja mindazokat a feladatokat, mellyel az intézmény igazgatója vagy helyettesei a munkakör jellegéhez kapcsolódóan megbízzák.

A pedagógus kötelességei:

Alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése-oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy:

- Nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét;
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű tanuló felzárkózását elősegítse;
- Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat;
- Előmozdítsa a tanulók erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását és törekedjen azok betartatására;
- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a tanulókat;
- A szülőt/törvényes képviselőt rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről;
- A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg mindent: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával;
- A tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon;

- Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, a tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze;
- A kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját;
- Részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, szakmai tanácskozásokon, értekezleteken, folyamatosan képezze magát;
- Tanítványai pályaaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa;
- A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse;
- Pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken;
- Határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket;
- Megőrizze a hivatali titkot;
- Hivatásához méltó magatartást tanúsítson;
- A tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel;
- Működjön közre a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Vegyen részt a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók komplex korai jelző- és támogató rendszerének keretében elvégzendő feladatok ellátásában az intézményvezetés/szakmai munkaközösség által meghatározottak szerint.

Köteles az intézmény céljaival azonosulni és munkáját az iskola pedagógiai programjában foglaltak szellemében végezni. Az iskola mint szervezet jövőképét a külső és belső tényezők együttes figyelembevételével alakítjuk ki, elérését tudatosan tervezzük meg. Az iskola, mint szervezet működését feltáró helyzetelemzésünk alapján ILMT alapú komplex szervezetfejlesztési tervet készítünk, amelyben meghatározzuk azokat az alapvető célokat, tevékenységeket, amelyeket a következő években szükséges elérnünk és megvalósítanunk a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében.

Köteles betartani a munkavédelmi, baleset-megelőzési és tűzvédelmi előírásokat.

Munkakörével összefüggésben megilleti az a jog, hogy:

- Személyét, mint a pedagógusközösség tagját megbecsülik, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartják, nevelői, oktatói tevékenységét értékelik és elismerik.
- A pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés-oktatás módszereit megválassza.
- A helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket.
- Az Nkt. 3. § (3) bekezdésében foglaltak megtartásával saját világnézete és értékrendje szerint végezze nevelő-oktató munkáját, anélkül, hogy annak elfogadására kényszerítené vagy készítené a tanulót.
- Hozzájusson a munkájához szükséges ismeretekhez, intézményi és fenntartói információkhoz.
- A nevelőtestület tagjaként részt vegyen a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programjának megalkotásában, elfogadásában és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat.
- Javaslatot tegyen és intézkedéseket kezdeményezzen az elérendő célok megvalósítása érdekében
- Részt vegyen munkája értékelésében, véleményt nyilvánítson annak tartalmáról.
- Intézkedést kérjen az iskola vezetőitől, ha veszély fenyegeti az intézmény érdekeit, vagyonát, dolgozóit, vagy tanulóit.
- Szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésben való részvétel útján gyarapítsa, részt vegyen a köznevelési rendszer működtetésével, ellenőrzésével kapcsolatos megyei és országos feladatokban, pedagógiai kísérletekben, tudományos kutatómunkában.
- Szakmai egyesületek tagjaként vagy képviselőként részt vegyen helyi, regionális és országos közneveléssel foglalkozó testületek munkájában.
- Az iskola könyvtárán keresztül használatra megkapja a munkájához szükséges tankönyveket, tanári segédkönyveket, az intézmény SZMSZ-ében meghatározottak szerinti informatikai eszközöket, melyeket az igazgató kérésére bemutat, illetve a tanév végén lead.
- Az állami szervek és a helyi önkormányzatok által fenntartott könyvtárakat, muzeális intézményeket és más kiállító termeket, színházakat jogszabályban meghatározott kedvezményekre való jogosultságát igazoló pedagógusigazolvánnyal látogassa.

- Az oktatási jogok biztosához forduljon.

Napköziben/tanulószobán a fentiekén túl a következő feladatokat kell ellátnia:

A napközis/tanulószobás tanulók rendszeres, hatékony foglalkoztatása érdekében a helyi tanterv alapján éves foglalkozási tervet készít és az abban foglaltaknak megfelelően biztosítja a gyermekek számára a másnapra történő felkészülést:

- Megismerteti velük az önálló és rendszeres tanulás módszereit;
 - Szükség esetén segítséget nyújt a felkészüléshez, az idő optimális kihasználásához,
 - Gondoskodik az írásbeli házi feladatok elkészítéséről, értékeléséről;
 - Ellenőrzi a házi feladatokat, a szóbeli leckét lehetőség szerint kikérdezi, szükség esetén gyakoroltatja;
 - A gyengébb képességű tanulókat egyénileg vagy mikrocsoportos foglalkozás keretében korrepetálja, felzárkóztatja;
 - Rendszeres kapcsolatot tart, együttműködik a csoportjába járó tanulókat tanító kollégákkal.
- A tanítási órák végeztével a meghatározott munkarend szerint ebédeltet, ennek során gondoskodik a kulturált étkezési szabályok, a személyi higiénia megtartásáról.
 - Ebéd után kötetlen formában biztosítja a tanulók mozgását, kikapcsolódását, rossz idő esetén a tanteremben, jó idő esetén a szabad levegőn. Szabad- vagy csoportközi foglalkozások keretében a gyermekek számára színvonalas kulturális, sport, játék- és munka/kézműves foglalkozásokat szervez.
 - Iskolán kívüli program szervezése esetén előzetesen értesíti a szülőket és az igazgatóságot.
 - A tanulási időt pontosan betartja, hatékonyan használja fel.
 - A foglalkozások befejeztével – az intézmény rendjének megfelelően – csoportját az intézmény kijáratához kíséri, ott elköszön a tanulóktól.
 - A taneszközöket, játékokat egy tanévre átveszi, majd a tanév végén azokkal elszámol. Az általa átvett eszközöket megőrzi, hiány esetén anyagi felelősséggel tartozik.
 - Szorosan együttműködik az osztályfőnökkel, részt vesz a csoportjába tartozó tanulók szülői értekezletein, a fogadóórákon.
 - Biztosítja a nevelés-oktatás biztonságos és balesetmentes körülményeit, a tanuláshoz szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört.

Napi feladatai:

- Vezeti a napközis/tanulószobai csoportnaplót (KRÉTA e-naplót) az éves foglalkozási terv szerint.

- Konzultál a tanulókról, a napi eseményekről, egyeztetni a hiányzókat.
- Az étkezési lapon nyilvántartja az étkezők létszámát és a hiányzókat.
- Láttamozással igazolja a tanulók leckéjének elkészítését.
- A foglalkozások befejezése után – a házirendnek megfelelően – csoportját a kijáráshoz kíséri, elkészíti a tanulóktól és a szülőknek, vagy a szülők által engedélyezett felnőttnek adja át őket. Akiért nem jöttek, vagy felügyeletet kért, átadja az ügyeletes nevelőnek.

Havi feladata:

- Az étkezési nyilvántartó lapot pontosan, naprakészen vezeti, anyagi felelősséget vállal az adatok hitelességéért, azokat egyeztetni és a gazdasági ügyintéző részére a kijelölt határidőre leadja.

Az osztályfőnök munkája, feladatai:

A pedagógus munkaköri leírásban foglaltakon túl a következő feladatokat kell ellátnia:

- Osztályának felelős vezetőjeként közösségépítő tevékenységet végez.
- Megismeri, fejleszti tanítványai személyiségét, az iskola pedagógiai elvei alapján neveli osztályának tanulóit, biztosítja személyiségfejlődésüket.
- Összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, lehetősége szerint látogatja óráikat. Észrevételeit, tapasztalatait és esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli.
- Aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével és az osztályban tanító kollégákkal /tanulószoza, napközi/ valamint a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel, szervezetekkel.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére, a tehetséges tanulók komplex személyiségfejlesztésére.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, a velük kapcsolatos észrevételeit, javaslatait egyeztetni kollégáival.
- Félévenként szülői értekezletet tart, elsősorban a KRÉTA e-napló útján, indokolt esetben személyesen vagy telefonon rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, hiányzásairól. Szükség szerint családlátogatást tesz, amennyiben ezzel a szülő is egyetért.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (e-napló, bizonyítvány, törzslap naprakész vezetése, félévi és év végi statisztikák, továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalók, hiányzások dokumentálása, tanulói jellemzések készítése).

- Az SZMSZ-ben meghatározottak szerint indokolt esetben 5 nap igazolt távollétet engedélyez osztálya tanulójának.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésben.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, elmarasztalására (a tanulók, kollégák véleményét figyelembe véve).
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, javaslataival, észrevételeivel és a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség eredményes tevékenységét.
- Az osztályfőnök nevelő- oktató munkáját tanmenet alapján végzi.
- Segíti a tanulók pályaválasztását, pályaaorientációját.
- A szülők véleményének kikérésével osztályának közösségi programokat szervez.
- Részt vesz a tankönyvek kiosztásában.
- Nyomon követi a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók tanulmányi eredményének alakulását, megadott szempontok alapján nyilvántartást vezet róluk. A tanév végén az erre rendszeresített statisztikai adatfelületen/adatlapon rögzíti a kért adatokat.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

6.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységünk

A társadalmi változások sok család helyzetének romlását okozta. A segítő családi háttér hiánya esetenként több beilleszkedési problémával küzdő, deviáns magatartású tanuló nevelését bízta az iskolára.

Beilleszkedési, magatartási zavarral küzd az a gyermek, aki a házirendünkben foglalt normák betartására képtelen. Ezen tanulók felismerése után az iskola vizsgálatra terjeszti fel a gyermeket a helyi nevelési tanácsadóban.

Az osztályfőnök feladatai:

- A magatartási problémák okainak feltárása.
- Kapcsolattartás a szülőkkel.
- Családlátogatás kérése/megvalósítása a gyermekjóléti szolgálattal.
- A problémás gyermekek elfogadtatása a közösséggel.
- Humánus, segítő szándékú javítás.
- Sikerélmény biztosítása a tanórán kívüli tevékenységbe való bevonással.

- A kettős különlegességgel rendelkező tanulók kiemelt megsegítése, fejlesztése.
- A tanulási kudarcnak kitett, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók korrepetálása, napközibe, tanulószobára irányítása.
- A káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkohol, drog) kialakulásának megelőzése.
- Szükség esetén kapcsolatfelvétel a gyermekvédelmi támogatóval, a nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal, szociális segítővel.
- Igazolatlan mulasztás esetén elmarasztalás, feljelentés és azonnali kapcsolatfelvétel a gyermekvédelmi támogatóval, ill. az igazgatóval.

A szaktanárok feladatai:

- Folyamatos kapcsolattartás az osztályfőnökkel.
- A tanítási órán a beilleszkedési, magatartászavaros gyerek viselkedésének tolerálása, segítő szándékú javítása.
- A tantárgy megszerettetésével az egyéni érdeklődés felkeltése, a csoportmunkába való bevonással.
- A kompetenciaalapú oktatás folyamán testre szabott feladatok adása.
- Sikerélmény biztosítása.
- A kettős különlegességgel rendelkező tanulók kiemelt megsegítése, fejlesztése.

A gyermekvédelmi támogató feladatai:

- Kapcsolattartás a családokkal.
- Szükség esetén családlátogatás.
- Az osztályfőnökök tevékenységének segítése.
- Kapcsolattartás a nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal, gyámhivatallal, pszichológussal.
- A gyermek bizalmának elnyerése egyéni bánásmóddal, beszélgetésekkel.

Az igazgatóság feladata:

Ha a tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján és az Oktatási Hivatal engedélyével tanulmányait egyéni munkarendben folytatja, akkor oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról, intézkedésekről gondoskodni.

Segítő partnereink:

Az iskola folyamatos kapcsolatot tart a pedagógiai szakszolgálattal:

1. Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás.
2. Tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység.
3. Nevelési tanácsadás.

4. Logopédiai ellátás.
5. Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás.
6. Konduktív pedagógiai ellátás.
7. Gyógytestnevelés.

Kiemelt feladatunk: a családok meggyőzése segítő szándékunkról, a gyermek magatartási problémáinak szükséges és együttes kezeléséről. A hátrányos helyzetű és a nem hátrányos helyzetű tanulókkal egyenrangúan törődünk.

Speciális programok, pedagógiai módszerek:

- Logopédiai kezelés a rászoruló tanulóknak
- Fejlesztő pedagógus, napközis nevelő alkalmazása
- Gyógytestnevelés
- Korrepetálás, felzárkóztatás
- Egyéni bánásmód, egyéni fejlesztési terv
- Egyénre szabott, fejlesztő hatású formatív értékelés

6.2. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységeink - tehetséggondozás, tehetségfejlesztés

Mottónk: „Időnként a szürkének látszó kavicsból is előtűnhet a drágakő csillogása”.

(Czeizel Endre)

Tehetséggondozó programunk célja:

Tehetséges tanítványaink megtalálása, képességeik feltárása, megismerése/azonosítása és tervszerű, tudatos fejlesztése. Ennek során erős és gyenge oldaluk intenzív fejlesztése, ismereteik gazdagítása/dúsítása, s ezzel párhuzamosan személyiségük komplex fejlesztése. A hangsúly a képességek feltárásán és egyénre szabott, adekvát, tudatos fejlesztésén van.

A programba való bekerüléshez biztosítjuk az esélyegyenlőséget, az egyenlő hozzáférés lehetőségét valamennyi tanulóknak. A heterogén összetétel miatt tudatosan figyelünk arra, hogy minden tanuló megkapja azt a foglalkoztatási formát, amelyben képességeit fejleszteni tudja és a tanulásban, tanórai elfoglaltságon kívül sikerélményhez juttatja. A folyamat sikeréhez elengedhetetlen a családok, valamint az együttműködő partnerek bevonása, továbbá a tehetségbarát, támogató környezet kialakítása és koordinálása.

Az iskola Akkreditált Kiváló Tehetségpontként hat tehetségterületen végez tervszerű, folyamatos tehetséggondozó munkát. A tehetségcsoportok/tehetségműhelyek eredményes működtetése érdekében a tanulók körében pszichológus bevonásával méréseket, szűréseket végzünk (tehetségazonosítás). A felismerés és a támogatás komplex

rendszerét működtetjük, melynek során kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni fejlesztésre, az egyedi, személyre szabott támogatásra.

Tehetséggondozásunk színterei és lehetőségei:

Kommunikációs képességek fejlesztése:

Ezt nemcsak a tanítási órákon lehet biztosítani, hanem a szakköri foglalkozásokon is, ahol a kevesebb létszám, az oldottabb légkör nagyobb lehetőséget kínál. A szakkörök széles skálája mellett a leghatékonyabb formája ennek a tánc és dráma modul, a színjátszó tehetségcsoport, a diákönkormányzati tevékenység, iskolarádió, szövegértés, szövegalkotás kompetenciaterület.

Az idegen nyelv tanítása:

A törvény által előírtnál korábban - a szülői igények figyelembe vételével -, már 1. osztálytól kezdve, biztosítjuk a nyelvtanulás lehetőségét (angol és szülői igény szerint szakköri formában német nyelvből). A húszas létszám fölötti osztályokban csoportbontást kívánunk megvalósítani.

Tehetséggondozó csoportok működtetése:

Az alábbi hét tehetségterületen kiemelten fejlesztjük a tehetséges gyermekeket:

- logikai-matematikai, táblajáték
- természeti
- testi-kinesztetikus
- angol nyelv
- informatika, robotika
- interperszonális – színjátszás
- művészeti

A tanulók számára minden területen keressük, figyeljük a pályázatokat, versenykiírásokat, biztosítjuk számukra a megmérettetési lehetőségeket.

Tehetségnapok szervezése:

Minden tanévben a szülők és testvériskoláink meghívásával.

Célja: a tanév során végzett tehetséggondozó tevékenység rendszerezése, bemutatása, lezárása. A szülők támogatásának megnyerése a tehetségek, tehetségcsoportok segítésére.

Programja: a csoportok prezentációja, a kiemelkedő teljesítményt nyújtó gyermekek bemutatkozása, előadása. Játékos verseny meghirdetése a különböző tehetségterületekhez kapcsolódó feladatokkal. Beszélgetés, tapasztalatcsere, jó gyakorlatok átadása, kapcsolatépítés a más intézményekből érkező kollégákkal. Játékos foglalkozások lebonyolítása a tehetséggondozó programban résztvevő és a vendég gyermekek számára

különböző helyszíneken, érdekes feladatokkal. Kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulóink és a támogató szülők jutalmazása, elismerése.

Tehetségáló építése, bővítése:

A Baptista Tehetségsegítő Tanács és a Minősített Tehetseggondozó Műhelyek lehetőségeinek kihasználásával. Részvétel a hazai és a külhoni testvériskoláink/tehetségpontok programjain, rendezvényein, tehetségnapjain.

Az informatika tanítása:

A NAT 2020 bevezetésével már 3. osztálytól tanórai keretben oktatjuk a digitális kultúra tantárgyat. Internet elérhetőséget biztosítunk minden tanteremben. Motiváljuk tanulóinkat tantárgyi versenyeken való részvételre. ECDL vizsgára felkészítő tehetségcsoportokat működtetünk.

Középiskolai felvételi előkészítők:

A 8. osztályokban az igények felmérése alapján középiskolai előkészítő foglalkozásokat tartunk matematikából, magyarból és idegen nyelvből.

Művészeti tevékenységeink:

A zenében tehetséges tanulóinknak biztosítjuk az énekkar működését. A szülők, tanulók igényei alapján megszervezzük a különböző zenei programok meglátogatását és a helyi hangversenyek meghallgatását.

A képzőművészetben tehetséges tanulóink az Alapfokú Művészeti Iskola növendékei vagy iskolai szakköreink tagjai lehetnek. Bekapcsolódhatnak a képzőművészeti tehetségcsoport munkájába. Továbbra is kiemelt figyelemmel kísérjük a képzőművészeti pályázati lehetőségeket. Tanulóink munkáiból időszakonként tematikus kiállításokat rendezünk

Testnevelés és sport:

Emelt szintű testnevelési osztályok működtetése (évfolyamonként egy). Sportági edzések (atlétika, kézilabda, szivacskezilabda, labdarúgás) és mozgásos szabadidős tevékenységek biztosítása (asztalitenisz, dodgeball, tömegsport foglalkozások, iskolai házi bajnokságok, kirándulások, kerékpártúrák, gyalogos vándortábor), melyek a fizikai képességek fejlesztését és a kikapcsolódást egyaránt hatékonyan szolgálják.

A tehetségfejlesztés feladatainak megvalósítása tehetségterületenként:

Természeti műhely

1. A tehetséggondozó tevékenység neve:

„MÉG MEGMENTHETŐ...” – Nyitott szemmel, zöld szívvel – gyermekek a környezetért

2. A tehetséggondozó tevékenység célja:

E terület iránt érdeklődést mutató tanulók ismereteinek, tudásának mélyítése. Képességek, készségek fejlesztése a megkezdett tevékenység során. Közvetlen és tágabb környezetünk megismerése és a természeti jelenségek ok-okozati összefüggéseinek feltárása. A természet szeretetére, környezetvédelemre nevelés, környezettudatos magatartás kialakítása.

3. A gondozott személyek jellemzői:

- 5-6. osztályos általános iskolai tanulók

4. A programba bevont tanulók létszáma:

- 12 fő/évfolyam

5. A tehetséges tanulók kiszűrése – 4. évfolyamban

a) Objektív mérés

- Környezettudatos mérés (érzelem, cselekvés) – 60 pont
- „Zöld” toto (általános ismeretek a természetről) – 13+1 pont
- Környezettudatos toto (környezettel kapcsolatos, speciális ismereti teszt) – 13+1 pont

Elérhető: 84 pont

b) Szubjektív mérés

- A pedagógusok tapasztalata, ajánlása a tanulók eddigi munkája alapján;
- Természetismereti (levelezős) versenyeken való részvétel;
- Tanítási órákhoz kapcsolódó gyűjtőmunka;
- Közvetlen környezet (tanterem, iskolai helyiségek) rendezésében aktív szerepvállalás;
- A különböző környezetvédelmi programokon (szemétgyűjtés, kupak-, hulladékgyűjtés, kézmosás világnapja) aktív részvétel;
- Az iskolai, városi egészségvédelmi programokon aktív részvétel.

6. Munkaforma

- Csoport munka (heterogén-, homogén-, kooperatív csoport),
- egyéni munka,
- páros munka,
- frontális munkáltatás.

7. Időtartam:

- Heti 2 óra/tanév

8. A tehetséggondozó tevékenység módszerei, témakörei

- a) megfigyelés,
- b) szövegelemzés,
- c) tanulmányút,

- d) vita,
- e) önálló gyűjtő munka,
- f) kísérlet,
- g) projekt módszer.

Témakörei:

- 5. o. I. félév: VÍZ, II. félév: FA
- 6. o. I. félév: TALAJ és LEVEGŐ, II. félév: BOLYGÓNK, A FÖLD

9. A tehetséggondozó tevékenység hatása:

- A programba bevont tanulók tanítási órákon megszerzett ismeretei kibővülnek, új ismereteket szereznek;
- A környezeti jelenségeket jobban, mélyebben megismerik;
- Az elméleti ismeretek a gyakorlati tevékenységgel kiegészítve komplexebb rálátást ad számunkra a természet működéséről;
- Tájékozottságuk növekedik, jobban eligazodnak a természeti és környezeti problémák terén;
- A program célja, hogy felelős viselkedésű, a természetet szerető és értő gyermekekké váljanak;
- A programba bevont tanulók további ismeretszerzés céljából kihasználják az erdei iskolák és a nyári táborok nyújtotta lehetőségeket.

Logikai-matematikai műhely

Célja:

- motiváló, érdekes ismeretek nyújtása
- matematikai kompetenciák fejlesztése
- gondolkodó problémamegoldó, kreatív személyiségek fejlesztése
- alkalmazható ismeretek átadása
- helyes kommunikáció kialakítása, nyelvi fejlődés elősegítése.

Fejlesztendő képességterületek:

- számolás
- mennyiségi következtetés, valószínűségi szemlélet
- szöveges feladatok megoldása
- rendszerezés, kombinatív gondolkodás
- induktív, deduktív következtetések.

Azonosítás: minden évben 6. évfolyamon.

Objektív szűrés:

- matematikai feladatlap megoldása.

Szubjektív szűrés:

- a pedagógusok tapasztalata, ajánlása a tanulók addigi munkája alapján

- matematikai versenyeken való részvétel.

A matematikai csoport tantervi témakörei:

7. osztály			8. osztály		
Témakör		Óraszám	Témakör		Óraszám
I.	Számország	4	I.	Logikus!	2
II.	Tördelés	8	II.	Hihetetlen!	2
III.	Százados	2	III.	Kiszámoló	4
IV.	Betűzés	6	IV.	Betűzzük!	4
V.	Ki marad a végén?	6	V.	Osztoató	4
VI.	Síkban, térben	6	VI.	Üzend meg!	2
VII.	Már vége?	2	VII.	Sík és tér	4
			VIII.	Hol a vége?	2
			IX.	Átlagos?	2
			X.	Karácsony	2
			XI.	Transzformáljunk!	4

A tehetséggondozó tevékenység várható hatása:

- fejlődik a kombináció és rendszerezés kompetenciája
- értik, helyesen használják a szakkifejezéseket
- érdeklődőbbé válnak a gyakorlati problémák iránt
- fejlődik problémaérzékenységük, elemzőképességük
- fejlődik térlátásuk, kreativitásuk, logikai készségük.

Testi-kinesztetikus műhely

Mottó: „A sport megtanít becsületesen győzni vagy emelt fővel veszíteni. A sport tehát mindenre megtanít.” (Ernest Hemingway)

Célja:

- egészséges életmódra nevelés, a testi és lelki egészség összefüggéseinek megvilágítása
- egyéni képességek feltérképezése, fejlesztése
- sporttehetségek felderítése, fejlesztése, képzése, versenyeztetése
- sportutánpótlás nevelése
- a testkultúra mozgásanyagának fejlesztése testnevelés órák, sportköri foglalkozások, egyesületi/iskolai edzések alkalmával
- a mozgás a sport megszerettetése, a higiéniai követelmények megtartása
- edzettség, teherbíró- és ellenálló-képesség fejlesztése

- helyes napirend kialakításának elősegítése (terhelés-pihenés aránya, tanulás-kikapcsolódás fontossága).

Azonosítás: már az óvodás torna foglalkozásokon kezdődik, majd az iskolai tanulmányok alatt folyamatosan tart. Beválogatás első alkalommal 3. osztályban.

Objektív szűrés:

- iskolai teljesítménytesztek
- pszichológiai teszt
- motivációs teszt
- házi orvosi vizsgálat.

Szubjektív szűrés:

- a tanulók megfigyelése mindennapi és sporttevékenységük során
- agilitási teszt
- a pedagógusok, testnevelők, edzők tapasztalata, ajánlása a tanulók addigi tevékenysége alapján.

A program felépítése:

- Óvodás korosztály (6-7 évesek): óvodástornára hívjuk a sportban tehetséget mutató gyermekeket októbertől áprilisig. Fő tevékenység: a játék, egyszerű testnevelési játékok, játékos feladatrendszerek, sokoldalú képességfejlesztés, részvétel bemutató órákon.
- Alsós korosztály (7-10 évesek):
 - 1-2. évfolyam: Heti 6 órában testnevelés óra + heti egy tömegsport foglalkozás, diákolimpiai és egyéb versenyek).
 - 3-4. évfolyam: Heti 5 órában testnevelés óra + heti két tömegsport foglalkozás, diákolimpiai és egyéb versenyek).
- Felső korosztály (10-14 évesek): Heti 5 óra testnevelés + sportági edzések, diákolimpiai és egyéb versenyek.
- Valamennyi, a programban résztvevő tanulóról egyéni portfóliót vezetünk eredményeinek nyomon követésére.

A tehetséggondozó tevékenység várható hatása:

- a gyermekek motiváltak lesznek a sportolás iránt
- edzettségük, ellenálló-képességük fokozódik
- versenyhelyzetekben, tanulási feladatok megoldásában növekszik önbizalmuk
- erősödik a közösségek megtartó ereje, csökken a konfliktusok száma, az agresszió
- tudatosabbá válik a szabadidő hasznos és hatékony eltöltése
- átalakul és megerősödik a tanár-diák kapcsolat
- kiemelkedő eredményeket érnek el későbbi pályafutásuk során.

Angol nyelvi műhely

A tehetséggondozó műhelybe a tanulók az emelt szintű angol nyelvi oktatásban részt vevő felső tagozatos osztályokból kerülnek ki

Célja: A tanulók rendelkezzenek használható nyelvtudással.

- Érdeklődés felkeltése idegen nyelvek tanulása iránt.
- Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése.
- Nyelvtanulási stratégiák megismertetése, alkalmazása.
- Kreativitás fejlesztése.

Azonosítás: Minden évben 4. évfolyamon.

- *Objektív szűrés:* pszichológiai mérés
tudás szint mérése
- *Szubjektív mérés:* Adott osztályban tanító pedagógusok véleménye alapján.
Tanórai és tanórán kívüli tevékenységek (versenyek).

Tematika: Kommunikatív feladatok alkalmazása.

- *Projekt munka:* Közös cél érdekében eszközként használják a nyelvet.
Célja a nyelvi kompetenciák fejlesztése.
- *Kreatív kommunikáció:* Célja a beszédképesség fejlesztése.
- *Mesefeldolgozás:* Célja a komplex nyelvi készségfejlesztés.

Témakörök

5. évfolyam

A magyar és a brit kultúra összehasonlítása.

Teázási szokások megismerése.

Az egyiptomi kultúra megismerése egy család életén keresztül.

6. évfolyam

Állatok külső és belső tulajdonságainak bemutatása, prezentáció készítése.

Kínai horoszkóp-személyi jegyek.

Szabadidős tevékenységek.

7. és 8. évfolyamon a szóbeli nyelvvizsga témaköreihez igazodva a választott témakörök:

Napirend, hétfégi programok.

Étkezési szokások.

Sportok, híres sportoló bemutatása.

Lakóhelyek, lakóhelyiségek, város és falu összehasonlítása.

Utazás, nyaralás.

Környezetvédelem, természeti katasztrófák.

Vásárlás, vásárlási szokások.

Az UK megismerése.

A tehetséggondozó tevékenység hatása:

A megfogalmazott célok megvalósulása.

A tanulók jobban teljesítenek a tanórákon.

Használják a nyelvet az iskolán kívül is – angol oldalak olvasása az interneten, filmek nézése angol nyelven, levelezés külföldi diákokkal.

Informatikai műhely

Célja:

Az informatika iránt kiemelkedően érdeklődő és tehetséges tanulók ismereteinek bővítése, felkészítése az ECDL vizsgára 4 modulból.

Azonosítás: minden évben 4. évfolyamon.

Objektív szűrés:

- pszichológiai teszt (pszichológus végzi)
- számítógép-használati szokások, számítástechnika alapjai kérdőív.

Szubjektív szűrés:

- az adott osztályokban tanító pedagógusok véleménye, javaslata
- az órai és tanórán kívüli tevékenység (szakkör, versenyek).

Tematika:

5. évfolyam:

- számítógépes alapismeretek
- szövegszerkesztés.

6. évfolyam:

- online alapismeretek
- táblázatkezelés.

7. évfolyam:

- ismétlés
- ECDL Start vizsgák
- egyéb témakörök.

A tehetséggondozó tevékenység várható hatása:

- könnyebben tájékozódnak a digitális világban
- hasznosan töltik szabadidejüket a számítógép előtt
- megismerkednek az informatikai szakmákkal

- ECDL Start bizonyítványt szereznek a 7. évfolyam végére.

Színjátszó műhely

A tehetséggondozó csoportok neve: „ELVARÁZS” és „CSIRIBIRI” Színjátszó Kör

Célja:

- az egész személyiség (értelem, fizikum, jellem) harmonikus fejlesztése
- személyiségformálás (kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás, közlés megkönnyítése).

Azonosítás: minden évben 2. évfolyamon.

Objektív szűrés:

- pszichológiai mérés.

Szubjektív szűrés:

- a pedagógusok tapasztalata, ajánlása a tanulók addigi munkája alapján
- a színjátszó kört vezető pedagógusok megfigyelése (meghallgatás – beszédbátorság)
- versenyeken (szavaló, mesemondó) való részvétel
- tanítási órákon mutatott tevékenység
- aktív részvétel a különböző iskolai műsorokban, rendezvényeken (ünnepi műsorok, Karácsonyi gála, Kölcsey gála).

Tematika:

- ismerkedő játékok
- kapcsolatteremtő játékok
- érzékszervi finomítások
- megőrzés és újrateremtés (gyakorlatok: a bemutatásra szánt darab előgyakorlatai)
- bemutatandó darab kiválasztása, színpadra állítása.

A tehetséggondozó tevékenység várható hatása:

- fejlődik kommunikációs készségük, bővül szókincsük
- magabiztosabbá válik kiállásuk, önkifejezésük, fellépésük
- együttműködőbbek, segítőkészebbek lesznek társaikkal
- fejlődik mozgáskultúrájuk, ritmusérzékük, emlékezetük.

Az egész éves tapasztalatok és az előadott darabokban betöltött szerepük alapján értékelésre kerül a csoport tagjainak viselkedése, kapcsolatteremtő készsége, beszéde, mozgása, ritmusérzéke, emlékezete, fantáziája, helyzetfelismerő készsége. A tanév során tanult színdarabokkal benevezünk versenyekre, találkozókra, a csoportok fellépnek gálákon és a tehetségnapokon.

Összesítő táblázat tehetségcsoportjainkról:

TEHETSÉGCSOPORT		KOROSZTÁLY	IDŐTARTAM	SZŰRÉS
LOGIKAI-MATEMATIKAI		7-8. évfolyam	2 év	6. évfolyam
TERMÉSZETI		5-6. évfolyam	2 év	4. évfolyam
TESTI-KINESZTETIKUS		4-8. évfolyam	5 év	3. évfolyam
ANGOL NYELV		5-8. évfolyam	4 év	4. évfolyam
INFORMATIKA		5-7. évfolyam	3 év	4. évfolyam
ROBOTIKA		4-8. évfolyam	5 év	3. évfolyam
SZÍNJÁTSZÓ		23-8.évfolyam	7 év	2. évfolyam
MŰVÉSZETI	KÉPZŐMŰVÉSZETI	5-8. évfolyam	4 év	4. évfolyam
	ZENEI (énekar)	2-8. évfolyam	7 év	2. évfolyam

6.3. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Hátrányos helyzetű gyermekeknek tekintjük azokat, akiknek alapvető szükséglet-kielégítései korlátozottak. Családjuk, szűkebb társadalmi környezetük az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális, kulturális téren.

Kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelmi szint, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje; válás, újra épülő családok; élettárs, mostoha. Intézményünkben a feladatok koordinálását megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős látja el.

A GYERMEKVÉDELEM FELADATAI:

- különös odafigyelés a gyermekjóléti gondoskodásban részesülő gyermekekre
- az osztályokban előforduló deviáns magatartású tanulók figyelemmel kísérése, az osztályfőnök munkájának segítése
- a problémás családok megismerése
- közös családlátogatás az osztályfőnökkel
- igazolatlan mulasztások figyelemmel kísérése, szükséges lépések megtétele
- tanulószoba, korrepetálás, ebédeltetés figyelemmel kísérése
- folyamatos kapcsolat a Családsegítő Központtal, a Gyámhivatallal, és a Gyermekjóléti Szolgálat, védőnővel, szociális segítővel, rendőrséggel, társadalmi szervezetekkel, alapítványokkal

- tájékoztatás a segítő szolgáltatások lehetőségeiről (szülői értekezleten, fogadóórán, családlátogatáson)

AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI:

- kapcsolat a szülőkkel, szükség esetén családlátogatás
- kapcsolattartás a gyermekvédelmi támogatóval
- felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése
- tanítási órákon a tanuló személyiségzavarának toleráns kezelése, okainak feltárása, segítő szándékú javítása
- baráti kör feltérképezése, nyílt, őszinte kapcsolat kialakítása a tanulókkal
- bűnmegelőzés érdekében szakértők bevonásával felvilágosító előadások szervezése
- hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tanulószobai illetve napközis foglalkozásra való irányítása
- szoros együttműködés a szociális segítővel, iskolalelkésszel

A LEMORZSOLÓDÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN AZ ALÁBBI MEGELŐZŐ (PREVENCIÓS) ÉS BEAVATKOZÓ (INTERVENCIÓS) TEVÉKENYSÉGEKET VÉGEZZÜK:

- Együttműködési megállapodás alapján közös megbeszéléseket, intézkedéseket folytatunk a Család- és Gyermekjóléti Központtal;
- Gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, bevonásával gondoskodunk a sajátos nevelési igényű (SNI) és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók ellátásáról, fejlesztéséről;
- A tanulási nehézséggel/zavarral küzdő diákokat haladási tempójukat figyelembe vevő egyéni fejlesztési terv alapján mentoráljuk, fejlesztjük;
- A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók korai kiszűrése érdekében bemeneti, illetve kimeneti méréseket végzünk a tanév elején és a tanév végén;
- Az igazolatlan mulasztások csökkentésére irányuló hatékony eljárásokat alkalmazunk;
- Tömegsport foglalkozásokat, sportrendezvényeket, egészséges életmódra nevelő programokat szervezünk;
- Tanulmányi és kulturális versenyeket rendezünk;
- Lehetőséget biztosítunk tanítványainknak a tanórán kívüli programokon történő aktív részvételre (pl. iskolai ünnepélyek, projektnapok, témahetek, családi napok, tanulmányi kirándulások, „Határtalanul!” program, erdei iskola, Erzsébet tábor, üzemlátogatások, könyvtár-, színház-, mozi- és múzeumlátogatások, stb.);

- Rendszeresen részt veszünk olyan témájú pedagógus továbbképzéseken, konferenciákon, szakmai programokon, esetmegbeszéléseken, melyek a korai iskolaelhagyás megelőzését szolgálják;
- Erősítjük a kapcsolatot a szülőkkel, lehetőséget adunk a rendszeres találkozásokra, konzultációkra, bevonjuk őket programjainkba (fogadó órák, szülői értekezletek, családi napok, kirándulások, tehetségnap, egyéb iskolai rendezvények). Szükség esetén – előzetes egyeztetés alapján más időpontokban is rendelkezésükre állunk az esetlegesen felmerülő problémák megoldása érdekében.
- A fenntartási időszakban is Folytatjuk az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” című pályázat megvalósítását.

6.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása

A tehetséges tanulók mellett kiemelkedően fontos a gyengébb képességű tanulók felzárkóztatása. Lehetőséget kell biztosítani számukra is, hogy az iskolában jól érezzék magukat, valamilyen területen ők is sikerélményhez jussanak. Ezen kívül segítjük őket abban, hogy megtalálják a képességüknek megfelelő tevékenységi formákat pl. a kooperatív tanulásszervezés és a differenciált munka alkalmazásával a tanórákon.

A korrepetálásokon: különösen, amelyek az anyanyelvhez kapcsolódnak – a beszéd, az írás- és olvasási képességeket kell erősíteni a lemaradó, gátlásos tanulóinknál. Ezért fontos biztosítani minden évfolyamon, már első osztálytól kezdve a korrepetálásokat (alsó tagozaton minden osztályban heti egy-két órát, felsőben szükség szerint). Ide azok a tanulók járnak, akik tanulási nehézséggel küzdenek, lemorzsolódással veszélyeztetettek, esetleg sokat hiányoznak. Többen közülük hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűek.

Az idegen nyelv tanulásánál: az évfolyamok sajátosságait figyelembe véve a nehézkesen haladó tanulóknál igyekszünk a tantervi minimumot elsajátíttatni, a szóbeliségre helyezve a hangsúlyt, mivel ezek a tanulók általában írás- és olvasási nehézségekkel is küzdenek.

Matematika tantárgyból: a gyenge képességű tanulók számára az alsó és a felső tagozaton egyaránt, minden évfolyamon indokolt a korrepetálás.

A gyenge képességű bejáró tanulók: számukra az iskola a tanítási órák után tanulószobát biztosít. Itt segítséget kapnak a helyes tanulási módszerek elsajátítására, a nyugodt légkör biztosításával pedig nagyobb lehetőségük van az optimális felkészülésre.

Az elméleti tantárgyak tanulása során a kudarcnak kitett tanulók számára: olyan tevékenységi formákat kívánunk nyújtani szakköri foglalkozások keretében, ahol ők

is pozitív élményeket szerezhettek, sikerhez juthatnak. (pl. néptánc-oktatás, drámajáték, sportági edzések, kézműves foglalkozások napköziben, stb.)

Feladatellátási helyünk óvoda–iskola, illetve iskolafokok közötti (alsó–felső tagozat, általános iskola–középiskola) átmeneti programokat alakít ki és valósít meg rendszeresen a releváns partnerekkel (óvodákkal, középiskolákkal, egyéb ágazati és ágazatközi partnerekkel). A programok kiemelt fókuszja az óvoda–iskola, illetve iskolafokok közötti sikeres átmenet támogatása a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében. Ezek megtervezéséért és megvalósításáért az ILMT alapú sikeres átmeneteket támogató programok kialakítását, fejlesztését támogató munkacsoport felel.

6.5. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő pedagógiai megsegítésének folyamata

Intézményünkben 2001 óta az Alapító Okiratunk szerint a törvényi feltételeknek megfelelően foglalkozunk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével. Megsegítésüket fejlesztőpedagógusok és gyógypedagógusok segítik. Azok a tanulók, akik a fejlesztő foglalkozásokon rendszeresen részt vesznek, sikeresebbek a tanulásban.

Fejlesztésük érdekében tudatosan az alábbi folyamatot végezzük el:

1. Iskolába lépéskor az első osztályban tanító nevelők felveszik a kapcsolatot az óvónővel.
2. Az első hat hét alatt fokozott figyelmet fordítanak a tanulók megfigyelésére: kommunikációs képesség, feladatértés, formafelismerés stb., majd DIFER-mérést végeznek.
3. A fejlesztőpedagógus hospitálások alkalmával feljegyzéseket készít a problémás gyermekekről.
4. A Szakértői Bizottsággal felvesszük a kapcsolatot, vizsgálatra terjesztjük fel a tanulási nehézséggel küzdő tanulókat.
5. A megvizsgált gyermekeket fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus segíti a fejlődésében.
6. A Szakértői Bizottság vizsgálata után egyéni fejlesztési terv alapján foglalkozunk a törvény által biztosított, a bizottság által javasolt óraszámban a tanulókkal.
7. A különleges gondoskodás keretében:
 - a) Alkalmazzuk a pozitív diszkriminációt.
 - b) Mentessük az adott tantárgyrész osztályozása értékelése alól az érintett tanulókat.

- c) Biztosítjuk a szakértői véleményben meghatározott egyéni differenciális lehetőségét.
8. Szükség szerint újbóli vizsgálatot kérünk a szakértői bizottságtól.
 9. A tanulók fejlődése érdekében a szülőkkel való kapcsolattartást kiemelt gyakorisággal végezzük, rendszeres tájékoztatást adunk számukra.
 10. Értékeléskor a fejlesztés kijelölt irányvonala a mérvadó

Kiemelt figyelmet fordítunk a kettős különlegességű tanulók azonosítására, adekvát, egyénre szabott fejlesztésére, tehetségük kibontakoztatásának támogatására.

Intézményünkben a következő SNI-s tanulók integrált oktatása folyik:

- Beszédfogyatékos
- Pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott
- Autizmus spektrumzavarban szenvedő (kifutó rendszerben)

Fejlesztésüket az alábbiak szerint végezzük:

A BESZÉDFOGYATÉKOS TANULÓK MEGSEGÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROGRAM

Beszédben akadályozottak, beszédfogyatékosok azok a gyermekek, akiknél öröklött, veleszületett, szerzett, organikus, funkcionális, pszichés és környezeti okok következtében az átmeneti, illetve tartós hang-, beszéd- és nyelvi zavar gátolja az egyén és a környezete közötti interakciót és alkalmazkodást.

Az akadályozottság megmutatkozhat a hangadásban, a hangzó beszédben, a beszédfolyamatosság felbomlásában, a beszéd észlelésében, megértésében, kivitelezésében, valamint az írás, olvasás, számolás területén. A beszédfogyatékos tanulónál a fenti tünetek, a legenyhébb artikulációs eltéréstől az egész kommunikációt érintő súlyos zavarig minden változatban előfordulhatnak.

A kommunikációs nehézségek miatt különböző pszichés eltérések (magatartási zavarok), tanulási akadályozottság is kialakulhat. A beszéd-rendellenesség felléphet a beszédfejlődés különböző szakaszaiban, de érintheti a már kialakult beszédet, nyelvet is.

Amennyiben a beszédhiba, beszédfogyatékoság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az oktatás a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a fogyatékoság jellegétől függ, amely lehet:

- beszédfejlődési elmaradás: (megkésett/akadályozott beszédfejlődés, diszfázia)
- artikulációs zavar: (pöszesség, orrhangzósság),
- beszédritmus-zavar: (dadogás, hadarás),
- centrális zavar: (disarthria),

- hangképzési zavar: (diszfónia),
- parciális teljesítményzavar: (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia),
- beszédészlelési, megértési zavar.

Az általános iskola első két évfolyamára összpontosul az ismeretszerzés beszéddel összefüggő eszközrendszerének elsajátítása, ezért a különleges gondozás szempontjából – amely elsősorban a módszerbeli és habilitációs /rehabilitációs teendőkben fogalmazódik meg.

A fejlesztéshez logopédus végzettség szükséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret:

- erősödjenek pozitív személyiségjegyeik, alakuljon ki önismeretük, fejlődjön önbizalmuk és kudarctűrő képességük, személyiségük váljon harmonikussá,
- a fejlesztést úgy építsük fel, hogy az egész személyiségre irányuljon, a gyermekben reális énkép alakuljon ki, önbizalma, kudarctűrő képessége, feladattudata, kitartása,
- aktivitása, belső motivációja fejlődjön - a tanulót ösztönözzük beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor készítsük fel őt az esetleges visszaesésekre, a maradványtünetekkel való együttélésre,
- a gyermekek állapotuktól függően, nyelvi-kommunikációs zavarai kompenzálása után,
- jussanak el az önállóság általuk elérhető optimális szintjére, képességeik kibontakoztatásával váljanak a társadalom aktív, cselekvőképes tagjává
- a fejlesztés segítségével a sajátos nevelési igényű gyermekek is tudják teljesíteni minden műveltségi területen a minimum követelményeket.

Információs és kommunikációs kultúra:

- a beszédükben akadályozott gyermekek fejlesztésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan folyó oktatásnak.

Tanulás:

- a fejlesztést tervszerűen, tudatosan kell felépíteni: beszédállapot felmérés – egyéni terápiás terv - tudatos módszerválasztás - komplexitás a fejlesztésben – folyamatos kísérés,
- munkánk során nagy hangsúlyt kell fektetnünk a sokoldalú percepciók fejlesztésére: fel kell használnunk, hogy a látási, hallási, kinezteziás, beszédmozgási ingerek, benyomások erősítve fejlődnek,

- tudatosan használjuk ki a transzferhatásokat, megismerve a beszéd fogyatékos tanuló „erős oldalait”, ezekre építve, a fejlesztést különböző átviteli megoldásokkal tesszük eredményesebbé.

Testi, lelki egészség:

- a tanuló motiválása beszédhibája leküzdésére; felkészítése a maradandó tünetek elfogadására, s ezzel való együttélésre.

Felkészülés a felnőtt életre:

- tájékoztassuk a szülőket, milyen továbbtanulási lehetőségek állnak gyermekeik előtt - integráltan oktató középiskolák, gimnáziumi tagozatok diszlexiások számára, ezt a tanuló is ismerje meg.

A megvalósítás keretei, eljárásai

A Beszédvizsgáló Országos Szakértői és a Vármegyei Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján iskolánkban együtt neveljük az ép értelmű beszéd fogyatékos és a nem fogyatékos gyermekeket. A gyermekek számára biztosítjuk az ép beszélő környezetet, a sajátos nevelési igényükből fakadó többszolgáltatásokat.

A gyermekek fejlesztése inkluzív (befogadó) osztályokban tanítási órákon, tanórán kívül – a sérülés típusától, súlyossági fokától függően egyéni, vagy csoportos - speciális fejlesztő foglalkozásokon, szabadidős tevékenységekben, szakkörökben, valamint napközis foglalkozás keretében történik.

Tanítási órák

Kiemelt szerepet kapnak az anyanyelvi fejlesztés, a testnevelés az ének-zene, a vizuális kultúra a technika és életvitel valamint tánc és dráma tantárgyak. A megfelelő beszédtechnika kialakítása fontos része az anyanyelvi nevelésnek, ezeket alsó tagozatban a magyar nyelv és irodalom, valamint az ének-zene órákon napi rendszerességgel végezzük. Az anyanyelvi fejlesztésnél figyelembe véve a sérülés jellegét az egyes műveltségi részterületek más-más hangsúlyt kaphatnak:

- az írás, olvasás előkészítő szakaszának időtartamát növeljük,
- olvasás-, írástanítási módszerként a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia-prevenációs módszert használjuk,
- beszéd fogyatékos tanulóknál hosszabb begyakorlási és érési szakaszokat tervezünk,
- az anyanyelvi fejlesztés a kommunikációs szándék megvalósítására törekszünk a nevelés-oktatás minden területén,
- a tantestület tagjai törekszenek, hogy mindig jó beszédpéldát nyújtva, helyes beszédtechnikával kommunikáljanak a gyermekekkel.

- A beszéd-rendellenességgel küzdő tanulóknál gyakran tapasztalhatók a nagy- és finommozgások zavarai, a testtudat a testérzet a testséma kialakulatlansága, a téri tájékozódás fejletlensége is.

A testnevelés, környezetismeret és a művészetek tárgyak jól szolgálják a téri orientáció - mozgás - ritmus fejlesztését, mely hatással van a beszédkoordinációra.

Idegen nyelv oktatásánál körültekintően járunk el, a minősítés alóli felmentés helyett a módszerek változtatását is lehetségesnek tartjuk.

A pedagógusok a szakértői vélemények, alapos megfigyeléseik, a gyógypedagógus, a fejlesztős pedagógus valamint a pszichológus segítségével, a tanulók egyéni sajátosságainak ismeretében a differenciálás különböző módjait alkalmazzák:

- *segítségadásban*: a feladat megismétlése a beszédfigyatekos tanulónak megfelelő nyelvi szinten,
- *a feladatok szintjén*: mennyiség, technikai kivitelezés: - írás területén gyereknél, rajzos vagy szóbeli megoldás, illetve szóbeli felelet helyett írásbeli válasz,
- *szociális keretek szintjén*: párban, vagy csoportban végzett munka oldja az akadályozott tanuló elszigetelődését,
- *tanulási stílus szerint*: auditív, vizuális, vagy motoros területre támaszkodik inkább a gyermek,
- *a célok szintjén*: egyes beszédfigyatekos tanulóknál mérlegelni kell, mi az a minimális tudás, amelyet egy-egy szakasz határára el kell érni, melyre a további szakaszok épülhetnek,
- *értékelésben*: a tanulót önmagához, fejlődéséhez kell mérni - erre legalkalmasabb a szöveges értékelés.

Pedagógiai célú habilitációs/rehabilitációs foglalkozás

Logopédiai terápia: sérülés specifikus egyéni vagy csoportos megsegítést foglal magában, egyéni fejlesztési terv alapján. A logopédus munkájában komplex ellátásra törekszik, feladata a beszéd-rendellenességek kompenzálása, a funkciófejlesztés, az olvasás-, írászavarok redukációja. A terápia nem zárul le a beszédhiba javulásával, megszűnésével, utógondozásra is szükség lehet, amely jelenti a beszédállapot szinten tartását, ellenőrzését, az esetleges visszaesések prevencióját. További cél a másodlagos tünetek megelőzése, a sérült pszichés funkciók fejlesztése. Az utógondozás sikerét a logopédussal való szoros együttműködés segíti.

A logopédus feladatai:

- a fogadó pedagógusok tájékoztatása a beszédfigyatekosság típusáról, a gyermek fejlesztési lehetőségeiről, az alkalmazható módszerekről, szakirodalomról,

- a beszédben akadályozott gyermek „erős” és „gyenge” oldalainak bemutatása,
- konzultáció a pedagógussal a tanuló fejlődéséről, előmeneteléről,
- kapcsolattartás a beszéd fogyatékos gyermek, valamint a befogadó osztály tanulóinak szüleivel,
- kapcsolattartás a rehabilitációs/rehabilitációs fejlesztésben résztvevő más szakemberekkel a komplex fejlesztés team-munkát igényel (pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő),
- a beszédben akadályozott gyermek orvosi vizsgálatának kezdeményezése.

Tanórán kívüli tevékenységek

Napközis foglalkozások:

- A délelőtti tanítási órákon megszerzett ismereteket itt mélyítjük el, olyan tanulási technikákat alakítunk ki, amelyek lehetővé teszik a megközelítően önálló ismeretszerzést.
- Komplex személyiségformálásra törekszünk, az egyéni sajátosságokat szem előtt tartva.
- A sikeres szocializációhoz szükséges normák, szabályok kialakítására, gyakoroltatására törekszünk.
- Olyan szabadidős tevékenységeket teszünk lehetővé, amelyek jótékonyan hatnak az anyanyelvi fejlettségi szintre: emlékezet-, szerialitás-, szókincs-, gondolkodás-, mozgás-, figyelemfejlesztő játékok.

Szakkörök:

A beszédben akadályozott gyermekek is megtalálhatják iskolánkban azokat a tevékenységeket, szakköri foglalkozásokat, amelyek érdeklődésüknek megfelelnek. Gátolt kommunikációjukban is oldódik a szorongásuk, ha valamilyen területen sikereket érhetnek el.

Iskolánkban működik: képzőművészeti szakkör, tömegsport, sportági edzések, énekkar, stb., ajánlásuk mindig a gyermekek és szülők igényeinek megfelelően történik.

Szülői értekezletek, fogadóórák:

Ezek az alkalmak lehetőség nyílik a szülők számára, hogy megismerjék a beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése érdekében rájuk háruló feladatokat, életperspektívát. Empátiás készség kialakítására törekszünk a többi gyermek szüleiben, fontos, hogy a szülők is támogassák gyermekeiket a fogyatékos gyermek elfogadásában. Egységes értékrendet kell kialakítani a viselkedés területén, a jutalmazás és büntetés egybehangzó alkalmazása a helyes magatartásformák kialakítása érdekében.

A PSZICHÉS FEJLŐDÉS ZAVARAI MIATT NEVELÉSI, TANULÁSI FOLYAMATBAN TARTÓSAN ÉS SÚLYOSAN AKADÁLYOZOTT TANULÓK (RÉSZKÉPESSÉGZAVAR) FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmazott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkúlia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetében tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

A tanítás-tanulás folyamatában a **részképeség-zavarok** körébe elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításának és képességének deficitjeit, valamint az általuk kiváltott következményes magatartási és/ vagy tanulási zavarok komplex tünetegyüttesét soroljuk. E fogyatékoság deficiál-diagnosztikai jellemzője, hogy a részképeségben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás, teljesítményszóródás mutatható ki a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

Kiemelt célok, feladatok

- Kudarctűrő képesség növelése.
- A tanulási zavarok kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.
- Tankötelezettségük teljesítését szakember segítségével végezzék.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- Pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégeztetése.
- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.
- Testnevelés és sport műveltségi területen az első tanévben szenzoros integrációs program és/vagy gyógyúszás alkalmazása.
- Önállóságra nevelés.

Kiemelt feladatok **diszlexia, diszgráfia** esetén:

- testséma biztonságának kialakítása,
- téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- beszédfejlesztés, aktív szókincs bővítése, helyes ejtése,
- verbális figyelem és emlékezet, intenzív fejlesztése,
- hang - betű kapcsolat kialakítása; fonémahallás fejlesztése,
- makacs betűtévesztések kiküszöbölése (egymástól távol tanítjuk, sok mozgással, hangoztatással stb. pl.: b-d-p, o-ó, u-ú, ü-ű, ö-ő),
- figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között,
- toldalékok körültekintő olvasása,
- olvasástechnika, tempó fejlesztése,
- olvasás-írás tanítása (esetleg újratanítása) hangoztató - elemző vagy diszlexia prevenciós módszerrel,
- olvasás, írás készségének folyamatos gondozása az egész iskolai pályafutás alatt,
- idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- segítő környezet folyamatosan álljon rendelkezésre,
- kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- olvasásképtelenség esetén a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

A megvalósítás színterei:

- minden tanóra,
- fejlesztő, felzárkóztató foglalkozáson,
- napközi, tanulószoba.

Kiemelt feladatok *diszkalkúlia* esetén:

- testséma kialakítása,
- téri relációk biztosítása,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- számfogalmak kialakítása és bővítése, a manipuláció előtérbe helyezése, képi vizuális megerősítés,
- az érzékelés - észlelés, a figyelem az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése (számológép, naptár stb.),
- az alpműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megörökítése, sokoldalú gyakorlásuk a már „birtokolt” számfogalmakkal építkező számkörökben,
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása,
- gyógypedagógiai segítség speciális módszerekkel, egyéni sajátosságokhoz igazított megjegyzést segítő technikák megtalálása, alkalmazása,
- szerialitás erősítése.

A megvalósítási színterei:

- matematika óra,
- napközi, tanulószoba,
- rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidő (képességfejlesztő játékok).

Kiemelt feladatok a *részképesség-zavar* és/vagy *fogyatékoságok együttes, halmozott tüneteit* mutató tanulók esetén (*hiperkinetikus zavarok*):

A halmozott fejlődési zavar a beszéd / nyelv, a mozgás, a kognitív képességek eltérő és egyenetlen fejlődését foglalja magába. Komoly akadálya az olvasás, írás, számolás elsajátításának. Speciális fejlesztés, logopédiai- és pedagógiai ellátás szükséges.

A percepció minden területét fejleszteni kell:

- a vizuális, az akusztikus, a mozgásos észlelés folyamatait,
- a motoros képességeket,
- a beszéd és nyelvi készség állandóságát.

A különleges gondozás igényeit gyógypedagógus végzi.

- Tanácsadás osztályfőnöknek, tanítónak, szaktanárnak, szülőnek.
- Együttműködés a pszichológussal.

A megvalósítás színterei:

- tanóra,
- napközi, tanulószoba,
- gyógypedagógiai foglalkozás (egyéni terápiás terv alapján).

AZ AUTIZMUS-SPEKTRUMZAVAROKBAN SZENVEDŐ (AUTISZTIKUS) TANULÓK FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

Az autizmussal élő tanulók általános jellemzői: Az autizmus-spektrumzavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikáció és a sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg:

- a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.
- az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képesség-hiányok egész életen át jellemzően megmaradnak,
- új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanuló autizmusának súlyossága széles skálán szóródhat.

Az autisztikus tanulók - a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából - kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai:

a) A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) **meg nem értése**, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgytól megkülönböztesse.

b) A **szociális megerősítés jutalomértékének**, illetve a belső motiváltságnak - *gyakran teljes - hiánya*. Többnyire nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömet.

c) A **beszéd korlátozott megértése**, még látszólag jó beszédprodukciónak mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.

d) **Egyenetlen képességprofil**, pl. a **szigetszerű ismeretek**, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadékszerű különbség.

e) **Hiányzó vagy korlátozott belátás**, pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.

Típusos erősségek, amelyekre építeni lehet:

- A megfelelő szintű vizuális információ általában jól értelmezhető.
- Tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.
- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témáknál kiemelkedő koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken - pl. szó szerinti tanulás, nem szöveges számtan, földrajz, zene - viszonylag jó képességek.

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás során:

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánnzési képesség kialakulásának hiányosságai.
- Ingerfeldolgozási, vizumotoros koordinációs problémák.
- Tér-idő értelmezés interiozációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis (sorrendiség)-szintézis műveleteinek problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.
- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.
- Emlékezetfelidézési problémák (speciális szociális tartalmaknál és személyes élményeknél).
- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatéksága.
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- Realitás és fantázia összetévesztése.
- Képességek, ismeretek önálló változatos alkalmazásának hiánya (még beszédhasználatban is).
- Gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.

- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedésproblémák megjelenése.
- Félelmek, fóbiák, szorongás.

Az autizmus-spektrumzavarokban szenvedő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei:

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt - a továbblépés előtt - külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, probléma-megoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert az egészséges gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autisztikus gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A kognitív viselkedésterápiás, fejlesztési és tanítási célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell a tervekbe iktatni. Az autisztikus tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illeszteni ebbe a hierarchiába.

Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön-(esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,

- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek az autisztikus tanulók fejlesztésében:

- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képesség- és készségprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon és a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.
- Protetikus, segédeszközökkel berendezett környezet és eszköztár kialakítása (az időbeli és téri tájékozódás, vizuális információhordozók augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).
- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezeten belül és személyek között: beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
- A szociális fogyatékkal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” tanítási helyzetben való tanulás).
- A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető kognitív viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

A speciális fejlesztés szervezési feltételei:

Az autisztikus tanulók fejlesztésének pedagógiai szakaszai

Az autisztikus tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésrepertoár kialakítása határozza meg. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a NAT-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervekben és egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően. Az 1-4. évfolyam elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség.

A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező autista tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben

egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamosan fejlesztése szükséges.

A fejlesztését minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

1. Első szakasz: Fő célja a habilitáció. A gyermek formális és informális megfigyelésének tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a tanuló elemi beilleszkedési készségeinek: adaptív viselkedésének kialakítása. Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése,
- fogyatékoság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikusan, segédeszközökkel felszerelt ún. augmentatív környezet, eszközök és módszerek/rutinok, viselkedési normák, szokások kialakítása és használatának elsajátíttatása.

Fejlesztési területek:

a) Kommunikáció/szociális viselkedés

- Beszéd előtti csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
- Beszéd adekvát használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az olvasást) használatának tanítása napi rutinokban.

b) Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás

- Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

c) Kognitív fejlesztés

- Elemi ismeretek, fogalmak.
- Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
- Szociális kognitív készségek fejlesztése.

- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és munkaeszközök célszerű használata).
- Általánosítás képességének fejlesztése.
- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

d) Viselkedésproblémák kezelése

- Viselkedésproblémák megelőzése.
- Alternatív viselkedések kialakítása.
- Meglévő viselkedésproblémák kezelése.

2. Második szakasz: Célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívüli környezetben.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- Képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével,
- Szociális/kommunikatív, kognitív fejlesztés,
- Önellátás körének bővítése,
- Házimunka,
- Munkára nevelés megalapozása.

3. Harmadik szakasz: Cél a felnőtt korban egyénileg elérhető legmagasabb szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása,
- tantárgyi ismeretek a NAT-ban és a kerettantervekben meghatározott tartalmak adaptálásával, az egyén képességeinek megfelelően,
- önszervezés, önállóság, tárgyú szociális integráció,
- munkára nevelés, pályaaorientáció.

A NAT alkalmazása

Az autisztikus tanulók csoportja rendkívül változatos, de a központi sérülés azonos jellege miatt meghatározhatók közös szükségletek és egységes módszertani javaslatok.

A NAT kiemelt fejlesztési feladatai, műveltségi területei esetükben is alkalmazhatóak a sérülés típusának megfelelő adaptációval. A NAT szakaszaihoz rendelt fejlesztési feladatok elérésére szükség esetén hosszabb időtartamot kell biztosítani.

A kerettantervek adaptálása szempontjából az autizmus súlyosságát, az intelligenciát és a nyelvi képességeket kell figyelembe venni. A tananyagot mennyiségi és minőségi szempontból módosítani és redukálni kell az autisztikus tanulók speciális szükségletei szerint. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó sajátos eltéréseket a helyi tantervben és az egyéni fejlesztési tervekben kell rögzíteni. A tananyag elsajátításához speciális módszerek és eszközök használata szükséges.

A NAT kiemelt fejlesztési feladatai

Énkép, önismeret: Az autisztikus tanulók fejlesztésében hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, szociális normáknak direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. A sikerélményeket biztosító, a gyermek érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában.

Környezeti nevelés: A környezet célzott megfigyelése, felfedezése a pedagógus aktív közreműködése nélkül elképzelhetetlen. A fejlesztés a közvetlen, mindennapi élettel kapcsolatos tapasztalatokon alapul. Elsődleges a helyes szokásrend és a személyes biztonságra való törekvés kialakítása.

Információs és kommunikációs kultúra: Elsődleges cél a kölcsönös, hatékony, közérthető kommunikáció kialakítása. Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben nagy szerepet kapnak a vizuális eszközrendszerek. Az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő.

Tanulás: Az autizmus számos speciális kognitív nehézséggel és a kommunikáció sérülésével jár együtt. A tanulási folyamatban az élő nyelv és a szociális közvetítés megnehezíti, míg a vizuális információhordozók alkalmazása segíti a világ megismerését. Az állandósághoz való ragaszkodás oldása, valamint az egyén motivációs lehetőségeinek ismerete kulcsfontosságú a tanulás szempontjából.

Testi és lelki egészség: A helyes étkezési, alvási, önápolási szokások, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása elsődleges fontosságú. A helyes szokásrend kialakításakor alapozhatunk a tanulók merev, szabálytartó viselkedésére. A megfelelő szexuális viselkedés kialakításában a családok számára hatékony segítséget kell nyújtania az iskolának. A viselkedésproblémák megelőzése és hatékony kezelése kiküszöbölheti a gyógyszeres kezelést, ami fontos az egészség megőrzése szempontjából.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

Céljai és feladatai a kötelező oktatás, fejlesztés minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatók meg. Módszertanilag az autizmus-specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges.

Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésproblémák és tünetek speciális módszerekkel való habilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek,
- viselkedésproblémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.),
- figyelem, utánzás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret stb.,
- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás,
- önkiszolgálás, önellátás,
- saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata,
- lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása,
- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása,
- iskolában, munkahelyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyen való viselkedés szabályainak elsajátítása,
- a halmozottan fogyatékos autisztikus tanulók speciális ellátása.

Az autisztikus gyermekek integrációja

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen az autisztikus gyermek javát szolgálja. A mérlegelés jellemzően a harmadik szakaszban nevelt tanulók egy részénél reális. Az integráció szükségességének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

A tanuló részéről *átlagos vagy átlag feletti intelligencia*, enyhe fokú autisztikus fogyatékoság, jól kompenzált viselkedésproblémák. A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

Az iskola részéről:

- a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens,
- jól előkészített, ütemezett fejlesztési terv,

- speciális eszközök, módszerek és környezet,
- együttműködés a családdal és/vagy a diákothonnal,
- a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,
- szakértői bizottsággal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői bizottság, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében. Az integrált autisztikus gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

A LÁTÁSI FOGYATÉKOS - GYENGÉNLÁTÓ TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét. Gyógypedagógiai szempontból *gyengénlátó* az a tanuló, akinek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1-0,33).

A látássérült tanulók iskolai fejlesztése

Az iskoláztatás során fő feladat:

- Az általános, korszerű alapképzettség nyújtása.
- A speciálisan jelentkező, a látás hiányából, a gyengénlátásból adódó hátrányok leküzdése.

A gyengénlátás eltéréseket okoz a tanulás terén, a látást praktikusán használó, aliglátó tanuló esetében nehezítettek a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás, stb.) is. Mindez pszichésen megterhelő, emiatt gyakran személyiség- és szocializációs zavar is kialakulhat (önállótlanosság, lassú reakciókészség, passzivitás, önbizalomhiány, szorongás, elkülönülésre való hajlam vagy túlzott önérvényesítő magatartás, indulatosság).

A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni. A gyengénlátó és a látását praktikusán használó tanuló nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Az iskolai együttnevelés

Az integrált és inkluzív nevelés-oktatás során különös figyelmet fordítunk a következőkre:

- A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyre állapotából fakadóan szüksége van.

- Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehető a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szak- és szakmai szolgáltatás.
- Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe, az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről, a speciális megsegítés lehetséges formáiról.
- A tanuláshoz és a mindennapi fejlesztéshez különleges technikák elsajátítása szükséges: elektronikus olvasógép, speciális optikai segédeszközök, látássérültek számítástechnikai segédeszközei.
- A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális füzet, megfelelő íróeszköz) a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése az egyéni adottságai szerint várható el. Ennek érdekében több gyakorlási lehetőségre és alkalmanként több időre van szükség.

Intézményünk a látássérült tanuló integrált nevelése érdekében a következő személyi és tárgyi feltételeket biztosítja:

- Integrációs tanár/utazó tiflopedagógus bevonása a fejlesztésbe.
- Speciális eszközöket (pl. nagyítók, speciális füzet, megfelelő íróeszköz).
- Kölcsönzés útján elektronikus olvasógépet, speciális optikai segédeszközt.
- A tanuló állapotának megfelelően a fogyatékosagra vonatkozó irányelveket, a szakértői véleményben meghatározott egyéni fejlesztési ajánlásokat, pozitív diszriminációra tett javaslatokat figyelembe véve, a gyógypedagógus, a többségi pedagógus egyéni fejlesztési tervet készít.
- A tanmenetek tartalmazzák a tantárgyspecifikus megsegítést, az értékelés tartalmát, az egyéni fejlesztés formáit.
- Előtérbe helyezük valamennyi tantárgy esetében, de kiemelten az idegen nyelv tanulásában a hallás utáni tanulást (nyelvi hanganyagok).
- Biztosítjuk a számítógép eszközként való használatát.
- Fejlesztjük a tanórákon a taktilis/tapintásos észlelést és képességet.
- Szükség szerint biztosítjuk a gyógytestnevelést, vagy a könnyített testnevelést.

Értékelés

Számonkérés, értékelés alkalmával figyelembe kell venni a látássérülésből adódó hátrányokat, ezért előtérbe kell helyezni a szóbeli formákat.

Szóbeli feleltetésnél figyelünk a verbalizmusra, azaz ellenőrizzük, hogy a tanuló által használt fogalmak, kifejezések mögött valódi tudás, tartalom áll-e. Írásbeli számonkérés esetén szem előtt kell tartani a látásteljesítményből adódó hátrányt.

A látássérülés specifikumát figyelembe véve engedményeket teszünk a következőkben:

- a rossz közeli vízusú tanulónál táblázatok készítése, használata, leolvasása terén térképhasználat, térképről történő különböző felismerések, leolvasások, mérések terén,
- megfelelő körülmény (nagyított feladatlap, megvilágítás, tapintható eszközök használata, képernyőolvasó program használata stb.) biztosítása mellett plusz idő adása a dolgozat, feladat megírásakor, vagy az írásbeli munka szóbeli felelettel történő kiváltása.

Együttműködés szülőkkel, a család bevonása

Valódi eredmény csak a pedagógus-szülő-látássérült gyermek közös munkájával érhető el. A látássérült tanuló családja gyakran sok frusztrációval, nehézséggel küzd. Fontos, hogy a pedagógus a különböző helyzetekben higgadtan, objektíven vegyen részt, együttműködve próbáljon több megoldási módot is javasolni. A szülőkkel való folyamatos kommunikáció elengedhetetlen feltétele a sikeres együttműködésnek. Ezek gyakoriságát és módját (személyes találkozás, írásbeli tájékoztatás, telefon) a szülőkkel együtt alakítjuk ki.

6.6 A tartós gyógykezelés alatt álló tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységünk

Tartós gyógykezelés alatt álló tanuló az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbeteg-szakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott tanévben a harminchat tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni. Számára is biztosítjuk az oktatási esélyegyenlőséget a tanuláshoz, a tartós kórházi/rehabilitációs intézeti ellátás, vagy az otthoni gyógykezelés időtartama alatt.

A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló két formában tehet eleget a tankötelezettségének:

- vendégtanulói jogviszony [részletes szabályait a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 49. §-a és 75. §-a tartalmazza], vagy
- egyéni munkarend keretében.

A pedagógiai ellátási folyamat a betegség diagnosztizálásával kezdődik és a gyógyulási folyamatot követő reintegrálódásig, inklúzióig tart.

Szakaszai:

- A betegség diagnosztizálását követő hetek,
- A gyógyulási folyamat alatt a kórházi lét szakasza,

- Otthoni rehabilitációs időszak – még nem tud iskolába járni/részben képes iskolába járni,
- Visszatérés az iskolába.

A tanuló oktatásban való részvételének módjáról (személyes jelenléttel, online, egyéni munkarenddel, vagy állapota semmilyen módon nem teszi lehetővé oktatását) a kezelőorvos illetékes döntést hozni. A tanuló taníthatóságának módjáról szakorvosi igazolás formájában nyilatkozik, az abban foglaltakat a tanítási-tanulási folyamat során maradéktalanul figyelembe vesszük. A kezelőorvos az igazolás tartalmát a tanév során a tanuló állapotának megfelelően, bármikor megváltoztathatja.

Feladataink („A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve” című, az EMMI által 2021-ben kiadott dokumentum alapján):

A kórházi lét szakaszában:

1. Kapcsolatfelvétel a családdal az igények, lehetőségek egyeztetése céljából.
2. Az osztálytársak és a nevelőtestület informálása.
3. Iskolai esetgazda kijelölése, a KRÉTA e-naplóban az „Oktatási rehabilitációs napló” megnyitása, pedagógiai vélemény megírása, kapcsolatfelvétel kórházban dolgozó pedagógussal. (Az iskolai esetgazda az osztályfőnök, aki megnyitja az Oktatási rehabilitációs naplót, kapcsolatot tart a különböző szereplőkkel és végigkíséri az oktatási rehabilitációs folyamatot az iskolába való visszatérésig, a teljes rehabilitációig).
4. Az „Oktatási terv” elkészítése.
5. A közösségben tartás megszervezése.

Az aktív kezelés ideje alatt, az adaptációs otthonlét és az aktív kezelések lezárását követő otthon tartózkodás időszaka során:

1. Egyéni munkarendnél órai online jelenlét és az Nkt. szerinti heti 10 óra biztosítása.
2. Oktatási terv felülvizsgálata.
3. Kapcsolatfelvétel az ellátó szolgálatokkal.

Visszatérés az iskolába, utógondozás:

1. A reintegráció és inklúzió előkészítése.
2. A fokozatos visszatérés kidolgozása, a nevelőtestület bevonása.
3. Az „Oktatási rehabilitációs napló” lezárása, záródokumentumok elkészítése.

A pedagógiai megsegítés/fejlesztés során együttműködünk az egészségügyi és a köznevelési szervezetek/területek szakembereivel (kezelőorvos, kórházban dolgozó pedagógus, anyaiskola pedagógusa, gyógypedagógus, pedagógiai szakszolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársa, pszichológus, szociális segítő, iskolalelkész, KórházSuli Alapítvány) és a szülőkkel.

7. Képességbontakoztató, integrációs felkészítés keretébe tartozó pedagógiai feladatok

Bevezető

„A hátrányos helyzet és a társadalmi leszakadás elsősorban nem nevelési-oktatási probléma. A gazdasági válságtünetek felerősödése azonban nyilvánvalóvá tette, hogy a társadalmi kirekesztettség elleni fellépésnek az oktatás az egyik legfontosabb terepe: a nem megfelelően méltányos oktatás már az indulásnál megalapozza az egyenlőtlenségeket, illetőleg képtelen ellensúlyozni a tanulók szocio-kulturális helyzetéből eredő hátrányokat. A hátrányos helyzetű gyermekek nevelését segítő kezdeményezéseknek ezért nemcsak az esélykülönbségek csökkentését, hanem az előítélet-mentes, befogadó, és szolidáris társadalom kialakítását is célul kell, hogy tűzzék. A gyermekek között nem szelektáló, gyermekközpontú, korszerű, differenciált, pedagógiai formákat alkalmazó iskola teremthet esélyt a társadalmi integráció eléréséhez.” (Fülöp Istvánné, 2011)

A képességbontakoztató, integrációs felkészítés keretébe tartozó pedagógiai feladataink:

Intézményi szinten:

- A hatékony integrált neveléshez szükséges pedagógiai módszerek, iskolai tanulásszervezési eljárások alkalmazásában a tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon (pl. differenciált tanulásszervezés, tevékenységközpontú ismeretközvetítés, kooperatív tanulás, projektoktatás, drámapedagógia, stb.);
- Az info-kommunikációs eszközök intenzívebb tantermi használatában (a tanulók a napi tanulási gyakorlatban használják a számítógépet, tudnak ismereteket szerezni, elmélyíteni az internetről, fokozatosan felhasználói szinten kezeljék a számítógépet);
- A gyermek- és tanulóbarát intézményi környezet kialakításában (hagyományos helyett csoportmunkára alkalmas csoportszobai, osztálytermi be- és elrendezés);
- A széleskörű tanórán kívüli foglalkozások és szabadidős programok biztosításában, szervezésében;
- A pedagógus szerep megváltozásában (ismeretközvetítő szerep helyett facilitátor szerep);
- A szülők és az óvoda-iskola partneri kapcsolatának javításában az intézmény mindennapi életébe történő hangsúlyosabb bevonásukkal;
- A társadalmi és szakmai környezettel való együttműködés erősítésében (pl. gyermekjóléti szolgálat, óvodák, alap- és középfokú oktatási intézmények, szakmai szolgáltatók, szakszolgálatok, civil szervezetek, stb);
- Az intézményfokozatok közötti átmenet pedagógiai segítségével: óvoda-iskola, illetve általános iskola-középiskola között (közös programok szervezése, egymás munkájának megismerése, tanítási tartalmak összehangolása, tanulók átvétele intézményváltáskor, nyomon követés, esetmegbeszélések, közös programfejlesztések);

- Az inkluzív intézményi pedagógiai attitűd kialakításában (befogadó szemlélet kialakítása a pedagógusokban, a gyermekekben, tanulóknak és a szülőkben az eltérő szociális háttérű, a sajátos nevelési igényű és a roma gyermekek, tanulók iránt).

Egyén szintjén:

- Valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és tanuló bevonásával a programba, megnyerve a szülőket is partnerként.

Ehhez az iskolában a pedagógiai munka kiemelt területévé válik: az érintett tanulók hátrányainak feltérképezése az alapvető képesség- és készségterületeken, az egészséges személyiségfejlődés, aszociális fejlettség, a közösségi kapcsolatok és tanulási nehézségek területe.

- A feltérképezett hátrányok enyhítésére kidolgozott egyéni fejlesztési tervek készítésében: megjelölve benne a hátrányokat, azok fokát, a kompenzációs feladatokat, a tevékenységeket, a módszereket és a szervezeti kereteket, színtereket, gyakoriságot – ennek megfelelő folyamatos egyéni fejlesztés;
- A differenciált tanórai tanulásszervezés, valamint a fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó és az érdeklődési körnek megfelelő szakköri tanórán kívüli foglalkozások biztosításában: ennek eredményeként a lemorzsolódási, továbbtanulási, kompetenciamérési eredmények az érintett tanulók körében folyamatosan javuló mutatókat érnek el.
- Az iskolán kívüli, továbbtanulást segítő programokban (pl.: Útravaló Ösztöndíjprogram, stb.).
- További fontos követelmény: fokozott figyelem irányítása az érintett gyermekekre, tanulókra, pozitív befogadó intézményi attitűddel, folyamatos pozitív mintaadással.
- Az értékelő megbeszélés 3 havonta, melybe minél több érintett fél bevonása indokolt.

A képességkibontakoztató felkészítés keretében intézményünk a Rendeletben foglaltak szerint biztosítja:

- a személyiségfejlesztéssel,
- közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő programot,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.

I. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Fejlesztési feladatok a tanuló személyiségfejlesztésére:

1. A reális önismeret, önkép kialakítása. A megfelelő önértékelés kialakítása (önkifejezés, önjellemzés, önábrázolás, önmegfigyelés fejlesztése). A testi-lelki

egészség gondozása, a gyermek belső, személyes harmóniájának megerősítése. Az átélés élményének gyakorlása.

2. A gyermek erősségeinek feltárása és ismerete a személyiségében és a tanulásában. Pozitív személyiségjegyek erősítése (megbízhatóság, becsületesség, őszinteség, alkalmazkodás, engedelmesség, engedékenység, előzékenység, kedvesség, bizalom, lelkiismeret, lelkipurdalás, a rossz cselekedet jóvá tétele, hazugság elítélése, kitartás, pozitív akarati vonások, időáldozat, teljesítményfigyelés, bátorság, ...).
3. A gyermek gyengeségeinek feltárása és ismerete a személyiségében és tanulásában. Az emberi negatív személyiségjegyek feltárása és azok megítélése.
4. A gyermek érdeklődési irányainak feltárása, megsegítése.
5. A gyermek egészséges önbizalmának erősítése. Az egészséges önbizalom kialakítása. (Mivel adok okot társaimnak arra, hogy büszkék lehessenek rám?)
6. A gyermek küzdőképességének növelése, akarati vonások erősítés. Akarati vonások erősítése az önirányítása, önalakítása területén.
7. Az egészséges önbecsülés segítése.
8. A gyors helyzetfelismerés és a jó döntéshozatal megsegítése.
9. A jó összhang megteremtésének segítése gyermek és pedagógus között.
10. A szorongások feloldásának segítése.
11. Önmagáért és környezetéért is felelős magatartás kialakítása.
12. Az őszinte kommunikáció kialakítása.
13. A korcsoportbeli, a családi, a felnőtt példakép fontossága a gyermekszemélyiségének fejlődésében.
14. A gyermek személyes igényeinek, törekvéseinek feltárása; egyéni céljainak, feladatainak tudatosítása.

II. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Fejlesztési feladatok a tanuló közösségi beilleszkedésének segítésére:

1. Csoportszabályok kialakítása, kiegészítése, rögzítése, betartásának fontossága. A közösségi normák elfogadtatása és betartatása a gyermekkel.
2. Kapcsolatfejlesztés segítése. A bizalom erősítése a társ felé. A gyermek barátkozásainak megsegítése.
3. A csoport nyújtotta biztonság kialakítása. A szeretet, összetartozás, biztonság átélése. A társas kapcsolatok javítása, az egymást segítő közösségi közeg megteremtése. A feloldódás megsegítése. Rokonszenv, ellenszenv, bajtársiasság kifejezése, kezelése. Gyors szociometria játék a pedagógus tájékozódására (szóban vagy írásban: Veled szívesen...).

4. Egymás iránti figyelem, tapintat fejlesztése, a rosszsallás vagy elismerés megfelelő kifejezése. A tapintatos közlés, kérés elsajátítása. A helyes kommunikáció tanítása a problémás esetekben. A feszült állapot megkönnyítése tematikus szavakkal, kifejezésekkel. Tapintat a társakkal tanulás közben.
5. Az egyéni teljesítményének elismerésének fontossága a tanulócsoportban.
6. Konfliktustűrő, -kezelő, -megoldó képesség fejlesztése. Csúfolódások, bántások kezelése, az agresszivitás kezelése. A düh levezetésének módjai. Egyéni bánásmód az agresszivitás visszaszorítására. Mások haragjának megértése. A bocsánatkérés módjai.
7. A kommunikációs és kooperációs készség fejlesztése a közösségben. Vitázó és érvelő képesség erősítése közös munkavégzés közben. Együttműködési készség és döntéshozatal fejlesztése a közösen végzett munkálatok során.
8. A társakkal, másokkal szembeni előítélet-mentes magatartás megsegítése. A gyermek személyes és társadalmi identitásának megerősítése. A szegényekkel való szolidaritás érzésének megtapasztalása.
9. A gyermek magatartási zavarainak enyhítése. Magaviseletének megfelelő kezelése.
10. A gyermek iskolai rendezvényeken való részvételének megsegítése. Közösségi élmény átélése. A megbeszélés igényének kialakítása.

III. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Fejlesztési feladatok a tanuló szociális hátrányainak enyhítésére:

1. A gyermek verbális és kommunikációs készségének fejlesztése (szereplés vállalása, beszédfejlesztés, előadásmód fejlesztése, vélemény-nyilvánítás gyakorlása). Mesemondással, mesehallgatás utáni véleménynyilvánítással, mondókákkal, kiszámolókkal, versekkel, szólásokkal, közmondásokkal. A verbális kreativitás fejlesztése (pl.: a mese kitalálásában, folytatásában, versírásban). Szövegértési-szövegalkotási készség fejlesztése. Szókincs fejlesztése: szavak gyűjtése, megmagyarázása, körbeírása, tulajdonságok gyűjtése, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése. Gyűjtőfogalmakhoz tartozó szavak gyűjtése. Relációszókincs fejlesztése.
2. Életkorának megfelelően érzelmek tudatos felvállalásának megsegítése. Az érzelmi intelligencia fejlesztése nonverbális eszközökkel. A száj és a szem mozgásának, a mimikai kifejezések jelentősége az előadásban. Imitációs készség fejlesztése. Indulatok, érzelmek kifejezésének gyakorlása mozgással, mimikával. A jelentésolvasás gyakorlása. A mozgások, nézések fontossága, közlő értékük.
3. Szokás és hagyománytisztelet fejlesztése családjában, környezetében, a magyar népszokások megismerésével és a multikulturális tartalmak megjelenítésével is.

4. A megfelelő reagálás kialakítása jutalmazások és büntetések esetén. A tehetséggondozás, a művészetek fontossága, művészeti nevelés. (Buzdítás a szakkörökre, a versenyekre, a megmérettetésekre.)
5. Az érzelmi intelligencia fejlesztése: A családi szokások, családi kötődések által. A család, a kölcsönös megbecsülés fontossága. Az összetartozás, a segítség fontossága. Példaképek fontossága a családban. Az érzelmekből fakadó gondolatok kifejezése.
6. Az érzelmi intelligencia fejlesztése: kötődés a szülőhelyhez. A település ismerete életkori szinten, szeretete, értékeinek megőrzése.
7. Az érzelmi intelligencia fejlesztése: Az illemszabályok ismerete. A szabályok tudatos betartásának igénye. Egymásra figyelés és tapintat az illemben. Az ünnepi öltözet, a szép beszéd, éneklés, a helyes testtartás fontossága ünnepségeken. A helyes viselkedés-kultúra elsajátítása.
8. Az érzelmi intelligencia fejlesztése: kommunikáció idegen felnőttel (bolt, könyvtár, telefon). Kommunikáció és cselekvőkészség vészhelyzetekben.
9. A napirend fontossága. Tudatos tervezés fontossága a napirendben. A szabadidő hasznos eltöltése. Igényesség fejlesztése a televízió műsorválasztásban. Az értelmes időtöltés fontossága.
10. A higiéniai szabályok ismerete és betartásának igényessége. Az ápoltság és az ápolatlanság következményei. Igényesség az ápoltság és a tisztaság megőrzésében. A tiszta környezet fontossága.
11. A tudatos egészséges és biztonságos élet. A fizikai állóképesség megőrzése, erősítése. Tartózkodás az egészségkárosító rossz szokásoktól.

IV. TANULÁSI KUDARC, NEHÉZSÉG ENYHÍTÉSE

Fejlesztési feladatok a tanuló tanulási kudarcainak, nehézségeinek enyhítésére:

1. A tanulás, tudás értékének tudatosítása. A gyermek kötelességtudatának fejlesztése. A gyermek tanulási motivációjának előhívása, fejlesztése, erősítése, fenntartása. A tanulás céljának tudatosítása.
2. Rendszabályok kialakítása és betartása a tanulásban. Tapintat a társak önálló munkavégzésében.
3. Tanulási módszerek megismertetése, azok használatának tudatosítása, a tanulási technikák jelentősége az eredményességbe (az írásbeli házi feladat elkészítésének módjai, ellenőrzése, a javítás helyes technikájának elsajátítása, a szorzótábla tanulása, vers tanulása, szöveg tanulása, szabályok tanulása, idegen nyelv tanulása).
4. A gyermek képességeinek megfelelő tanulás fontossága, ennek igényének tudatosítása.

5. Az önálló tanulás képességének kialakítása. Önértékelés, önellenőrzés igényének kialakítása. Gazdálkodás az idővel.
6. Mások tanulási technikájának megismerése, tanulópárok hasznos együttműködésének meg tapasztalása (kooperatív tanulási próbák).
7. A gyermek szociokulturális hátrányainak kompenzálása a tanulás folyamatában. A gyermek családi kultúrájához igazodó tanítás-tanulás. A multikulturális tartalmak megjelenése a tanulás folyamatában.
8. A gyermek érzékszervi működésének segítése: a hallásérzékelés, a beszédhallás fejlesztése, hangfelismerések fejlesztése.
9. A gyermek érzékszervi működésének segítése: A látás fejlesztése. Mozdulatok, pozíciók megfigyelése. Színfelismerés fejlesztése.
10. A gyermek tanulási kudarcainak enyhítése fejlesztő feladatokkal. A gyermek sikerélményhez juttatása.
11. A gyermek tanulási képességeinek fejlesztése játékos feladatokkal: az írás-mozgás koordináció fejlesztése; a beszédészlelés fejlesztése; a beszédértés fejlesztése; a szövegértés fejlesztése. A gyermek nyelvi hátrányainak enyhítése. A beszédprodukciónak fejlesztése (szókincs, mondókák, versek, kérdésfeltevés, válaszadás, beszéltetés, a nyelv helyes használata, tartalomelmondás, vélemény megfogalmazása, ...). Ritmusérzék fejlesztése (szótagolás, mondókázás, ritmustapsolás, ...). A fantázia fejlesztése (meseírás, versírás, mesebefejezés, játékok, ...). A vizuális, motorikus, verbális emlékezet fejlesztése(feladatokkal, játékokkal, ...). A kreatív gondolkodás fejlesztése (önállóan, csoportosan, játékokkal, feladatokkal). A figyelem, a megfigyelő és összpontosító képesség fejlesztése (feladatokkal, játékokkal). A testkép-tudat, testkép-ismeret fejlesztése. A téri tájékozódás fejlesztése (térhasználat, térérzékelés, térkihasználás, észlelésérzékenyítés).
12. A gyermek mozgásának fejlesztése játékokkal, feladatokkal, mozgásfejlesztés játékosan (mozdulat és mozgásutánzás, éneklés mozdulattal követése). Nagymozgások fejlesztése (ügyesség, gyorsaság fejlesztése). A mozgáskoordináció fejlesztése. A finommozgások fejlesztése (praktikus mozgások, ízlés, pontosság, tisztaság igénye, eszközök tulajdonságai, balesetveszély elkerülése).

A képesség-kibontakoztató felkészítés keretében a pedagógus feladata az I-IV. bekezdésben foglalt pedagógiai rendszernek megfeleltethető tevékenységek megvalósítása, így különösen:

- hátrányok feltérképezése,
- egyéni fejlesztési terv készítése,
- ennek alapján történő kompetenciafejlesztés,

- az önálló tanulást segítő tanulói fejlesztés,
- az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon,
- a tanulói teljesítmény értékelése,
- értékelő esetmegbeszéléseken történő részvétel,
- mentori, tutori tevékenységek ellátása,
- a tanuló családjával történő rendszeres kapcsolattartás.

A különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés- és oktatásszervezési megoldások részletes szabályait a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet tartalmazza.

8. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje, a jogok gyakorlása

A tanulóközösséget iskolánkban a diákönkormányzat képviseli, mellyel rendszeres kapcsolatban van és partneri együttműködést tart az iskolavezetés. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A diákközösség tevékenységét a diákok által felkért és az igazgató által megbízott pedagógusok segítik, akik a tanulók kérésére eljárhatnak a diákönkormányzat képviseletében is. A diákönkormányzat dönt saját működéséről, s szabályzatai előkészítéséről. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Az iskolai DÖK véleményét az Nkt. 48. § (4) bekezdésében foglaltak alapján ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

Fentiekén kívül:

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő, beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár működési rendjének kialakításához,
- és az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.

A diákönkormányzat saját munkaterv alapján dolgozik, programjaik megszervezésében tevékenyen részt vesz a tantestület valamennyi tagja. Az érdeklődők évente egy alkalommal diákközségi gyűlésen vehetnek részt, ahol elmondhatják véleményeiket, kéréseiket és javaslataikat. Ezen meghívottként az iskola igazgatója is részt

vesz, értékeli az eltelt időszakra vonatkoztatva a diákjogok érvényesülését és válaszol a feltett kérdésekre.

Az Iskolaszék tagjai a diákönkormányzatot segítő pedagógusok, ahol érdekképviselési tevékenységüket érvényesíthetik.

9. Kapcsolattartás a szülőkkel, a tanulókkal, a pedagógusokkal és az intézmény partnereivel

Az együttműködés alapjának a gyermekek nevelése iránt érzett közös felelősséget tekintjük. Megvalósulási formáit a közös pedagógiai feladatokra építjük. Azonos nevelési elvek alapján, az azonos értékek elsődlegességét tartjuk fontosnak. A közös célok megvalósításhoz tudatosítjuk az elvárásokat. Fontos a kölcsönös támogatás és bizalom, a tolerancia, a partneri kapcsolat, a korrekt tájékoztatás. Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közös munkája.

ILMT alapú szervezetfejlesztési tervünk részeként belső erőforrás-fejlesztési tervet készítünk, melyet összehangolunk a továbbképzési programmal és beiskolázási tervvel. Kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkel, családokkal való partneri kapcsolat kialakítására, fejlesztésére, a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében.

Iskolánk az alábbi formákban nyújt segítséget a szülőknek gyermekük helyes neveléséhez:

- szülői értekezleteket rendezünk (osztály, évfolyam, réteg)
- fogadóórákat tartunk évente 2 alkalommal
- az évente 3 alkalommal rendezett Szülői Munkaközösségi ülésein részt vesz osztályonként 2-2 szülő
- közösségi nevelés órákat tartunk
- etikát tanítunk, illetve a szülők kérése alapján biztosítjuk a hit- és erkölcsstan (bibliaismeret) oktatását
- nyílt tanítási órákat szervezünk
- tájékoztatót tartunk az iskolában folyó tehetséggondozó munkáról
- gyermekvédelmi támogatónk, iskolalelkészünk és a szociális segítő hetente fogadóórát tart
- az iskola vezetése igyekszik eleget tenni a szülők egyéni kéréseinek, panaszai elintézésének
- évente legalább egyszer a családokkal, szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítását, erősítését célzó közösségi napokat, családi napokat, szervezünk
- szülői kérés/hozzájárulás esetén családlátogatáson veszünk részt

A szülők a következőkkel segíthetik az iskolában folyó nevelőmunkát:

- őszinte véleménynyilvánítással
- részvételükkel a Szülői Munkaközösség és az Iskolaszék munkájában
- közreműködéssel kirándulásokon, versenyeken, sportversenyeken
- edzslátogatásokkal
- tanár – szülő – diák mérkőzéseken szereplésükkel
- segítő jellegű részvétellel az iskolai ünnepségeken, egyéb programokon
- szponzori segítségnyújtással
- a 3 hetet meghaladó projekt, témahét rendezvényeinek segítségével, azon történő részvétellel
- a tehetségcsoportok tevékenységének támogatásával

10. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai

A tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozó rendelkezések hatálya az intézmény azon tanulóira vonatkozik:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Érvényes azon tanulóira is:

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A tanulmányok alatti vizsgák fajtái:

- osztályozó vizsgák,
- különbözeti vizsgák,
- javítóvizsgák,
- 8. osztályosok záróvizsgái, esetleges pótlóvizsgái.

VIZSGASZABÁLYZAT

1. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1.1. A vizsgaszabályzat rendelkezései az intézmény 8. osztályos tanulóira vonatkoznak. A szabályzat a 2000/2001. tanévtől hatályos.

1.2. A vizsga célja:

- A tanulók, tanárok önértékelésének fejlesztése.

- A tanulók tantárgyi követelményeknek megfelelő tárgyi tudásának, képességeinek mérése/vizsgálata.
- A vizsgázás, mint értékelési forma gyakorlása.

1.3. A vizsga jellege és az érintett tanulók:

- Szummatív vizsga a 8. osztályosok számára.

1.4. Vizsgakötelezettség, vizsgatantárgyak és vizsgaformák:

A 8. osztályos tanulók három tantárgyból kötelesek vizsgát tenni a következőképpen:

- matematika – írásbeli
- magyar nyelv és irodalom – írásbeli
- idegen nyelv – szóbeli

1.5. A vizsgák időpontja:

- Minden évben: **május 20 – június 10.** közötti időpontban.
- A pontos dátumot a szülők és a tanulók részére április 30-ig ki kell hirdetni.
- A részletes vizsgabeosztást a tanulók számára a vizsga előtti utolsó tanítási napon nyilvánosságra kell hozni.

1.6. A vizsgatételek kihirdetése:

- **A vizsgatételeket/témaköröket az érintettek számára az adott év január 31. napjáig meg kell adni.**

2. A VIZSGÁZÓ

2.1. A 8. osztályos tanulóknak tanév végi bizonyítványuk megszerzéséhez a vizsgakötelezettségeiknek eleget kell tenni.

A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleményével rendelkező tanulók számára – a szülővel való megbeszélés/egyeztetés után – biztosítjuk a törvény és a pozitív diszkrimináció adta lehetőségeket.

2.2. A vizsgázó köteles a vizsgákra felkészülni és ott tudásáról számot adni.

2.3. A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik. Azt a vizsgázót, akinek visszaélési szándéka nyilvánvaló és súlyos természetű, a bizottság az elnök javaslatára a vizsga folytatásától eltilthatja. Ugyancsak eltiltható az a tanuló, aki magatartásával zavarja a vizsga rendjét. Ezekben az esetekben a vizsgaeredmény elégtelen.

3. A VIZSGABIZOTTSÁG, A VIZSGÁZTATÓ TANÁROK

3.1. A tanulók a **szóbeli vizsgán** vizsgabizottság előtt vizsgáznak.

A vizsgabizottság összetétele:

Elnök: az iskola igazgatója, vagy helyetteseinek egyike.

Kérdező tanár: az adott tantárgyat tanító szaktanár.

Jegyző: az osztályfőnök vagy másik szaktanár.

3.2. Az írásbeli vizsgák felügyelő tanára az iskola nem szakos pedagógusa.

4. A SZÓBELI VIZSGA RENDJE

- 4.1. Szóbeli vizsgát a kijelölt időpontban tehetnek a tanulók.
- 4.2. A szóbeli vizsga 3 fős bizottság előtt történik, melynek összetétele: elnök, kérdező tanár, jegyző.
- 4.3. A vizsgázók 4 - 5 fős csoportokban folyamatosan, szünet közbeiktatása nélkül vizsgáztathatók. A kijelölt napon az adott osztály összes tanulójának vizsgát kell tennie.
- 4.4. A szóbeli vizsgán a tételeket a tanulók húzzák.
- 4.5. Minden vizsgázó a felelete előtt minimum 20 perc felkészülési időt kap. A szakértői véleménnyel rendelkező tanulók számára biztosítjuk a hosszabb felkészülési időt. A felkészülési idő alatt biztosított a megengedett segédeszközök használata és a tanuló felelettervet készíthet.
- 4.6. Egy felelet időtartama 15 percnél hosszabb nem lehet.
- 4.7. A vizsgázó a szaktanár útbaigazítása és támogatása nélkül önállóan felel, de ha közben elakad, segítő kérdésekkel irányítható. A vizsgabizottság elnöke és tagjai óvakodjanak attól, hogy a vizsgázó gondolatmenetét megzavarják.

5. AZ ÍRÁSBELI VIZSGÁK RENDJE

- 5.1. Írásbeli vizsgát a megjelölt időpontban tehetnek a tanulók.
- 5.2. Az írásbeli vizsga időtartama 60 perc.
- 5.3. A vizsgázó a feladatlapok megoldása során csak íróeszközt használhat.
- 5.4. A szakértői véleménnyel rendelkező tanulók számára biztosítjuk a szakvéleményben meghatározott segédeszközök használatát (pl. magyar nyelv és irodalom vizsgán a Magyar helyesírási szótárt).
- 5.5. A szakértői véleményben meghatározott javaslat alapján a tanuló dönthet arról, hogy írásban vagy szóban kíván vizsgázni.
- 5.6. Az írásbeli vizsgán kitöltött feladatlapot a felügyelő tanár juttatja el a szaktanárhoz, aki a javítást/értékelést végzi.

6. A TANULÓ TELJESÍTMÉNYÉNEK ÉRTÉKELÉSE

- 6.1. A szaktanárok kötelesek a tanulók írásbeli és szóbeli vizsgán nyújtott teljesítményét körültekintően elbírálni és érdemjeggyel (1-5-ig, illetve kimagasló teljesítmény esetén dicsérettel) értékelni.
- 6.2. A tanuló írásbeli vizsgadolgozatának javítója és értékelője az őt tanító szaktanár. A magyar nyelv és irodalom vizsgadolgozatok javítását a magyar-történelem munkaközösség másik tagja is ellenőrzi.

- 6.3. A szóbeli vizsgán a tanuló feleletét a kérdező szaktanár értékeli a vizsgabizottság tagjainak egyetértésével.
- 6.4. Az elért eredményeket a vizsgát követő 1 héten belül a tanuló tudomására kell hozni.
- 6.5. Ha a tanuló elégtelen osztályzatot kapott vagy a vizsgáról távol maradt, az iskola által előírt időpontban javító-, illetve pótvizsgát tehet. Elégtelen osztályzat esetén az érdemjegy kihirdetésétől számított 3 tanítási napon belül a szülő kérésére ismételteti meg a vizsgát. Amennyiben a javító- vagy pótvizsgáról igazolatlanul hiányozott, érdemjegye elégtelen.
- 6.6. Az elért osztályzatokat az év végi értékelésnél témazáró jegyként számítjuk be.
- 6.7. A vizsgák eredményét az e-naplóban, a bizonyítványban és a törzslapon rögzítjük.

7. MENTESÍTÉS A VIZSGA ALÓL

- 7.1. Az év végi vizsga alól a szülő beleegyezésével külön kérésre mentesíthető a ***tanuló a felső tagozaton elért eredménye alapján***, aki az alábbi pontok valamelyikének megfelel:

- ✓ **5-6-7. osztályban tanév végén és 8. osztályban félévkor egyaránt dicséretes ötös volt;**
- ✓ **Tanulmányi versenyen:**
 - városi 1-3.
 - megyei 1-6.
 - regionális 1-10.
 - országos vagy nemzetközi versenyen 1-20. *(kivéve a levelezős versenyeket)*
 - „Olvasni jó!” pályázat jelenléti megoldása esetén 1-3.
 - az intézményünk által meghirdetett „Meseszép-mesekép” országos meseíró és -illusztráló pályázaton magyar nyelvű pályamunkával 1-3., angol nyelvű pályamunkával 1-2. helyezést ért el.
 - legalább B1 vagy B2 szintű államilag elismert nyelvvizsgát tett.

- 7.1.1. A vizsgamentesség megszerzéséhez - a versenyen elért eredmény mellett - az adott tantárgyból (angol nyelv, magyar nyelv és irodalom, matematika) legalább négyes érdemjeggyel kell rendelkeznie a tanulónak 5-6-7. osztály tanév végén és a 8. osztály első félévében.

- 7.1.2. **Egyéni komplex verseny esetén:** 1 tantárgyból kaphat mentességet, amennyiben a választott tantárgy érdemjegye 5-6-7. osztályban tanév végén és 8. osztályban félévkor legalább 4-es.

7.1.3. **Tantárgyi csapatverseny esetén:** 1 tantárgyból kaphat mentességet, amennyiben a választott tantárgy érdemjegye 5-6-7. osztályban tanév végén és 8. osztályban félévkor legalább 4-es.

7.1.4. **Komplex tanulmányi csapatverseny esetén:** 1 tantárgyból kaphat mentességet, amennyiben a választott tantárgy érdemjegye 5-6-7. osztályban tanév végén és 8. osztályban félévkor legalább 4-es.

7.1.5. A magyar nyelv és irodalom tantárgy bármely területén (irodalom vagy nyelvtan) elért versenyeredmény egyaránt beszámítható a tantárgyi vizsgamentesség megszerzéséhez.

7.2. A mentesítési kérelmet az iskola által biztosított formanyomtatványon kell benyújtani **legkésőbb a vizsga időpontja előtt 1 héttel.**

7.3. A mentesítést kapott tanuló érdemjegye – tekintettel elért eredményére – jeles.

7.4. Kérelem nélkül mentesül a vizsga alól az a tanuló, akit az adott tantárgyból a szakértői bizottság teljes körűen mentesített a minősítés, értékelés, osztályozás alól.

8. TÁJÉKOZTATÁS A VIZSGARENDSZERRŐL

8.1. Az elkészült vizsgaszabályzatot ismertetni kell:

- a nevelőtestülettel
- az iskola tanulóival
- a szülőkkel

8.2. A tájékoztatás fórumai:

- nevelőtestületi értekezlet
- közösségi nevelés órák
- szülői értekezletek

9. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

9.1. A vizsgaszabályzat megtekinthető:

- az iskola igazgatójánál
- az iskola könyvtárában
- a 8. osztályos osztályfőnököknél

9.2. A vizsgadokumentumok archiválása:

- Az írásbeli vizsgák dokumentumait az iskola archívumában egy évig meg kell őrizni.

9.3. A vizsgaszabályzatot az iskola igazgatósága a szaktanárok/munkaközösség-vezetők kérésére a tanév végén köteles felülvizsgálni.

9.4. Az eddigi felülvizsgálatok időpontja: 2011. október 4., 2021. augusztus 25., 2023. augusztus 28., 2025. augusztus 18.

9.5. Ezen vizsgaszabályzat a 2023. szeptember 1-től hatályos dokumentum módosításával készült és módosításáig vagy visszavonásáig érvényes.

9.6. Hatályos: 2025. szeptember 1. napjától.

A bibliaismeret tantárgy értékelése:

A kötelezően választható bibliaismeret tantárgy értékelése során az általános iskola 1. évfolyamán, valamint a 2. évfolyam első félévében szöveges értékelést, a 2. év végétől pedig osztályzatokat kapnak a tanulók. A fakultatív bibliaismeret oktatás során nem értékeljük a tanulókat, a bizonyítványban jelezzük, hogy részt vettek a bibliaismeret órákon.

Fontos, hogy tanulóink folyamatos visszajelzést, pozitív megerősítést kapjanak munkájukról. A tanár az értékelésben arra fókuszáljon, mi az, amit a tanuló tud. A bibliaismeret órákon nem a memória, nem a logika vagy a kézügyesség a lényeg. A tananyag átadásánál a tanárnak arra kell törekednie, hogy a tanulók aktív órai részvétele során a tanítási órán elsajátítsák a szükséges ismereteket.

Lehetőség szerint csak szorgalmi feladatokat adjunk, ne legyen kötelező házi feladat. A memoriterek is közösen a tanítási órákon igyekezzünk megtanítani. Az így megszerzett tudásról az egyes fejezeteket követő írásbeli témazárók segítségével tájékozódhatunk, vagy projektfeladatokat adhatunk, s a projektmunkát értékelhetjük a témakör végén. Azonban ügyelnünk kell arra, hogy a bibliaismeret nem válhat a tanulók számára egy a többi tantárgyhoz hasonló számonkérési kötelezettséggel követelő ismeretanyaggá. Meg kell őrizni azt a többletet, amit a Biblia lelkülete és értékrendje képvisel.

Az 1. és 2. évfolyamon a tanuló szöveges értékelése:

Jól megfelelt:

- tudása pozitívan értékelhető
- teljesítménye kiemelkedő
- órai aktivitása példamutató
- szorgalmi feladatokat végez
- példaként állítható a közösség elé

Megfelelt:

- tudása ingadozó
- képességei alatt teljesít
- az órákon passzív, nem vesz részt a közösségben
- önállótlan, irányításra szorul

Nem felelt meg:

- ismeretei nem érik el a korosztályától követelhető minimális szintet
- ennek megváltoztatására nem is törekszik
- az órákon passzív, nem motiválható

Felsőbb osztályokban az érdemjegyek kialakítása a humán tantárgyak értékelési metódusát kövesse.

A) Az osztályozó vizsga követelményei

Megjegyzés: a vizsga lebonyolításának módját (szóbeli, írásbeli, gyakorlati) a 2024. szeptember 1. napjától hatályos nevelőtestületi határozat szabályozza.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. ÉVFOLYAM

- Ismerje a kis írott ábécé betűit.
- Olvasson össze 2-3-4 betűből álló szavakat.
- Hangképzése olvasás közben érthető legyen.
- Írott betűs és nyomtatott 2-3-4 betűből álló szavakat tudjon másolni első osztályos vonalozású füzetbe.
- Törekedjen a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre.
- Tudjon 1-2 mondókát, verset elmondani.

2. ÉVFOLYAM

- Szóbeli és írásbeli utasításokat értsen meg.
- Kérdésekre értelmes, rövid választ adjon.
- Rövid szövegek megértését igazolja: válaszadáskérdésekre, tartalom elmondása tanítói segítséggel.
- Ismert, rövid szöveget gyakorlás után tudja hangosan elolvasni.
- A magyar ábécét ismerje.
- A magánhangzók és a mássalhangzók időtartamát tudja megkülönböztetni.
- Szavak, szó szerkezetek, két-három kijelentő és kérdő mondatot helyesen-tudjon másolni, tollbamondás után leírni.
- Rövid szavakat tudjon szótagolni, összefüggő szavakat mondatra tagolni.
- A kijelentő és a kérdő mondatot ismerje fel.

3. ÉVFOLYAM

- Különbséget tud tenni a mesés és valószerű történetek között.
- Önállóan vagy segítséggel felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset.
- Olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megérti.

- Tud az olvasott szöveghez illusztrációt készíteni.
- Segítséggel képes adatokat gyűjteni a szövegből.
- Azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- Ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás);
- Biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét.
- Különbséget tud tenni a magánhangzók és a mássalhangzók között.
- Alkalmazza az elválasztás szabályait könnyebb szavaknál.
- A szavakat tudja kérdőszavak, jelentésük alapján csoportosítani (Mi?, Ki?, Milyen?, Mit csinál?, Mennyi?).
- A mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket.
- Képes szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leírni tollbamondás után.
- Segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat.
- Megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát.
- Az igeidőket ismeri.

4. ÉVFOLYAM

- Ismer néhány mesét és történetet a magyar irodalomból.
- Saját szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet.
- Néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szövegeket, egyszerű feladatok megoldására képes.
- Azonosítani tudja a történetekben a helyszínt, a szereplőket.
- Megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- Szövegszerűen felidézi Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részletét.
- Ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- Kevés hibával szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.
- Felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- A szavakat jelentésük alapján tudja csoportosítani.
- A szavak helyesírására vonatkozó szabályokat alkalmazza.

5. ÉVFOLYAM

- Helyesírási szabályok, alapelvek (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)

- A hangok felosztásának elvei, a magán- és a mássalhangzók megkülönböztetése
- A mély és magas magánhangzók, a hangrend törvénye
- A szóelemek: a szótő és a toldalékok fajtái
- Helyesírási alapelvek: a kiejtés, a hagyomány és a szóelemzés elve
- Az abc, a betűrendbe sorolás szabályai
- Az alapszófajok és csoportosításuk : ige, főnév, melléknév, számnév, névmás
- Az egyszerű és az összetett szavak
- Rokon értelmű és hangutánzó szavak
- A szavak szerkezete: az egyszerű és összetett szavak
- Népköltészet, műköltészet
- Mesefajták, mesei elemek
- Arany János Rege a csodaszarvasról
- Petőfi Sándor: János vitéz; a mű cselekménye, a szereplők jellege
- Epika, mese, monda, mítosz, regény, elbeszélő költemény, hasonlat, megszemélyesítés, metafora
- Memoriter a műből
- A tájleíró költemény, a líra műneme
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk; a regény cselekménye, a szereplők jellege

6. ÉVFOLYAM

- Helyesírási alapelvek alkalmazása a helyesírás során
- Az elválasztás, szótagolás szabályai, alkalmazása
- A tanult szófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások,) általános jellemzői, alaki sajátosságai
- Szóelemek felismerése a szóképzés során
- A tanult szófajok felismerése szövegkörnyezetben, mondatokban
- Az igealakot jellemzése: mód, idő, szám, személy
- A köznév és a tulajdonnév alapvető helyesírási szabályai és azok alkalmazása
- A szövegtípusok és jellemző jegyeik (beszámoló, vázlat, levél)
- Monda, ballada, epika, elbeszélő költemény, regény
- Arany JánosA walesi bárdok
- Arany János: Toldi;cselekménye, szerkezete, szereplőinek jellege
- Memoriter a műből
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok; a mű cselekménye, a szereplők csoportjai, konfliktusai, jellemük
- Fazekas Mihály: Lúdas Matyi; a mű cselekménye

7. ÉVFOLYAM

- A mondafajták szerkezete és tartalma, helyesírása. /egyszerű, tö- és bővített mondat/
- A helyesírási alapelvek alkalmazása
- A mondat fő részei: alany és állítmány
- A tárgyas szószerkezet kérdése, jelölési módja
- A határozós szószerkezetek gyakoribb fajtáinak felismerése, jelölése: hely-, idő-, ok-, cél-, eszköz-, társhatározó.
- A jelzők felismerése, jelölése: minőség, mennyiség, birtokos jelző
- A szófajok felismerése, szerepük a mondatrészek meghatározása során
- Az egyszerű mondatok szerkezetének ábrázolása
- A romantika korstílusának jellemzői, reneszánsz, humanizmus
- Líra, óda, himnusz, dal, regény, novella
- Memoriter: Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat
- Petőfi Sándor életútja, költészete
- Arany János életútja, költészete
- Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem
- Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
- Ismert mű átfogó elemzése megadott szempontsor alapján
- Mikszáth Kálmán: A néhai bárány
- Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője; a mű cselekménye, a szereplők csoportjai, jellemük

8. ÉVFOLYAM

- Az egyszerű és összetett mondatok felismerése
- Az alá- és mellérendelő összetett mondatok szerkezete, ábrázolása
- Szóelemek, képzők, jelek, ragok felismerése, szóelemzés
- Helyesírási alapelvek alkalmazása a helyesírás során
- Az idézés formái, jellemzői
- Vázlat készítése adott szöveg alapján
- A különböző szövegtípusok és azok sajátosságai, jellemző jegyei
- Adatkeresés szótárakban, lexikonokban
- Állandósult szókapcsolatok, közmondások, szólások
- Líra, regény, egyperces, dráma, metonímia, szinesztézia, szimbólum, önéletrajz, groteszk, humor
- Ady Endre életútja, költészete
- Móricz Zsigmond életútja

- Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig; a mű cselekménye, a szereplők csoportjai, jellemük
- József Attila költészete
- Radnóti Miklós: Nem tudhatom
- Ismert mű átfogó elemzése megadott szempontsor alapján
- Shakespeare: Rómeó és Júlia cselekménye
- Memoriter: Ady Endre: Őrizem a szemed, József Attila: Születésnapomra

MATEMATIKA

1. ÉVFOLYAM

A tanuló képes 20-as számkörben:

- halmazokat összehasonlítja az elemek száma szerint;
- több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyesen használja;
- számokat helyesen ír, olvas;
- megtalálja a számok helyét a számegyenesen;
- meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
- matematikai jelek: +, -, =, <, > ismeri,
- képes összeadni, kivonni;
- képes szöveges feladatot értelmezni, megjeleníteni rajz segítségével,
- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
- ismeri az egyenes, görbe vonalakat;
- a szabvány mértékegységeket ismeri: óra, nap, hét, hónap,

2. ÉVFOLYAM

A tanuló a 100-as számkörben

- halmazokat összehasonlítja az elemek száma szerint;
- több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyesen használja;
- számokat helyesen ír, olvas;
- megtalálja a számok helyét a számegyenesen;
- meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
- matematikai jelek: +, -, =, <, > ismeri,
- képes összeadni, kivonni; szorozni, osztani eszközzel
- képes szöveges feladatot értelmezni, megjeleníteni rajz segítségével,
- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
- ismeri az egyenes, görbe vonalakat;
- a szabvány mértékegységeket ismeri: m, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év

3. ÉVFOLYAM

A tanuló a 1000-as számkörben

- Adott tulajdonságú elemeket tudjon halmazba rendezni konkrét elemek esetén.
- Nagyság szerint sorba tudjon rendezni számokat, mennyiségeket.
- Tudja megnevezni a számkör számainak egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét.
- Helyesen értelmezze az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- Helyesen végezze el az írásbeli műveleteket.
- Ismerje a szabvány mértékegységeket (tömeg, hosszúság, űrtartalom, idő)
- Összefüggéseket tudjon keresni sorozatok elemei között.
- Tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz ismerje fel a szabályt.
- Képes az egyszerű szöveges feladatot értelmezni, megjeleníteni rajz segítségével, megfelelő művelettel kiszámolni.
- Nevezze meg a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- Tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát.

4. ÉVFOLYAM

A tanuló a 10 000-as számkörben

- Adott tulajdonságú elemeket tudjon halmazba rendezni konkrét elemek esetén.
- Nagyság szerint sorba tudjon rendezni számokat, mennyiségeket.
- Tudja megnevezni a számkör számainak egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százazokra, ezresekre kerekített értékét.
- Helyesen értelmezze az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- Helyesen végezze el az írásbeli műveleteket.
- Ismerje a szabvány mértékegységeket (tömeg, hosszúság, űrtartalom, idő)
- Összefüggéseket tudjon keresni sorozatok elemei között.
- Tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz ismerje fel a szabályt.
- Képes az egyszerű szöveges feladatot értelmezni, megjeleníteni rajz segítségével, megfelelő művelettel kiszámolni.
- Nevezze meg a háromszögeket, négyszögeket, köröket; Ismerje a kocka és a téglatest tulajdonságait.

5. ÉVFOLYAM

- Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint
- írásban összead, kivon és szoroz;

- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti;
- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közönséges tört és tizedes tört alakját.
- elvégzi az alpműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;
- Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel megold;
- tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.
- sorozatokat adott szabály alapján folytat;
- meghatározza a négyzet, téglalap kerületét, területét;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- ismeri a kocka, a téglatest, következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- a kocka, a téglatest, tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

6. ÉVFOLYAM

- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét.
- ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti;
- a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ.
- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;

- megfelelteti egymásnak a racionális számok közönséges tört és tizedes tört alakját.
- elvégzi az alpműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;
- meghatározza konkrét számok reciprokát.
- írásban összead, kivon, szoroz és oszt;
- felismeri az egyenes arányosságot konkrét helyzetekben;
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- sorozatokat adott szabály alapján folytat;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek területét, területét;
- ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget;
- a kocka, a téglatest, tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.

7. ÉVFOLYAM

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- ismeri a hatvány fogalmát, és alkalmazza számítási feladatokban.
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját.
- egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ.

8. ÉVFOLYAM

- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.

- ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban.
- pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;
- négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza.
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az úrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.
- diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- ismeri a százalék fogalmát, képes megoldani gazdasági, pénzügyi és a mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ.

ANGOL NYELV

2. ÉVFOLYAM

- **Beszédértés:** Alapvető tanári utasítások végrehajtása. A tanult témakörökben előforduló szavak megértése.
- **Beszédképesség:** A tanult témakörökben előforduló dolgok megnevezése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdésekre válaszadás egy szóval.
- **Olvasás:** Tanult szavak és tárgyképek párosítása. Tanult szóképek hangos olvasása.

3. ÉVFOLYAM

- **Beszédértés:** Alapvető tanári utasítások végrehajtása. A tanult témakörökben előforduló szavak megértése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdések megértése.

- **Beszédképesség:** ABC ismerete, névbetűzés. A tanult témakörökben előforduló dolgok megnevezése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdésekre válaszadás egy szóval vagy hiányos mondatokkal.
- **Olvasás:** Tanult szavak és tárgyképek párosítása. Tanult szóképek hangos olvasása. Tanult szavak írott alakjának felismerése. Tanult szavak, mondatok hangos olvasása.

4. ÉVFOLYAM

- **Beszédértés:** Alapvető tanári utasítások végrehajtása. A tanult témakörökben előforduló szavak megértése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdések megértése.
- **Beszédképesség:** ABC ismerete, névbetűzés. A tanult témakörökben előforduló dolgok megnevezése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdésekre válaszadás egy szóval, hiányos/ egyszerű mondatokkal.
- **Olvasás:** Tanult szavak írott alakjának felismerése. Ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid szöveg, az angol helyes ejtés normáihoz igazodó felolvasása, megértése.

5. ÉVFOLYAM

- **Beszédértés:** Ismert nyelvi eszközökkel kifejezett utasítások megértése és azokra reagálás. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdések megértése.
- **Beszédképesség:** A tanult témakörökben előforduló dolgok megnevezése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdésekre válaszadás egyszerű mondatokkal. Tanult nyelvi minta alapján egyszerű párbeszédben való részvétel.
- **Olvasás:** Tanult szavak írott alakjának felismerése. Ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid szöveg, az angol helyes ejtés normáihoz igazodó felolvasása, megértése.

6. ÉVFOLYAM

- **Beszédértés:** Ismert nyelvi eszközökkel kifejezett utasítások megértése és azokra reagálás. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdések megértése.
- **Beszédképesség:** A tanult témakörökben előforduló dolgok megnevezése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdésekre válaszadás egyszerű mondatokkal. Tanult nyelvi minta alapján egyszerű párbeszédben való részvétel.
- **Olvasás:** Tanult szavak írott alakjának felismerése. Ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid szöveg, az angol helyes ejtés normáihoz igazodó felolvasása, megértése.

7. ÉVFOLYAM

- **Beszédértés:** Ismert szavak, beszédfordulatok megértése, melyek a tanuló személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdések, közlések megértése.
- **Beszédképesség:** A tanult témakörökben előforduló dolgok megnevezése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdésekre válaszadás egyszerű mondattal. Tanult nyelvi minta alapján egyszerű párbeszédben való részvétel.
- **Olvasás:** Tanult szavak írott alakjának felismerése. Ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid szöveg, az angol helyes ejtés normáihoz igazodó felolvasása, megértése.

8. ÉVFOLYAM

- **Beszédértés:** Ismert szavak, beszédfordulatok megértése, melyek a tanuló személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdések, közlések megértése.
- **Beszédképesség:** A tanult témakörökben előforduló dolgok megnevezése. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdésekre válaszadás egyszerű mondattal. Tanult nyelvi minta alapján egyszerű párbeszédben való részvétel.
- **Olvasás:** Tanult szavak írott alakjának felismerése. Ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid szöveg, az angol helyes ejtés normáihoz igazodó felolvasása, megértése.

TÖRTÉNELEM

5. ÉVFOLYAM

Téma	Fogalmak és adatok
Az időszámítás Címer, zászló, pecsét – a jelképek szerepének ismerete	<i>Kronológia:</i> Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor. kódex,
Az ókori Egyiptom világa	<i>Fogalmak:</i> öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, jósda, többistenhit, <i>Személyek:</i> Kheopsz, <i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus,
Az ókori Görögország – A görög-perzsa háborúk	olümpiai játékok, monda, rabszolga, <i>Személyek:</i> Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, <i>Kronológia:</i> Kr. e. 776. az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 490 a marathóni csata, <i>Topográfia:</i> Athén, Spárta, Marathón,

A görög városállamok fejlődésének jellemzői - Athén és Spárta városállama	<i>Fogalmak:</i> városállam, katonaállam, <i>Topográfia:</i> Athén, Olümpia, Spárta,
Az ókori Róma – mondák, Pannónia szerepe, a római kor emlékei	<i>Kronológia:</i> Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, <i>Topográfia:</i> Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Római Birodalom.
A kereszténység kialakulása – Jézus élete és tanításai	<i>Fogalmak:</i> egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora. <i>Személyek:</i> Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok. <i>Topográfia:</i> Jeruzsálem, Betlehem.
A középkor – várak, falvak, kolostorok Az uradalom működése	<i>Fogalmak:</i> földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágyság, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, <i>Személyek:</i> Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed. <i>Topográfia:</i> Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.
A középkori városok élete, kiváltságaik A céhek működésének jellemző jegyei	<i>Fogalmak:</i> polgár, céh, vásártartási jog, adózás, kiváltság,
A honfoglalás és kalandozások kora	<i>Fogalmak:</i> hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelemség, honfoglalás, székelyek, kalandozások, <i>Személyek:</i> Álmos, Árpád, <i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, <i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence,
Szent István király uralkodása, az államalapítás	<i>Fogalmak:</i> vármegye, tized, ispán, Szent Korona, <i>Személyek:</i> Géza, I. (Szent) István <i>Kronológia:</i> 997/1000–1038 István uralkodása <i>Topográfia:</i> Esztergom, Buda, Székesfehérvár
Szent László és Könyves Kálmán uralkodásának jellemzői, törvényeik	<i>Fogalmak:</i> magántulajdon, törvény, <i>Személyek:</i> I. (Szent) László, Könyves Kálmán, <i>Kronológia:</i> 1077-1095, 1095-1116.

Árpád-kori szentek - Szent Gellért. Szent Erzsébet. Szent Margit	<i>Személyek:</i> Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.
II. András és az Aranybulla törvénye	<i>Fogalmak:</i> bulla, törvény <i>Személyek:</i> II. András <i>Kronológia:</i> 1222 az Aranybulla kiadása,
IV. Béla és a tatárjárás eseményei	<i>Fogalmak:</i> tatárok/mongolok, kunok. <i>Személyek:</i> IV. Béla <i>Kronológia:</i> 1241–1242 a tatárjárás, <i>Topográfia:</i> Kárpát-medence, Muhi
Árpád-kori győztes harcok és csaták A pozsonyi csata.	<i>Topográfia:</i> Pozsony, Német-római Császárság. <i>Kronológia:</i> Az Árpád-ház kihalása
Magyarország koronázási jelvényei	<i>Fogalmak:</i> Szent Korona. Palást, jogar, országalma.

6. ÉVFOLYAM

Téma	Fogalmak és adatok
Az Anjou-házi uralkodók: Károly Róbert uralkodása	<i>Fogalmak:</i> aranyforint, kapuadó. <i>Személyek:</i> I. (Anjou) Károly, <i>Kronológia:</i> 1335 a visegrádi királytalálkozó, <i>Topográfia:</i> Visegrád
Nagy Lajos uralkodása és törvényei	<i>Fogalmak:</i> ősiség törvénye, kilenced, <i>Személyek:</i> I. (Nagy) Lajos, <i>Kronológia:</i> 1351. <i>Topográfia:</i> Lengyelország
Luxemburgi Zsigmond uralkodása	<i>Fogalmak:</i> zsoldos. <i>Személyek:</i> Luxemburgi Zsigmond, <i>Topográfia:</i> Oszmán Birodalom, Nándorfehérvár.
Hunyadi János és a törökellenes háborúk	<i>Fogalmak:</i> kormányzó, végvár, <i>Személyek:</i> Hunyadi János, <i>Kronológia:</i> 1456 a nándorfehérvári diadal, <i>Topográfia:</i> Oszmán Birodalom, Nándorfehérvár.
Hunyadi Mátyás uralkodása	<i>Fogalmak:</i> zsoldos.

	<i>Személyek:</i> I. (Hunyadi) Mátyás. <i>Kronológia:</i> 1458–1490 Mátyás uralkodása. <i>Topográfia:</i> Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.
Földrajzi felfedezések	<i>Fogalmak:</i> gyarmat <i>Személyek:</i> Kolumbusz Kristóf, Magellán, <i>Kronológia:</i> 1492 Amerika felfedezése, <i>Topográfia:</i> Spanyolország, India, Kína,
A korai kapitalizmus jellemzői, a tőkés gazdálkodás kibontakozása (világkereskedelem, manufaktúrák, bankok;)	<i>Fogalmak:</i> manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény,
A vallási megújulás – reformáció, ellenreformáció jellemző jegyei	<i>Fogalmak:</i> reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, <i>Személyek:</i> Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz. <i>Kronológia:</i> 1517 a reformáció kezdete. <i>Topográfia:</i> Spanyolország, Sárospatak.
Új világkép kialakulása, a felvilágosodás jellemzői	<i>Fogalmak:</i> vallási türelem, felvilágosodás. <i>Személyek:</i> Kopernikusz. <i>Topográfia:</i> Sárospatak.
A török háborúk hősei: II. Lajos és a mohácsi csata	<i>Fogalmak:</i> szultán, janicsár, török hódoltság, <i>Személyek:</i> I. Szulejmán, <i>Kronológia:</i> 1526 a mohácsi csata, <i>Topográfia:</i> Mohács,
Buda eleste, az ország három részre szakadása	<i>Fogalmak:</i> szultán, janicsár, török hódoltság, <i>Személyek:</i> I. Szulejmán, II. Lajos, <i>Kronológia:</i> 1541 Buda eleste, <i>Topográfia:</i> Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.
A várháborúk hősei: Dobó István, Zrínyi Miklós	<i>Fogalmak:</i> szultán, janicsár, török hódoltság, <i>Személyek:</i> I. Szulejmán, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), <i>Kronológia:</i> 1552 Eger védelme, 1686 Buda

	visszafoglalása, <i>Topográfia:</i> Eger, Szigetvár,
II. Rákóczi Ferenc és szabadságharcának eseménytörténete	<i>Fogalmak:</i> kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás. <i>Személyek:</i> II. Rákóczi Ferenc, <i>Kronológia:</i> 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc. <i>Topográfia:</i> Erdélyi Fejedelemség, Szécsény, Bécs.
Mária Terézia uralkodásának jellemzői, törvényei	<i>Fogalmak:</i> rendeletek, egészségügyi és oktatási rendelet, adó <i>Személyek:</i> Mária Terézia. <i>Kronológia:</i> 1740-1780.
Az ipari forradalom és annak hatásai a gazdaságra, társadalomra	<i>Fogalmak:</i> ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, <i>Személyek:</i> James Watt, Edison, <i>Kronológia:</i> 1780-1850. <i>Topográfia:</i> Nagy-Britannia.
A francia forradalom főbb eseményei	<i>Fogalmak:</i> forradalom, diktatúra. <i>Személyek:</i> XVI. Lajos Bonaparte Napóleon. <i>Kronológia:</i> 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata. <i>Topográfia:</i> Párizs, Oroszország, Nagy-Britannia.
A reformkor – Széchenyi István munkássága, alkotásai	<i>Fogalmak:</i> országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, <i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, <i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, <i>Topográfia:</i> Pest,
Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eseményei (Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József)	<i>Fogalmak:</i> országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, <i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, <i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, <i>Topográfia:</i> Pest, Pákozd, Isaszeg,

A szabadságharc leverése – Fegyverletétel	<i>Fogalmak:</i> miniszterelnök, honvédség, <i>Személyek:</i> Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, <i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, <i>Topográfia:</i> Világos, Komárom, Arad,
A kiegyezés – Deák Ferenc tevékenysége	<i>Fogalmak:</i> országgyűlés, kiegyezés. <i>Személyek:</i> Ferenc József, Deák Ferenc. <i>Kronológia:</i> 1867 a kiegyezés. <i>Topográfia:</i> Osztrák-Magyar Monarchia

7. ÉVFOLYAM

Téma	Fogalmak és adatok
A nemzeti eszme és a birodalmak kora (A világ nagyhatalmai és ellentétei a 20. század kezdetén)	<i>Fogalmak:</i> nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus. <i>Személyek:</i> Bismarck, Marx. <i>Kronológia:</i> 1871 Németország egyesítése. <i>Topográfia:</i> Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.
A modernizálódó Magyarország	<i>Fogalmak:</i> közös ügyek, dualizmus, <i>Személyek:</i> Andrássy Gyula. <i>Kronológia:</i> 1867. <i>Topográfia:</i> Bécs, Pest, Buda,
A millenniumi Magyarország	<i>Fogalmak:</i> MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció. <i>Személyek:</i> Andrássy Gyula. <i>Kronológia:</i> 1896 a Millennium. <i>Topográfia:</i> Budapest.
Az első világháború eseményei	<i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, front, állóháború, <i>Személyek:</i> Tisza István, Károlyi Mihály, Horthy Miklós. <i>Kronológia:</i> 1914–1918 az első világháború, <i>Topográfia:</i> Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély,
Magyarország az első világháborúban	<i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátszág, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösteror,

	fehér különítményes megtorlások, <i>Személyek:</i> Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós. <i>Kronológia:</i> 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, <i>Topográfia:</i> Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély,
Lenin és a bolsevik hatalomátvétel	<i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, bolsevik, <i>Személyek:</i> Lenin, <i>Kronológia:</i> 1917 a bolsevik hatalomátvétel, <i>Topográfia:</i> Oroszország
Magyarország 1918–1919-ben	<i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, <i>Személyek:</i> Tisza István, Horthy Miklós. <i>Kronológia:</i> 1918-1919. <i>Topográfia:</i> Budapest
A trianoni békediktátum és annak következményei	<i>Fogalmak:</i> békediktátum, revízió <i>Személyek:</i> Horthy Miklós. <i>Kronológia:</i> 1920. június 4. a trianoni békediktátum. <i>Topográfia:</i> Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.
A kommunista Szovjetunió – Sztálin	<i>Fogalmak:</i> személyi kultusz, GULAG, totális állam, <i>Személyek:</i> Sztálin, <i>Kronológia:</i> 1922. <i>Topográfia:</i> Szovjetunió, Szibéria
A nemzetiszocialista Németország és terjeszkedése	<i>Fogalmak:</i> nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus. <i>Személyek:</i> Hitler. <i>Kronológia:</i> 1933 a náci hatalomátvétel. <i>Topográfia:</i> Németország
A Horthy-korszak, Bethlen István miniszterelnöksége	<i>Fogalmak:</i> revízió, numerus clausus, pengő. <i>Személyek:</i> Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert. <i>Kronológia:</i> 1920–1944, a Horthy-korszak.

A második világháború főbb eseményei	<i>Fogalmak:</i> tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. <i>Személyek:</i> Franklin D. Roosevel, Churchill, <i>Kronológia:</i> 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, <i>Topográfia:</i> Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Auschwitz.
Magyarország a második világháború idején	<i>Fogalmak:</i> tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. <i>Személyek:</i> Teleki Pál, <i>Kronológia:</i> 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, <i>Topográfia:</i> Don-kanyar,
Német megszállás. Kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel.	<i>Fogalmak:</i> nyilasok, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. <i>Személyek:</i> Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára. <i>Kronológia:</i> 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.
A hidegháborús korszak és jellemző jegyei (A nyugati világ és a keleti blokk politikai jellemzői)	<i>Fogalmak:</i> Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam. <i>Személyek:</i> Hruscsov, Kennedy. <i>Kronológia:</i> 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása. <i>Topográfia:</i> Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.
A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon (A Rákosi –diktatúra)	<i>Fogalmak:</i> malenkij robot, államosítás, tervezgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH). <i>Személyek:</i> Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József. <i>Kronológia:</i> 1945 szovjet megszállás, választás

	Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra. <i>Topográfia:</i> Recsk, Hortobágy, Duna-delta.
--	---

8. ÉVFOLYAM

Téma	Fogalmak és adatok
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	<i>Fogalmak:</i> Molotov-koktél, sortűzek, munkásőrség, <i>Személyek:</i> Nagy Imre, <i>Kronológia:</i> 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, <i>Topográfia:</i> Corvin köz, Mosonmagyaróvár.
A Kádári-diktatúra jellemző jegyei	<i>Fogalmak:</i> sortűzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, <i>Személyek:</i> Kádár János <i>Kronológia:</i> 1956–1989 a Kádár-rendszer
A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon	<i>Fogalmak:</i> rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer. <i>Személyek:</i> Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor. <i>Kronológia:</i> 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása,
Magyarország a rendszerváltoztatás után	<i>Fogalmak:</i> jogállam, többpártrendszer. <i>Személyek:</i> Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor. <i>Kronológia:</i> 1999 Magyarország belép a NATO-ba.
A határon túli magyarok	<i>Fogalmak:</i> kitelepítés, asszimiláció. <i>Személyek:</i> Esterházy János, Márton Áron. <i>Kronológia:</i> 1944–1945 magyarellenes atrocitások. <i>Topográfia:</i> Szlovákia, Ukrajna
A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzői, fordulópontjai	<i>Fogalmak:</i> asszimiláció, nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségi jogok

Népesedés és társadalom A hagyományos/ agrártársadalmak	<i>Fogalmak:</i> házasítás, nagy pestisjárvány,
A modern/ipari társadalmak	<i>Fogalmak:</i> nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció. <i>Személyek:</i> Semmelweis Ignác
A demokratikus állam A modern demokrácia gyökerei	<i>Fogalmak:</i> népgyűlés, <i>Személyek:</i> Periklész, <i>Kronológia:</i> Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat,
A modern magyar állam	<i>Fogalmak:</i> hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog. <i>Kronológia:</i> 2012 Magyarország Alaptörvénye
Régiók története Magyarország és az Európai Unió	<i>Fogalmak:</i> integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, <i>Kronológia:</i> 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba. <i>Topográfia:</i> Brüsszel, Lengyelország, Csehország,
Közép-Európa A régió sajátosságai , a visegrádi együttműködés	<i>Fogalmak:</i> integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, <i>Kronológia:</i> 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, <i>Topográfia:</i> Brüsszel, Lengyelország, Csehország,
Amerikai Egyesült Államok Az Amerikai Egyesült Államok létrejötté, és világhatalommá válása	<i>Fogalmak:</i> polgárháború <i>Személyek:</i> Lincoln <i>Topográfia:</i> Amerika, Észak- és Dél-Amerika
India Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai, a jelenkori India ellentmondásai	<i>Fogalmak:</i> gyarmat, hinduizmus, buddhizmus, kaszttrendszer, Korán. <i>Személyek:</i> Gandhi, <i>Topográfia:</i> Ázsia, harmadik világ
Kína A kínai civilizáció vallási és	<i>Fogalmak:</i> félgymarmat <i>Személyek:</i> Mao Ce-tung.

kulturális alapjai	<i>Topográfia:</i> Ázsia,
Közel-Kelet Izrael állam létrejötte, közel-keleti konfliktusok	<i>Fogalmak:</i> közel-keleti konfliktusok, olajválság, <i>Topográfia:</i> Közel-Kelet, Izrael.
Mérlegen a magyar történelem Lábnymaink a nagyvilágban	<i>Személyek:</i> Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.
A magyar megmaradás kérdései A kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formái és képviselői	<i>Fogalmak:</i> középkori örökség, etnikai arányok

HON- ÉS NÉPISMERET

6. ÉVFOLYAM

Az én világom

- *A szomszédság, rokonság fogalma, rokoni viszonyok, elnevezések (család, rokon, közösség, helyi értékek, helytörténet, mesterség, foglalkozás, norma, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság)*

Találkozás a múlttal

- *A paraszti gazdálkodás jellemzői, a paraszti nagycsalád munkamegosztása.*
- *A természeti körülmények, a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző háztípusok kapcsolata, a paraszti építkezés jellemző jegyei (jurta, veremház, egysejtű ház, falazat, tetőtartó szerkezet)*
- *A ház történeti fejlődése jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház jellemző jegyei*
- *A házak külső jellegzetességei: falazat, tetőszerkezet, tetőformák*
- *A szoba belső berendezése: Sarkos és párhuzamos elrendezésű szobák. Munkasarok – szentsarok.*
- *Tároló bútorok, ülőbútorok, asztal, ágy. Bútorművesség. (sparhelt, munkasarok)*
- *A konyha, az ételkészítés és eszközei. Konyhai cserépedények: a főzés, sütés, tálalás, élelmiszertárolás edényei.*

- *Munkamegosztás a családon belül. Férfi és női munkák, a gyerekek feladatai. Napi, heti és éves munkarend (fonás, szövés, fonó)*
- *Gyermekjátékok, a belenevelődés folyamata. A felnőttek életét utánzó játékok, eszközös, ügyességi játékok, sportjellegű játékok. (körjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklór, népi játék)*
- *Az iskola régen és ma. (iskolába toborzó szokások)*
- *A hétköznapiak rendje.*
- *A gazdálkodó ember legfontosabb munkái. Gabonamunkák: szántás, vetés, aratás. Kendermunkák. (szántás, vetés, aratás, szüret, tollfosztó, kukoricafosztó, kaláka, munkamegosztás)*
- *A gabonamunkákhoz kapcsolódó szokások. (fonó, vásár)*
- *Állattartás: a szilaj-, a félszilaj-és a kezestartás jellemző jegyei (szilaj és félszilajpásztorkodás)*
- *A pásztorok ünnepei.*
- *Hétköznapi és ünnepi viselet. (A népi viselet elemei: ing, gatyá, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet)*
- *Táplálkozás. Hagyományos paraszti ételek. (böjtös nap, kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend)*
- *A jeles napok, ünnepi szokások fogalma, szerepe, általános jellemzői. (ünnep, jeles nap, böjt, bölcsőske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás)*
- *Előkészületek (advent, nagyböjt), munkatilalmak, jellegzetes ételek, népviselet. (advent, köszöntő szokások, lucázás, májusfaállítás, pünkösddőlés, pünkösdkirályné-járás, nyári napforduló)*
- *Karácsonyi ünnepkör. Advent, az adventhez tartozó jeles napok, szokások. (kántálás, betlehemezés)*
- *Farsang, farsangi szokások. Farsangi ételek, bálók, szokások. Farsangi köszöntők és maszkos alakoskodások. (böjti játékok, kiszehajtás)*
- *Nagyböjt és a húsvéti ünnepkör jeles napjai és szokásai. (villőzés, húsvét, zöldágyjárás)*
- *Húsvéti szokások, pl. húsvétvasárnap, húsvéthétfő. (komatálküldés)*
- *Az emberi élet fordulói (keresztelő, gyereklakodalom, leányélet, legényélet, lakodalom)*

Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink

- *A magyar nyelvterület néprajzi tájai, tájegységei, etnikai csoportjai, a határainkon túl élő magyarok*

- *A néprajzi tájak jellemző jegyeinek bemutatása (néprajzi csoport, nemzetiség, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza, hazaszeretet, hungarikum, világörökség)*
- *A magyar nyelvterületen élő néprajzi csoportok (pl. palóc, matyó, kun, székely), nemzetiségek (pl. német, szlovák, szerb, horvát) megnevezése*

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

8. ÉVFOLYAM

- *Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmódel*
A család, mint a társadalom alapvető intézményének szerepe és jellemzői (család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás)
- *A család gazdálkodása és pénzügyei*
A háztartás fogalmának értelmezése: Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai
(családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság)
- *Településünk, lakóhelyünk megismerése*
A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei (intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civilszervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság)
- *Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek*
A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban; A honvédelem szerepe, lehetőségei, feladatai (nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika)
- *A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban*
Az állam feladatai, gazdasági szerepe; Az állam bevételeinek csoportosítása (állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképeség, korlátozott jogképeség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, közteherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem)
- *Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre*

A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Az elektronikus ügyintézés jellemzői (ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés)

➤ A fogyasztóvédelem alapjai

A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése; A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei; A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata (fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom)

➤ A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás

A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban; A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi szerepe; A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői; Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai (köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos)

KÖRNYEZETISMERET

3. ÉVFOLYAM

- Ismerje és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit .
- Az életkorának megfelelően viselkedjen a segítségnyújtást igénylő helyzetekben.
- Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében
- Tudjon egy természetes életközösséget bemutatni.
- Az élőhelyek szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak bemutatása. Az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.
- Tudjon mondani 3-4 tulajdonságot az alapvető állatfajtaokról (emlősök, madarak, rovarok, kételtűek, hüllők).
- A lakóhely elhelyezkedése Magyarország térképén.
- Az életkornak és ismereteknek megfelelő környezettudatos magatartás tanúsítása a mindennapi életvitel során.

4. ÉVFOLYAM

- Ismerje és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit .
- Az életkorának megfelelően, a helyzethez illően felelősen viselkedjen a segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

- Ismerje a hagyományok szerepét a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában,.
- Ismerje az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatait, legyen képes azok egyszerű bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint.
- Tudjon egy természetes életközösséget bemutatni.
- Legyen képes az informatikai és kommunikációs eszközök irányított használatára.
- Az életkornak és ismereteknek megfelelő környezettudatos magatartás tanúsítása a mindennapi életvitel során

TERMÉSZETTUDOMÁNY

5. ÉVFOLYAM

- A tanuló ismerje a tanult növények és állatok test felépítésének hasonlóságait és különbségeit. (a biológiai szakszókincs megfelelő használatával)
- Ismerje fel a tanult fajokat, tudja megnevezni részeit, a jellemző részekről felismerni a fajokat.
- Ismerje a növények, állatok szervezete, környezeti igénye és életmódja közti összefüggést, tudja az élőlényeket csoportosítani hasonló és eltérő tulajdonságaik alapján.
- A tanuló ismerje és használja helyesen a tanult termés típusokat és azok részeit. Tudja a táplálkozás és a fogazatok közötti összefüggéseket.
- A tanuló tudja felsorolni: a csonthéjas-, és a bogyótermés részeit, a virág részeit, a a virágos növény részeit, részeiknek jellemzőit.
- A tanuló ismerje a térképábrázolás módja és a valóság közti kapcsolatot, a térkép jelkulcsának használatával igazodjon el –elemi szinten-, Magyarország domborzati, közigazgatási, és egyszerű tematikus térképein.
- Ismerje az időjárási elemek területi, időbeli változásai közötti összefüggéseket, ismerje fel a legfontosabb felszíni formákat a valóságban és a térképen,
- A TANULÓ TUDJA FELSOROLNI: a fő- és mellékvilágtájakat, a folyóvizek fajtáit, az időjárás és az éghajlat elemeit, néhány csapadék fajtát, a talaj alkotórészeit, a víz felhasználási lehetőségeit, a tavak keletkezésének módjait.
- TANULÓ tudja megmutatni a térképen: Magyarország nagytájakait, Magyarország megyéit megyeszékhelyükkel, Magyarország középhegységeit, a Kárpátokat és az Alpokat,
- Dunát eredési helyétől a torkolatáig és az országokat, amelyeken áthalad, a Tiszát eredésétől a torkolatáig.

6. ÉVFOLYAM

- A tanuló elemi szinten tájékozódjon térképen és földgömbön a földrajzi fókálózat segítségével.
- Használja a térképet egyszerű földrajzi ismeretek megszerzésére, tudjon adatokat leolvasni a domborzati és vízrajzi, közigazgatási térképekről.
- Tudja felsorolni a kontinenseket, óceánokat, éghajlati öveket.
- Ismerje A Föld mozgásait és következményeit.
- Alakuljon ki átfogó kép hazai tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotukról. Legyen képe a közöttük levő kölcsönhatásokról.
- Hazánk jellegzetes tájainak és fontosabb vizeinek megnevezése és felismerése a térképen.
- Ismerje Magyarország nagytájainak főbb természetföldrajzi jellemzőit, gazdasági, társadalmi életének fő vonásait.
- Hazai tájaink életközösségeinek környezeti jellemzőinek felsorolása, egy-egy jellemző növényének vagy állatának megnevezése, felismerése képről vagy leírás alapján és életmódjának ismertetése részletesen.
- Tápláléklánc összeállítása az adott életközösségben.
- Ismerje a legjellegzetesebb hazai növény- és állatfajok testfelépítését, életmódját.
- legyenek képesek a tanult élőlényeket rendszertani kategóriákba sorolni,
- az emberi szervezet felépítését, működését, serdülőkori változásait és okait
- Tudatosuljanak az egészséget veszélyeztető hatások, alapozódjon meg az egészséges életvitel szokásrendszere.

FIZIKA

7. ÉVFOLYAM

- jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével;
- értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével.
- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait
- tudatában van az emberi tevékenység természetire gyakorolt lehetséges negatív hatásainak és az ezek elkerülésére használható fizikai eszközöknek és eljárásoknak (pl. porszűrés, szennyezők távolról való érzékelése alapján elrendelt forgalomkorlátozás).
- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;

- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását,
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).
- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;

8. ÉVFOLYAM

- ismeri a legfontosabb saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működésének fizikai lényegét;
- ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékosság módjait, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat;
- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legelemibb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát.
- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait
- érti a színek kialakulásának elemi fizikai hátterét.
- ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.
- Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;
- ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
- ismeri a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;

KÉMIA

7. ÉVFOLYAM

- A tanuló ismerje a biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat szabályait.
- Ismerje a halmazállapot-változásokat, tudjon konkrét példát a természetből és a mindennapokból.
- Tudja felsorolni az atomot felépítő elemi részecskéket, ismerje azok jelölését, relatív töltését és relatív tömegét.

- Alkalmazza a periódusos rendszerben való elhelyezkedés és az atom protonszáma/elektronszerkezete közti összefüggést, a tanult elemek helyét ismerje fel a periódusos rendszerben.
- Tudjon különbséget tenni elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között és tudja felírni kémiai jelüket. Használja a molekulamodellt a tanult molekulák bemutatására.
- Tudjon különbséget tenni elem, vegyület és keverék között.
- Ismerje az égés folyamatának lényegét, mindennapi jelentőségét, feltételeit, veszélyeit, a helyes magatartásformát tűz esetén.
- Ismerje fel a tanult anyagokat tulajdonságaik alapján. Tudja, hogy a megismert anyagoknak és változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, esetleg milyen környezet- és egészségkárosító hatásuk van.

8. ÉVFOLYAM

- A tanuló sorolja be a megismert anyagokat a megfelelő anyagcsoportokba, a megismert reakcióikat a megfelelő reakciótípusba.
- Ismerje természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait.
- Értse a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását.
- Tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat és fémeket gyártanak, és ismeri a kőolaj feldolgozásának módját,
- Tudja értelmezni a forgalomban lévő kemikáliák címkéjén feltüntetett használati útmutatót.
- Ismerje fel a hétköznapi élet szempontjából jelentős anyagokat tulajdonságaik alapján. Tudja, hogy a megismert anyagoknak és változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, esetleg milyen környezet- és egészségkárosító hatásuk van.

BIOLÓGIA

7. ÉVFOLYAM

- A tanuló példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit.
- Tudja bemutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit.
- Tudjon különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között.
- Legyen tisztába a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival.

- Ismerje az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait.
- Ismerje fel a tanuló a tanult élőlényeket kép, vagy rajz alapján és tudja legjellemzőbb tulajdonságait, életmódját.
- Tudja a tanult élőlényeket az élőhelyüknek megfelelő kontinensen elhelyezni.
- Tudjon minden tanult életközösségben legalább egy táplálékláncot készíteni.
- Ismerje a nevezetes szélességi köröket és az általuk határolt éghajlati öveket.
- Tudjon különbséget tenni az éghajlati övek és éghajlati területek között, és jellemezni azokat.
- Legyen tisztában az alapvető környezetvédelmi fogalmakkal és a környezetszennyezés megelőzésének módjaival.
- Mondjanak egy-két példát a különböző életközösségek élőlényeinek testfelépítése és környezete közötti összefüggésre.
- Ismerje alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- Néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;
- Felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt;

8. ÉVFOLYAM

- A tanuló ismerje az emberi test szerveződési szintjeit azok egymáshoz való viszonyát , és a szervezetben betöltött szerepüket.
- Tudja felsorolni a sejt részeit, az emberi szövet típusokat, azok jellemzőit, és a szervezetben betöltött szerepüket.
- Tudja felsorolni az egyes életműködések szervrendszereinek fő részeit és ismerjék ezek működésének lényegét.
- Ismerje a mozgás szervrendszerének részeit, a csontok típusait, izomtípusokat, csontkapcsolódásokat (rajz)
- Ismerje a bőr részeit, a leggyakoribb kamaszkori elváltozásait és a tennivalókat.
- Ismerje a tápanyag típusokat, az egészséges táplálkozásban betöltött szerepüket, az emésztés folyamatát.
- Legyen tisztában a légzés, a keringés, a kiválasztás szervrendszerének fő részeivel, és azok működésével.
- Tudja felsorolni az idegrendszer részeit, ismerjék szabályozó szerepét.
- Ismerje a nemi szervek felépítését és működését.
- Legyen tisztában a méhen belüli és méhen kívüli fejlődési szakaszokkal.

FÖLDRAJZ

7. ÉVFOLYAM

- Ismerje a kontinensek fő természetföldrajzi vonásait. Tudja ezeket a fekvés, felszín, kialakulás és a földrajzi övezetesség összefüggésrendszerében vizsgálni.
- Tudja értelmezni az egyes földrészek, tájak, országok természeti és társadalmi jellemzőinek összefüggéseit, kölcsönhatásait.
- Ismerje a kontinensek, tipikus tájak és országok regionális sajátosságait, a közöttük lévő hasonlóságokat, különbségeket, kapcsolataik rendszerét.
- Ismerjen a tanult térségben környezetkárosító folyamatokat, tevékenységeket és az elhárításukra (megelőzésükre) tett intézkedéseket.
- Tudja használni a térképet információszerzésre a szemléleti- és tanári segítséggel- az okfejtő térképolvasás szintjén.
- Mutassa meg (jelölje be a kontúrtérképen) a tanult topográfiai fogalmakat, kapcsolja hozzájuk jellemző földrajzi tartalmukat.

8. ÉVFOLYAM

- Az általános fogalmak jellemző tartalmi jegyeinek ismerete, valamint képesség arra, hogy felismerjék azokat a valóságban, vagy képeken, ábrákon, térképen;
- Megismeri hazánk legalapvetőbb természet- és társadalomföldrajzi jellemzőit;
- Képesség a természetföldrajzi környezetben való tájékozódásra, a természeti és társadalmi-gazdasági jellemzők közötti kapcsolat felismerésére;
- Összehasonlítja tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;
- Digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;
- Készség a szakkifejezések használata, adatértelmezés és feldolgozás kérdésében, problémák felismerése és megoldása, általános törvényszerűségek felismerése terén
- Képesség abban, hogy felismerjék és megmutassák a topográfiai fogalmakat különféle térképen, bejelölik körvonalas térképbe, megfogalmazzák tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket
- Elérendő cél: a térkép jelkulcsának készség szinten való, komplex logikus alkalmazása /ok – okozati összefüggések felismerése/ legyenek képesek bármely térképről tartalomszerűen olvasni.

3. ÉVFOLYAM

- *A digitális világ körülöttünk:* Közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit. Ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.
- *A digitális eszközök használata:* egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel.
- *Alkotás digitális eszközökkel:* grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre.
- *Információszerzés az e-Világban:* Információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására. Képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.
- *Védekezés a digitális világ veszélyei ellen:* ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait.
- *A robotika és a kódolás alapjai:* egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét.

4. ÉVFOLYAM

- *A digitális világ körülöttünk:* közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit; ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.
- *A digitális eszközök használata:* kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek; egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel.
- *Alkotás digitális eszközökkel:* grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre; egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.
- *Információszerzés az e-Világban:* információkat keres az interneten, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására; képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.
- *Védekezés a digitális világ veszélyei ellen:* ismeri a személyes adat fogalmát, törekszik megőrzésére, ismer példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban; ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait.

- *A robotika és a kódolás alapjai:* felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést; egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét.

5. ÉVFOLYAM

- *Algoritmizálás és blokkprogramozás:* egyszerű algoritmusokat elemez és készít; ismeri a kódolás eszközeit;
- *Online kommunikáció:* ismeri az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; ismeri az elektronikus kommunikációs szabályokat.
- *Robotika:* ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- *Szövegszerkesztés:* egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.
- *Bemutatókészítés:* egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.
- *Multimédiás elemek készítése:* digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- *Az információs társadalom, e-Világ:* ismeri a digitális környezetet, az e-Világ etikai problémáit;
- *A digitális eszközök használata:* célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül.

6. ÉVFOLYAM

- *Algoritmizálás és blokkprogramozás:* egyszerű algoritmusokat elemez és készít; ismeri a kódolás eszközeit; adatokat kezel a programozás eszközeivel.
- *Online kommunikáció:* ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.
- *Robotika:* ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.
- *Szövegszerkesztés:* egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat.
- *Bemutatókészítés:* egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat, melynek során a szöveg formázására, tipográfiájára

vonatkozó alapelveket tudatosan alkalmazza; etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

- *Multimédiás elemek készítése:* digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; digitális képeken képkorrekciót hajt végre.
- *Az információs társadalom, e-Világ:* ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- *A digitális eszközök használata:* célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét.

7. ÉVFOLYAM

- *Algoritmizálás és blokkprogramozás:* megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat; ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit. A probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz.
- *Online kommunikáció:* tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, önállóan tudja kezelni az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- *Robotika:* mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.
- *Szövegszerkesztés:* ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
- *Bemutatókészítés:* bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
- *Multimédiás elemek készítése:* digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; digitális képeken képkorrekciót hajt végre.
- *Táblázatkezelés:* cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban; az adatok szemléltetéséhez diagramot készít.
- *Az információs társadalom, e-Világ:* ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét; ismeri a védekezési lehetőségeket az internetes zaklatás különböző formái ellen.
- *A digitális eszközök használata:* tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában; az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli.

8. ÉVFOLYAM

- *Algoritmizálás és blokkprogramozás:* ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven.
- *Online kommunikáció:* tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; önállóan tudja kezelni az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- *Robotika:* ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; adatokat gyűjt szenzorok segítségével; mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.
- *Szövegszerkesztés:* a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat; ismeri és kritikusán használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás).
- *Bemutatókészítés:* ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít; bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
- *Multimédiás elemek készítése:* digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; digitális képeken képkorrekciót hajt végre.
- *Táblázatkezelés:* cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban; az adatok szemléltetéséhez diagramot készít.
- *Az információs társadalom, e-Világ:* ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét; tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- *A digitális eszközök használata:* tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában; az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat; ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

ÉNEK-ZENE

1. ÉVFOLYAM

- Emlékezetből énekeljen legalább 10 gyermekdalt.
- Dalok ritmusának megszólaltatása segítséggel.
- Ritmusértékek felismerése, megnevezése lejegyzése a vonalrendszerbe
- Hangszerek felismerése kép és hangzás után.
- Dallamhangok, szolmizációs hangok ismerete (lá-szó-mi-dó).

2. ÉVFOLYAM

- Emlékezetből énekeljen legalább 10 gyermekdalt .
- Tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- Tanult ritmusértékek felismerése, megszólaltatása, leírása kottaképről
- Dallamhangok, szolmizációs hangok ismerete (lá-szó-mi-ré dó alsó lá szolmizációs hangok).
- Az ünnepekhez kapcsolódó dalokból dalsokrot énekelni
- Ismerje fel a zongora hangját;

3. ÉVFOLYAM

- Emlékezetből énekeljen legalább 15 tanult dalt.
- Ismerjen a tanult dalokhoz kapcsolódó játékot, tánclepet
- Tanult ritmusértékek felismerése, megszólaltatása, leírása kottaképről
- Dallamhangok, szolmizációs hangok ismerete
- Ismerje a dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok elhelyezkedését a kottában;
- A vonós és fúvós hangszerek hangszínének megkülönböztetése hangzás alapján

4. ÉVFOLYAM

- Ismerjen legalább 15 népdalt.
- Tudja megnevezni a jeles napok (karácsony, farsang, húsvét) tartozó dalokat
- Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleit.
- Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;
- Tudjon egyszerű kottát írni, olvasni.
- A tanult ritmusértékek önálló elhelyezése a négyes ütemben.
- Tudja megkülönböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól.

5. ÉVFOLYAM

- A tanórán tanult dalok, dallamok éneklése (tiszta intonációval, pontos ritmusban, helyes levegővétellel, zeneileg jól tagoltan).
- A Himnusz éneklése emlékezetből.
- A régi és új stílusú népdalok jellemzői.
- Régi stílusú népdalok éneklése, parlando, rubato előadásmóddal.
- Új stílusú népdalok éneklése alkalmazkodó ritmussal.
- A tanult hangszerek hangjának felismerése.
- Népi hangszerek és népi zenekar felismerése hallás után.
- A tapasztalatszerzés útján megtanult zenei fogalmak pontos használata.
- Alapvető ismeretek zeneszerzőkről, zeneművekről.

6. ÉVFOLYAM

- A tanórán tanult dalok, dallamok éneklése (tiszta intonációval, pontos ritmusban, helyes levegővétellel, zeneileg jól tagoltan).
- A Szózat és Himnusz éneklése emlékezetből.
- Új stílusú népdalok éneklése alkalmazkodó ritmussal.
- Ötfokú, hétfokú dallamok éneklése szolmizálva.
- Tájékozódás a kottában, zeneművek követése kottából.
- Énekes, hangszeres népdalfeldolgozások felismerése.
- A szimfonikus zenekar hangszerei.

7. ÉVFOLYAM

- A tanult dallamok éneklése emlékezetből.
- A Szózat és Himnusz éneklése emlékezetből.
- A tanult ritmusképletek hangoztatása.
- Verbunkos dallamok éneklése, népies műdalok éneklése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése hallás után.
- Elemi ismeretek a tanult zenetörténeti korszakok jellegzetes stílusjegyeiről, zeneszerzőiről, műfajairól, a romantika stílusjegyei, műfajainak felsorolása.
- Alapvető ismeretek a néphagyományokról, szokásokról, s az ehhez kapcsolódó dalanyag jellegzetességeiről.
- A cimbalom, lant, csembaló, orgona, szaxofon hangszínének felismerése.
- A zenei korszakokból kiválasztott zeneművek közül 10-12 alkotás/műrészlet ismerete.

8. ÉVFOLYAM

- A tanult dallamok éneklése emlékezetből, bővítése 10-15 új dallal.
- A Szózat és Himnusz éneklése emlékezetből.
- A tanult ritmusképletek hangoztatása, dinamikai jelek alkalmazása, könnyű dallamok és ritmusok írása és olvasása.
- Elemi ismeretek a tanult zenetörténeti korszakok jellegzetes stílusjegyeiről, zeneszerzőiről, műfajairól, a 19-20. századi zene stílusjegyei, műfajainak felsorolása.
- Alapvető ismeretek a néphagyományokról, szokásokról s az ehhez kapcsolódó dalanyag jellegzetességeiről.
- Populáris zenei jellemzők, szöveg, dallam, ritmika, hangszerelés, különleges előadói megoldások.

VIZUÁLIS KULTÚRA

1. ÉVFOLYAM

- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítsen
- Tudjon saját alkotásáról beszélni.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatlal rendelkezzen.
- Ismerje fel az évfolyam számára előírt eszközöket. tudjon viszonyítani /kisebb-nagyobb/
- ismerje fel a főszíneket, a fehéret és a feketét.

2. ÉVFOLYAM

- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolást készítsen. Mesefilmhez (média) kapcsolódóan esemény, élmény vizuális megjelenítése figurális elemekkel.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatlal rendelkezzen.
- Tudjon mintázni, gyurmával plasztikát létrehozni.
- Legyen képes egyszerűbb tárgyak ábrázolására közvetlen szemlélet után.

3. ÉVFOLYAM

- Készítsen rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli vizuális illusztrációt különböző vizuális eszközökkel.
- Felismeri az egyszerű, mindennapok során használt jeleket
- Alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit
- Ismerje a fő- és mellékszíneket.

- Tudjon valamely eseményt, élményt vizuálisan megjeleníteni. Legyen képes egyszerű bábokat tervezni, megalkotni.

4. ÉVFOLYAM

- Képes megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak megfigyelésére, és a megfigyelések alapján a tárgyak leírására és vizuális megjelenítésére.
- Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megtudja jeleníteni: rajzolás, festés.
- Tudja a látványnak megfelelően meghatározni a rajzlap helyzetét.
- Ismerje a fő- és mellékszíneket, legyen képes a színek keverésére, színárnyalatok megkülönböztetésére.
- Legyen képes értékelő véleményt mondani saját munkájáról.

5. ÉVFOLYAM

- Látvány utáni tanulmányrajz készítése. A megfigyelt jelenség térbeli helyzetének, arányainak, színviszonyainak megfigyelése és ábrázolása.
- Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek megjelenítése.
- Egyszerű téri helyzetek létrehozása különböző technikákkal.
- Három képsíkos vetületi ábrázolás.
- Különböző mozgások megfigyelése, rögzítése.
- Szöveg és kép együttes megjelenítése (plakátkészítés).
- Művészettörténeti korok felismerése, azonosítása (őskor, egyiptomi, mezopotámiai, görög, római)
- Népművészeti motívumok megismerése (népviselet, hímzés)

6. ÉVFOLYAM

- A valóság, modell célirányos megfigyelése (térbeli helyzet, arány, színviszonyok), ábrázolása síkban.
- Tárgyak díszítésének megtervezése és kivitelezése oly módon, hogy a díszítmény összhangban legyen a tárgy formai, funkcionális üzenetével.
- Forma és funkció a népművészetben (fazekasság, fadaragás, népi bútorok)
- A természet időbeni folyamatainak ábrázolása.
- Az emberi fej és arc arányrendszerét ismerje és ábrázolni tudja.
- Művészettörténeti korok felismerése, azonosítása (ókeresztény, bizánci, honfoglalás kori, román, gótikus, reneszansz).
- Rajzos használati utasítás készítése.

7. ÉVFOLYAM

- Szimbólum, piktogram, lényegkiemelés.
- A látvány színérzetének (hideg-meleg) megjelenítése.
- Axonometrikus szerkesztés.
- Tudjon vázolni egyszerűbb mozdulatokat.
- Művészettörténeti korok felismerése, azonosítása
- Népi építészet.
- Kompozíció, montázs

8. ÉVFOLYAM

- Látványok, jelenségek megjelenítése színes technikákkal, illetve különböző ábrázolási rendszerek (perspektíva, axonometria), használatával.
- Az emberi alak arányai.
- Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül.
- Művészettörténeti korok felismerése, azonosítása. (A 20. század művészeti korszakai stílusjegyeinek felismerése.)
- Mintatervezés megadott cél érdekében.
- Néprajzi tárgyak felismerése, megkülönböztetése más tárgycsoportoktól.
- A modern médiumok képi világa.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

1. ÉVFOLYAM

- Tudjon az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton beszámolni– szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- Tervezzen egyszerűbb tárgyakat;
- Nevezze meg a saját család tagjait, ismerje az alapvető köszönési formákat;
- Tartsa be az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeit;
- Ismerje a gyalogos közlekedés alapszabályait;

2. ÉVFOLYAM

- Tudjon az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton beszámolni– szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- Készítsen egyszerű tárgyakat papír, fa, képlékeny anyag, fonal anyagokból

- Ismerjen egészséges ételeket, az asztali illemszabályokat
- Tartsa be az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeit;
- Ismerje a kerékpáros közlekedés alapszabályait;

3. ÉVFOLYAM

- Tudjon az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton beszámolni– szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- Készítsen egyszerű tárgyakat papír, fa, képlékeny anyag, fonal anyagokból
- Ismerjen egészséges ételeket, az asztali illemszabályokat
- Tartsa be az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeit;
- Ismerje a kerékpáros közlekedés alapszabályait;

4. ÉVFOLYAM

- Tudjon az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton beszámolni– szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- Készítsen egyszerű tárgyakat papír, fa, képlékeny anyag, fonal anyagokból
- Ismerjen egészséges ételeket, az asztali illemszabályokat
- Tartsa be az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeit;
- Ismerje a kerékpáros közlekedés alapszabályait;

5. ÉVFOLYAM

- Ismertesse a lakás helyiségeit, tudjon lakásalapot készíteni
- Csoportosítsa a ruházati alapanyagokat, ismerje a praktikus öltözködést
- Ismertessen egyszerű étel elkészítésének menetét
- Ismerje a kerékpáros közlekedés szabályait
- Tudja az alapvető szerszámokat és a hozzájuk kapcsolódó műveleteket felsorolni

6. ÉVFOLYAM

- Sorolj fel alapvető, kiegészítő és luxus cikkeket!
- Mit értünk pazarló fogyasztás alatt?
- Mire valók a reklámok?
- Milyen építőanyagokat ismersz?
- Sorolj fel építőipari szakmákat!
- Milyen hatások ellen véd az épület?

- Melyek a lakás főbb helyiségei?
- Milyen feladatokat látnak el lakásban található berendezések
- Mi teszi szobánkat otthonossá?
- Miért tartunk növényeket lakókörnyezetünkben?
- Hogyan biztosíthatjuk a növények életfeltételeit?
- Te mit segítesz otthon?

7. ÉVFOLYAM

- Milyen termékeket fogyasztunk?
- Sorolj fel termelési centrumokat a közelben!
- Hogyan és hol keletkeznek a hulladékok?
- Melyek a hulladékkezelés modern módszerei
- Mi mit tehetünk környezetünk megóvása érdekében?
- Melyek a megújuló energiaforrások?
- Milyen hatással van környezetünkre az energia felhasználása?
- Hol állítják elő az elektromos energiát?
- Mit nevezünk természetes, ill. mesterséges anyagoknak?
- Mi a nyersanyag és késztermék közötti összefüggés? Részletezd egy általad választott példa segítségével!

TESTNEVELÉS

1. ÉVFOLYAM

- Legyen képes 2-4 ütemű gyakorlatok bemutatás utáni végrehajtására
- Vegyen részt a sor és váltóversenyekben
- Legyen képes egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítésére
- Sajátítsa el a könnyű labda fogását két kézzel
- Képes legyen a labda helyben történő feldobására, elkapására
- Ismerje a baleset megelőzési szabályait
- Ismerjen szabadtéri játékokat (fogójáték, ugróiskola)

2. ÉVFOLYAM

- Ismerje az alakzatokat (oszlop, sor, vonal, kör és szétszórt).
- Legyen képes futások végrehajtására különböző formában: egyenesen, irányváltásokkal, egyenletes tempóban és ritmussal végrehajtani.
- Legyen képes 4 percen keresztül folyamatos futásra.
- Legyen képes labda gurítására, elkapására, vezetésére.

- A testnevelési és népi játékokban alkalmazza az alapvető mozgásformákat.
- Legyen képes a szabadtéri akadálypályák leküzdésére.

3. ÉVFOLYAM

- Ismerje a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
- Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtsa végre a különböző mozgásokat. 1-4 ütemű kéziszer-gyakorlatok (gumilabda, tornabot, tömött labda)
- Labdás ügyességi szintje tegye lehetővé az egyszerű, folyamatos játéktevékenységet.
- Tudjon labdát feldobni, elkapni helyben és mozgás közben.
- Labdavezetés egyenes-, szlalom vonalban időre.
- Ismerje játék- és baleset-megelőzési szabályai.

4. ÉVFOLYAM

- Ismerje a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
- Mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtsa végre a különböző 1-4 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat.
- Labdás ügyességi szintje tegye lehetővé az egyszerű, folyamatos játéktevékenységet.
- Tudjon labdát feldobni, elkapni helyben és mozgás közben
- Labdavezetés egyenes-, szlalom vonalban időre.
- Labdapassz falhoz alapvonaltól
- Összefüggő talajgyakorlat (3-4 talajgyakorlati elem)
- Játéktevékenysége közben a tanult szabályokat tartsa be;
- Ismerje játék- és baleset-megelőzési szabályait;

5. OSZTÁLY

- Mutasson be 6-8 gyakorlatból álló, önálló bemelegítésre alkalmas szabadgyakorlatot!
- Kötélmászás mászókulcsolással!

Kosárlabda:

- Tudjon szabályosan megindulni, megállni, labdát vezetni! 1-2 lépésből szabályosan végrehajtani a fektetett dobást!

Kézilabda:

- Tudjon szabályosan megindulni, megállni, labdát vezetni! Helyből és 3 lépés után kitámasztással kapura dobni.

Atlétika jellegű feladatok

- A kislabda-hajító és a távolugró technikát képességeinek megfelelően sajátítsa el!

Torna jellegű feladatok

- Állítson össze önállóan 3-4 elemből álló talajgyakorlatot (Gurulóátfordulás előre, hátra, fejjállás, tarkóállás, kézenállás fal mellett, cigánykerék)
- Szekrényen zsugorkanyarlati ugrás, guggulóátugrás

6. OSZTÁLY

- Mutasson be 8 gyakorlatból álló, önálló bemelegítésre alkalmas szabadgyakorlatot!
- Kötélmászás mászókulcsolással.

Kosárlabda:

- Tudjon szabályosan megindulni, megállni, labdát vezetni, 3-4 lépésből szabályosan a fektetett dobást végrehajtani!

Kézilabda:

- Tudjon szabályosan megindulni, megállni, labdát vezetni, helyből és 4-6 lépés után kitámasztással kapura dobni.

Atlétika jellegű feladatok

- A kislabda-hajító technikát (5-7 lépéses dobóritmus) képességeinek megfelelően sajátítsa el!
- Távolugrás lépő technikával, 5-7 lépés nekifutással.

Torna jellegű feladatok

- Állítson össze önállóan 4-5 elemből álló talajgyakorlatot (Gurulóátfordulás előre, hátra, fejjállás, tarkóállás, kézenállás fal mellett, repülő guruló átfordulás, cigánykerék)
- Szekrényen felguggolás, gurulóátfordulás előre, guggulóátugrás

7. OSZTÁLY

- Mutasson be 8-10 gyakorlatból álló, önálló bemelegítésre alkalmas szabadgyakorlatot!
- Kötélmászás mászókulcsolással, függeszkedés lefelé fiúknak!

Kosárlabda:

- Tudjon szabályosan megindulni, megállni, labdát vezetni! Tudja szabályosan végrehajtani a fektetett dobást folyamatos mozgásból!

Kézilabda:

- Tudjon szabályosan megindulni, megállni, labdát vezetni, 3-4 lépés után felugrással kapura dobni!

Atlétika jellegű feladatok

- A kislabda-hajító technikát (5-7 lépéses dobóritmus keresztlépéssel) képességeinek megfelelően sajátítsa el!
- Távolugrás lépő technikával, 7-10 lépés nekifutással.

Torna jellegű feladatok

- Állítson össze önállóan 5-6 elemből álló talajgyakorlatot (Gurulóátfordulás előre, hátra, fejjállás, tarkóállás, futólagos kézenállás, repülő guruló átfordulás, cigánykerék)
- Szekrényen gurulóátfordulás előre dobbantóról elrugaskodással, guggulóátugrás

8. OSZTÁLY

- Mutasson be 10-12 gyakorlatból álló, önálló bemelegítésre alkalmas szabadgyakorlatot!
- Kötelmászás mászókulcsolással, függeszkedési kísérletek fiúknak!

Kosárlabda:

- Tudjon szabályosan megindulni, megállni, labdát vezetni! Tudja szabályosan végrehajtani a fektetett dobást aktív játékos jelenlétében!

Kézilabda:

- Tudjon szabályosan megindulni, megállni, labdát vezetni, lendületből felugrással kapura dobni!

Atlétika jellegű feladatok

- A kislabda-hajító technikát (5-7 lépéses dobóritmus keresztlépéssel) képességeinek megfelelően sajátítsa el!
- Távolugrás lépő technikával, 7-10 lépés nekifutással.

Torna jellegű feladatok

- Állítson össze önállóan 6-7 elemből álló talajgyakorlatot (Gurulóátfordulás előre, hátra, fejállás, tarkóállás, fellendülés futólagos kézenállásba gurulás előre, repülő guruló átfordulás, cigánykerék)
- Szekrényen gurulóátfordulás előre dobantóról való elrugaszkodással, guggulóátugrás, terpeszugrás fiúknak!

DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ

5. ÉVFOLYAM

A tanuló legyen képes:

- a rögtönzés és együttműködés során különböző konkrét és metaforikus kifejezésformák alkalmazására improvizációkban
- játéktílusok alkalmazására saját játékok során
- történetek megjelenítésére mozgásokkal, mozgásos improvizációval
- történetek feldolgozására és megjelenítésére különféle színházi formanyelveken
- tudatos és irányított önkifejezésre
- kreativitásra, az alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazására
- az értékes és az értéktelen alkotás megkülönböztetésére
- a dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak ismeretére

BIBLIAISMERET

1. ÉVFOLYAM

Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete:

- Teremtéstörténet
- Jézus születése
- Az elveszett bárány
- A Miatyánk
- Jézus a tengeren jár
- A tékozló fiú története
- Az 1.Kor.15: 3-4. és a János 3:16. memoriter szintű ismerete
- A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani, hogy kicsoda Jézus és miért jött el, és mit jelent az, hogy Isten szereti őt.

2. ÉVFOLYAM

Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete:

- Kain és Ábel
- Noé bárkája
- Bábel tornya
- Ábrahám költözik
- Jákób és Ézsau
- József története
- A Rm 3,23. a Zsid.13:5. és az Ézs.61:1. memoriter szintű ismerete
- A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani, hogy mi a bűn, mit jelent Istennek engedelmeskedni, őt követni.
- Bibliai történetekkel igazolja, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia.

3. ÉVFOLYAM

- A tanuló tudja megfogalmazni, hogy mi a Biblia.
- Ismerje a pusztai vándorlás és a honfoglalás főbb eseményeit:
- Átkelés a Vörös-tengeren
- Tíz parancsolat adása
- Az ércbíró
- Jerikó bevétel
- Életkorának megfelelően értelmezze a magvető és az irgalmas samaritánus példázatát
- Ismerje Zákheus, Nikodémus és Péter személyét.

- Tudja elmondani saját szavaival, hogy mit ünneplünk pünkösdkor, illetve mi a Szentlélek személyének a munkája a világban.
- A Jn 8:36.. és a Rm 8:14-15. memoriter szintű ismerete.

4. ÉVFOLYAM

Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete:

- A földi és a mennyi kincsek
- A széles és a keskeny út
- Saul megtérése és missziós útjai
- Ismerje a következő bibliai személyeket: Gedeon, Sámson, Ruth, Sámuel, Péter és Pál.
- Az arany szabály és a Nagy parancsolat, valamint a Mt.28:19-20. memoriter szintű ismerete.
- Életkorának megfelelően ismertesse mit tanít Jézus a boldogságról, az adásról, az imádságról, a megbocsátásról, az őszinteségről és az indulatokról.
- Tudja elmondani saját szavaival, hogy mit ünneplünk adventkor.

5. ÉVFOLYAM

- A Biblia főbb jellemzőinek ismerete.
- Ismerje a következő bibliai történeteket:
 - Dávid és Góliát,
 - Jézus születése, halála és feltámadása,
 - A jó pásztor története.
- A „Mi Atyánk” az 1.Tim.3:16-17., Zsid 13:8 és az 1.Sám 16:7 memoriter szintű ismerete.
- Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: bűn, hit, Krisztus, szeretet.
- Tudja megfogalmazni az advent, a karácsony, a nagypéntek és a húsvét lényegét.

6. ÉVFOLYAM

- Ismerje a következő bibliai történeteket:
 - Három férfi a tüzes kemencében
 - Az aranyborjú
 - A manna
 - Jákób, a csaló
 - A salamoni templom

- Pál apostol megtérése
- A tízparancsolat, Példabeszédek 9:10, Apostolok cselekedetei 1,8 memoriter szintű ismerete
- Tudja elmondani, hogyan tudjuk Istent és az Ő szeretetét megismerni, magunk és mások szeretetnyelvének felismerésének módjai, alkalmazásának lehetőségei.
- Tudja saját életünk és a körülöttünk lévő emberek értékségének kifejezési módjait.

7. ÉVFOLYAM

- Ismerje a következő bibliai történeteket:
 - Ninive helyett Tarsis felé A
 - terméketlen szőlő
 - Jeruzsálem ostroma
 - Dániel az oroszlánok vermében
- a 23. zsoltár, Példabeszédek 16,6, 1Korinthus 13,1-8 memoriter szintű ismerete
- Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: bűnrendezés, hitáltali megigazulás, alázat, szellemi harc, hit, próba és kísértés, örök élet
- Tudja megfogalmazni mit jelent az Istennel átélhető közösség, béke, féltő, figyelmeztető és utat mutató szeretetének élménye.
- Az alázat, szolgálatkészség gyakorlásának, területeinek lehetőségei
- Pál apostol levelei(kiknek írta, milyen városokban lévő gyülekezetekbe, milyen célzattal)?

8. ÉVFOLYAM

- Ismerje a következő bibliai történeteket:
 - A hegyi beszéd
 - Mózes sorsa
 - Példázat a táltumokról
 - Jóh története
 - Nikodémus újjászületése
 - Jézus tanítványaival
- 1Sámuel 16,7, Példabeszédek 3,3, 1Péter 2,9-10, 127.zsoltár memoriter szintű ismerete
- Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: érték, értékrend, bölcsesség, bibliai „szív”, egyház, újjászületés, szolgálat, bizonyágtétel, evangelizáció, odaszánás, házasság

- Tudja megfogalmazni életkorának megfelelően mit jelent az Istentől jövő biztonságot megérezni.
- Mit tanít a Példabeszédek könyve a munkáról, a házasságról, a szívügyekről, otthonról, családról.
- A keresztény istentiszteletek rendje, összetevője.

ETIKA

1. ÉVFOLYAM

Ismerje:

- A saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket,
- családi eseményeket,
- a tiszteletteljes és sértő közlési módokat,
- a nemzeti és vallási ünnepeket,
- a természet esztétikus rendjét.

Tudjon:

- Önkontrollt végezni,
- felismerni és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait,
- érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállalni a közös munkában,
- lakóhelyéhez kapcsolódó,
- alapvető kulturális és természeti értékeket felsorolni,
- megoldási javaslatot tenni környezetének fejlesztésére.

2. ÉVFOLYAM

Ismerje:

- Milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel,
- az egészséges életmód alapelemeit,
- a szeretet és elfogadás jelzéseit,
- az állami, nemzeti és vallási ünnepek,
- az együttélés szabályait.

Tudjon:

- A hiányosságokon javítani,
- a kitűzött célokat teljesíteni,
- kapcsolatokat kialakítani, ápolni kortársakkal,
- az állatok és növények felelős gondozásának módjairól,
- a szelektív hulladékgyűjtés gyakorlásáról.

3. ÉVFOLYAM

Ismerje:

- Az önuralom fejlesztésének módjait,
- a családi szokások jelentőségét,
- a megfelelő kommunikáció eszköztárát,
- az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét.

Tudjon:

- Saját főbb testi tulajdonságait és személyiségjegyeit azonosítani,
- a gyermekek és felnőttek feladatairól családon belül,
- kortárs kapcsolatokat kezdeményezni és fenntartani,
- értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket.

4. ÉVFOLYAM

Ismerje:

- Az érzelmek kezelésének módjait, miként válhat a családi és az egyéb ünnepeket aktív résztvevőjévé,
- lakóhelye és a nemzet legfőbb természeti,
- épített, művészeti értékeit,
- a virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályait.

Tudjon:

- A hiányosságokon javítani,
- megkülönbözteti sértő és tiszteletteljes közlési módokat,
- hogy a tanulás jog és kötelesség,
- cselekvési mintákat a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében.

5. ÉVFOLYAM

Képes beszélgetésben együttműködően részt venni a következő témákban:

- önismeret (Ki milyennek lát? Milyennek látom magam? Mik azok a tulajdonságaim, amiken szeretnék változtatni?)
- egészség, betegség (Hogyan kerülhet veszélybe az egészség? Én egészségesen élek? Van olyan szokásom, amin jó lenne változtatni?)
- a szeretet (Mit jelent a szeretet? Miért kell szeretni magam, a társaimat, a környezetemet? Meg tudok bocsájtani, ha megbántanak?)
- szabályok a mindennapokban és a közösségben (Kellenek-e szabályok, Milyen szabályokkal találkozunk a mindennapjainkban? Kinek a felelősége a szabályok betartása?)

6. ÉVFOLYAM

Képes beszélgetésben együttműködően részt venni a következő témákban:

- baráti kapcsolatok (Lehetnek-e a barátoknak titkai egymás előtt? Mit jelent az, hogy őszinték vagyunk valakihez? Megengedhető-e a hazugság barátok között? Hogyan lehet bocsánatot kérni és megbocsájtani?)
- konfliktusok a csoportban (Milyen problémák fordulhatnak elő a csoportban? Hogyan lehet ezeket megoldani?)
- virtuális közösségek (Milyen előnyei és hátrányai vannak? Mi az, amit nem illik vagy veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon?)
- enyém, tied, mienk (Mit tekinthetek saját tulajdonomnak? Milyen védelem illeti meg a magántulajdont? Lehet-e közös tulajdonom másokkal? Hogyan védhető meg? Kié a köztulajdon?)

7. ÉVFOLYAM

Képes beszélgetésben együttműködően részt venni a következő témákban:

- Ki vagyok én és mi vezérli tetteimet? (Milyen kapcsolat van a szavak és tettek között? Mi az ami igazán érdekel? Miben vagyok sikeres/sikertelen? Mi igazán fontos az életemben? Mik az én értékeim?)
- Egyén és közösség (Milyen csoportokhoz tartozom? Melyik csoporthoz mennyire kötődöm? Miért van arra szükségünk, hogy együtt legyünk másokkal? Kiknek és milyen szabályoknak kell mindenképpen engedelmeskednem?)
- Párkapcsolat és szerelem (Miért nehéz kamasznak lenni? Miért fontos a bizalom egy párkapcsolatban? Milyen családot és milyen otthont szeretnél? Milyen feltételei vannak a családalapításnak? Miért dönt két ember úgy, hogy családot alapít?)

8. ÉVFOLYAM

Legyen képes a tanult fogalmakat értelmezni: jólét-jóllét, létminimum, siker, kudarc, stressz, függőség, média, előítélet, etika.

Legyen képes együttműködni, kommunikálni a következő témákban:

- boldogulás, boldogság, céltudatosság
- nemzeti öntudat, európai identitás, nemzeti sokszínűség (elfogadás, tolerancia, kritikai gondolkodás)
- társadalmi együttélés szabályai, felelősségtudat
- társadalmi normák, jogok, kötelességek
- társadalmi szabálytalanságok, devianciák
- erkölcsi értékek (jó-rossz)
- hit, Isten, világvallások
- az élet védelme, véleményalkotás, kritikai gondolkodás.

B) 8. évfolyamosok év végi záróvizsgálja, esetleges pótlóvizsgálja követelményei
Magyar nyelv és irodalom (írásbeli vizsga)

I. Irodalom:

1. Szövegértés

- Adatkiemelés
- Időrendi sorrend megállapítása
- Hiányos állítások kiegészítése, a megfelelő kiegészítés kiválasztása
- Nyelvi alakzatok, irónia (mögöttes tartalom felismerése) értelmezése
- Következtetés, érvelés megfogalmazása
- Képi információ (ábrák, diagrammok) értelmezése
- Vázlatpontok (tételmondatok) megfogalmazása
- A szöveggel kapcsolatos állítások igazságtartalmának megítélése
- Kérdések megfogalmazása, tételmondatok kikeresése

2. Memoriterek

A szöveg a NAT 2020 kötelező memoritereiből válogatva:

1. Petőfi Sándor: János vitéz 1. rész: Első hét versszak
2. Arany János: Toldi Előhang 2 versszak
3. Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg
4. Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg
5. Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez – teljes szöveg
6. Petőfi Sándor: Nemzeti dal – teljes szöveg
7. Petőfi Sándor: Szeptember végén – teljes szöveg
8. Ady Endre: Őrizem a szemed - teljes szöveg
9. József Attila: Mama – teljes szöveg
10. József Attila: Születésnapomra – teljes szöveg
11. Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)

3. Költői képek értelmezése

- költői kifejezőeszközök (jelzős szerkezet, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, allegória, szimbólum, szinesztézia)
- nyelvi alakzatok (megszólítás, felkiáltás, kérdés, ismétlés, szótóismétlés, felsorolás, párhuzam, ellentét, fokozás, túlzás, inverzió)

4. Műelemzés

- Egy adott irodalmi alkotás (megadott memoriterek) értelmezése (keletkezési körülmények, versszakok magyarázata, rímelés, verselési forma, saját vélemény megfogalmazása)

II. Nyelvtan

1. A magán- és mássalhangzók csoportosítása
2. A hangrend
3. Magán- és mássalhangzótörvények
4. A betűrend és szabályai
5. Hangalak és a jelentés viszonya
6. Alaktan, szóelemzés (képző, jel, rag)
7. Helyesírási alapelvek
8. Helyesírás
9. Szófajok felismerése, mondatban betöltött szerepe (ige, névszó, igenevek, határozószók, mondatszó, módosítószó)
10. Mondatelemzés (egyszerű és összetett mondatok elemzése, mondatrészek, tagmondatok viszonya)
11. Állandósult szókapcsolatok értelmezése (szólások, közmondások, szállóigék)

Matematika (írásbeli vizsga)

1. Műveletek végzése:

Ismerje és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és géppel számolás esetén is az alpműveletek esetében a racionális számok körében!

2. Százalékszámítás:

Ismerje fel a százalék fogalmát! Oldjon meg gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat!

3. Arányosság:

Ismerje fel az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben! Tudja kiszámolni a hiányzó értékeket egyszerűbb feladatokban!

4. Koordináta-rendszer, grafikonok elemzése:

Tájékozódjon a koordináta-rendszerben! Koordinátaival adott pontot ábrázoljon, megadott pont koordinátáit olvassa le! Tudjon grafikont elemezni a megadott kérdések alapján!

5. Függvények:

Értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja!

Ismerje fel és alkossa meg az egyenes arányosság grafikonját!

6. Egyenletek:

Tudjon egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvéssel megoldani!

7. Matematikai fogalmak ismerete:

Ismerje a speciális négyszögek és a háromszögek legfontosabb tulajdonságait!

8. Pitagorasz tétel:

Ismerje a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban!

9. Mértékegység váltás:

Ismerje az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén

Angol nyelv (szóbeli vizsga)

I. Témakörök

1. BEMUTATKOZÁS, CSALÁD, BARÁTOK

- a tanuló jellemeze saját magát és családtagjait külső és belső tulajdonságok alapján,
- beszéljen a családi ünnepekről,
- a szabadidő hasznos eltöltéséről

2. NAPIREND

- a tanuló részletesen mutassa be egy napját – étkezések, délelőtti, délutáni és esti elfoglaltságok

3. LAKÁS/LAKÓHELY

- családi ház/lakás bemutatása,
- a helyiségek részletes bemutatása – nappali, konyha, fürdőszoba, hálószoba, előszoba konyhai bútorok, eszközök,
- házimunka/otthoni munkamegosztás

4. ÉTKEZÉS

- reggeli, ebéd, vacsora, kedvenc étel bemutatása
- ételrecept,
- tipikus magyar ételek
- étterem típusok
- a tradicionális angol reggeli és a teakészítés bemutatása

5. KÖRNYEZETVÉDELEM

- a hazai élővilág bemutatása: virág, vadállat, fák, gyümölcsfák, madarak, halak
- veszélyeztetett fajok védelme
- újrahasznosítás

6. SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEK

- beszélgetés az alábbiakról: olvasás, zenehallgatás, számítógépes játékok, tv nézés, kertészkedés, kedvenc időtöltés

7. ISKOLA

- iskola bemutatása
- órarend
- kedvenc tantárgyak
- iskolai eszközök

8. SPORT

- sportágak ismerete: vízi sportok, atlétika, labdajátékok, téli sportok, extrém sportok, küzdő sportok, Olimpia
- testnevelés órai viselet és feladattípusok
- egészséges életmód

9. UTAZÁS

- a különböző közlekedési eszközökön való utazás előnyei, hátrányai – busz, vonat, repülő, metró
- külföldi, tengerparti utazás jellemzése
- közlekedési információk kérése

10. IDŐJÁRÁS

- a négy évszak részletes bemutatása

II. SZITUÁCIÓS GYAKORLAT

A fent felsorolt 10 témakör mindegyikéhez 1-1 szituációs gyakorlat eljátszása

C) A javító- és a különbözeti vizsga követelményei:

A továbbhaladáshoz szükséges követelményeket a helyi tantervek tartalmazzák.

Az alkalmassági vizsga szabályai

Az emelt szintű testnevelési osztályba jelentkezők számára az Nkt. 50. § (5) bekezdése alapján alkalmassági vizsgát szervezünk, melyre a szülő írásban jelentkezeti gyermekét.

Az alkalmassági vizsgán a gyermek köteles sportolásra alkalmas öltözetben megjelenni. A feladatok végrehajtása kislétszámú (3-6 fős) csoportokban történik. Csak olyan ismert feladatok szerepelhetnek az elvégzendő gyakorlatok között, melyeket a gyermekek az óvodás tornán már gyakoroltak.

A végrehajtást a testnevelő tanárok pontozzák. A felvételnél a magasabb pontszámot elérő, továbbá az előkészítő óvodás tornán rendszeresen résztvevő gyermekeket részesítjük előnyben.

11. Az iskolaváltás, valamint a tanulók átvételének szabályai

Iskolánk lehetőséget biztosít más iskolában tanuló diákok átvételére. Az átvételről való döntés az intézmény igazgatójának jogköre, döntése előtt köteles kikérni az igazgató-helyettesek véleményét.

A tanuló átvételére akkor van lehetőség, ha az osztálylétszám lehetővé teszi, továbbá ha az általa tanult tantárgyak többsége megegyezik az iskolánkban tanult tantárgyakkal, illetve a különbség, valamint a tananyagban való esetleges elmaradás mértéke pótolható. Az átvételkor figyelembe kell venni az átveendő tanuló magatartását, szorgalmát, a vele szemben alkalmazott fegyelmező és fegyelmi intézkedéseket, az igazolatlan mulasztások számát.

Különbözeti vizsgát tehet a tanuló, ha az előző iskolájában eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott. Átvétel esetén egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával segítjük beilleszkedését.

Az intézménybe történő felvételnél/átvételnél előnyt élvez a baptista felekezetű családból érkező vagy a Magyarországi Baptista Egyház belső egyházi jogi személyei által fenntartott intézményből érkező tanuló.

Az emelt szintű testnevelési osztályba jelentkezők számára az Nkt. 50. § (5) bekezdése alapján alkalmassági vizsgát szervezünk. A felvételnél a magasabb pontszámot elérő, továbbá az előkészítő óvodás tornán rendszeresen résztvevő gyermekeket részesítjük előnyben.

Az emelt szintű angol nyelvű osztályba jelentkezők esetében a tehetségazonosításkor elért jobb eredményt vesszük figyelembe. Előnyt jelent az előkészítő óvodás játékos angol nyelvi foglalkozásokon történő rendszeres részvétel.

12. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat működésével, hívószámával;

- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulónak bemutatjuk és megfelelő feltételek esetén gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola továbbra is kapcsolatot ápol az Országos Mentőszolgálat helyi állomásával, a Magyar Vöröskereszttel, az iskolai védőnővel;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK

Biológia:

- rovarcsípések megelőzése
- légúti akadály
- artériás és ütőeres vérzés csillapítása

Kémia:

- mérgezések
- vegyszer okozta sérülések, savmarás
- égési sérülések
- forrázás
- szénmonoxid mérgezés

Fizika:

- égési sérülések
- forrázás

Testnevelés:

- magasból esés

- egyéb sérülés
- ficamok, törések

Közösségi nevelés óra:

- teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél;
- a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.

Az iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) közreműködése évente egy alkalommal egy-egy közösségi nevelés óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkör az iskola védőnő vezetésével (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó témahét szervezése a tanulók számára.

II. HELYI TANTERV

2.1. A választott kerettanterv megnevezése, a választott kerettanterv feletti óraszámok

Az intézmény helyi tantervei a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 2020.02.08. napjától hatályos módosítása (NAT 2020) és az ehhez kidolgozott, a köznevelésért felelős miniszter által kiadott, az Oktatási Hivatal honlapján közzétett kerettantervek alapján készültek (letöltés dátuma: 2020.03.10.):

- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára
- Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára

Bevezetésükre, alkalmazásukra a 2020/2021. tanévtől kezdődően, 1. és 5. évfolyamokon, felmenő rendszerben kerül sor.

Óraszámok a NAT 2020. alapján
Alsó tagozat

Tantárgyak	1.test.	1.angol	2.test.	2.angol	3.test.	3.angol	4.test.	4.angol
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	5	5	5+1	5+1
Angol	1	2	1	2	2	2	2+1	2+1
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
Digitális kultúra					1	1	1	1
Bibliaismeret/Etika	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret					1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
Vizuális kultúra/ 1-2. o. Tablet	1+1	1+1	1+1	1+1	2	2	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés/Néptánc	5+1	4+1	5+1	4+1	5	4+1	5	4+1
Délelőtti kötelező óra	22+2	22+2	22+2	22+2	22+2	22+2	23+2	23+2
Emelt szintű oktatás angol		2		2		2		2
Emelt szintű oktatás testnevelés	1		1		2		2	
Mindösszesen	25	26	25	26	26	26	27	27

Óraszámok a NAT 2020. alapján Felső tagozat								
Tantárgyak	5.test.	5.angol	6.test.	6.angol	7.test.	7.angol	8.test.	8.angol
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1	3+1	3+1	3+1	3+1
Angol	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	4	4	4	4	3+1	3+1	3+1	3+1
Digitális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
Bibliaismeret, etika	1	1	1	1	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	2	2	2	2	2
Hon- és népismeret			1	1				
Állampolgári ismeretek							1	1
Természettudomány	2	2	2+1	2+1				
Fizika					1	1	2	2
Kémia					2	2	1	1
Biológia					1	1	2	2
Földrajz					2	2	1	1
Ének-zene	2	2	1	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1		
Testnevelés/Néptánc	5	4+1	5	4+1	5	4+1	5	4+1
Dráma és színház	1	1						
Közösségi nevelés	1	1	1	1	1	1	1	1
Délelőtti kötelező óra	28+1	28+1	27+2	27+2	28+2	28+2	28+2	28+2
Tehetséggondozás angol		1		1		1		1
Emelt szintű oktatás angol		2		2		2		2
Mindösszesen	29	32	29	32	30	33	30	33

A szabadon tervezhető órakeret óraszámait piros színnel jelöltük.

Óraterv a tehetségcsoportok számára		
Tehetségcsoport	Heti óraszámok	Érintett évfolyamok
Logikai-matematikai	2	7-8.
Testi-kinesztetikus	20	4-8.
Természeti	2	5-6.
Angol nyelv	24	5-8.
Informatika	3	5-7.
Robotika	6	4-8.
Színjátszó	2	3-8.
Képzőművészeti	6	2-8.

2.2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Pedagógiai munkánk során csak olyan taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, feladatgyűjtemény) használunk a tananyag feldolgozásához, mely hivatalosan tankönyvvé lett nyilvánítva. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés, IKT eszközök, stb.

Az egyes évfolyamokon a tantárgyak feldolgozásához szükséges tankönyveket/taneszközöket a szakmai munkaközösségek választják ki, az iskola helyi tanterve alapján, az igazgató egyetértésével. A kötelező taneszközökről a szülőket minden tanév végén tájékoztatja az iskola. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók;
- a taneszközök használatában a stabilitásra törekszünk, új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be;
- a taneszközök áránál a szülők anyagi helyzetéhez, a lehetőségekhez igyekszünk közelíteni.

A tankönyvek kiválasztásánál a következő alapelveket érvényesítjük:

- korszerű ismereteket tartalmazzon;
- megfeleljen az adott tantárgy vizsgakövetelményeinek;
- nyelvezete, tagoltsága igazodjon a korosztály és képzési szint sajátosságaihoz;
- segítse a megértést és rögzítést jó szemléltető ábrákkal, táblázatokkal, grafikonokkal, képekkel és a lényeges részek kiemelésével;
- adjon lehetőséget az ismeretek témakörönkénti összefoglalására, rendszerezésére és az önellenőrzésre;
- biztosítsa az önálló gyakorlás lehetőségét;
- a gyengébb tanulók számára segítse a felzárkózást;
- a jobb tanulóknak adjon módot arra, hogy próbára tegyék tudásukat;
- kivitele, nyomdatechnikája legyen esztétikus;
- kötése legyen tartós, ára ne legyen aránytalanul magas a színvonalához képest.

A szülők tájékoztatása az előírt tankönyvekről minden évben a végleges megrendelés előtt, írásban történik. Az iskola egyre több nyomtatott taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a tanulók ingyenesen használhatják.

Az információs bázis a minőségelvű rendszer fontos eleme, amely segít a biztonságos tankönyvkiválasztásban. Választásunkban döntő, hogy jól használható, minőségileg kifogástalan, tehát megbízható és szép tankönyvet adjunk a gyermekek kezébe. A tankönyvválasztás olyan piaci jellegű szabályozó, amely elősegíti, a jövőben még inkább megvalósítja a minőségelv érvényesülését.

Az iskolai tankönyvhasználat sarkalatos pontjai:

- a tanár és a tankönyv közötti összhang, azonosulás/alkalmazkodás;
- a tankönyv szerepe a pedagógus felkészülésében, tanmenet és óratervezés készítésében;
- a tankönyv tanórai alkalmazásának lehetőségei;
- a tankönyv, mint közös nevező a számonkérésben, értékelésben;
- a tantestület egysége, illetve a módszerek tudatosítása.

A választott tankönyvek használatára jól felkészült pedagógusok sokat segíthetnek abban, hogy a gyermekek eredményesen, hatékonyan használják tankönyveiket.

Tan eszközök használata

Minden típusú taneszközhöz szükség van a tanítás-tanulás folyamatában ahhoz, hogy a nevelés-oktatás minőségét, nagyobb hatékonyságát biztosítsuk. Ezen eszközök csak akkor segítik a munkánkat, ha kiválasztásuk tudatos pedagógiai munkával, módszertanilag megalapozott, célszerű felhasználással párosul.

2.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

- Az alsó tagozat első két évében igen nagy a tanulók között tapasztalható különbség. Ennek kiküszöbölése:
 - differenciált foglalkoztatással,
 - egyéni fejlesztéssel, korrepetálással,
 - a DIFER mérésből levont következtetések felhasználásával,
 - a menetidőszak igényekhez igazításával,
 - motiválással történik.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

- A 3-4. évfolyamon fokozódik a teljesítmény elvárása, az önálló tanuláshoz való közelítés. Ennek eszközeként motivációs és tanulásszervezési feladatokat alkalmazunk.

Az 5–6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

- A felső tagozat 5-6. évfolyamán a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciákat továbbfejlesztjük, a tudástartalmak megalapozását folytatjuk.

A 7–8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

A felső tagozat 7-8. évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az egész életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

A fentieken túl:

- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és probléma megoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- Az egészséges életvitel kialakításához 6. évfolyamon az egészségtan modul tartalmának beépítésével/oktatásával járunk hozzá.
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív/interaktív tanulási technikákat és tanulásszervezési módokat.

2.4. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása

„A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy ... biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, ... iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, ... lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.” [Nkt. 46. § (3) b)]

„A legalább négy évfolyammal működő iskola biztosítja az iskolai sportkör működését.” [Nkt. 27. § (13)]

A fentieknek megfelelően az iskolai testnevelés és sport alapvető célja:

- a rendszeres testmozgás, az életminőséget javító sportolás megszerettetése;
- a tanulók egészséges testi, lelki és értelmi fejlődésének biztosítása és fejlettségi szintjükhöz igazodó cselekvéskultúrájának konkrét mozgásos feladatokkal való fejlesztése;
- az általános és speciális, valamint a sportági mozgásanyag közvetítése, amelyek alapját képezik a szabadidős tevékenység egészségmegőrző szerepének;
- a testalkati kóros elváltozások megakadályozása, a kialakult tartáshibák, betegségek felismerése megállapítása és javítása;
- a tanulók készségeinek és képességeinek – egyéni adottságuknak megfelelő – differenciált fejlesztése;

- a kulturált viselkedés társadalmilag kialakult és kialakítandó mozgásismeretének közvetítése, valamint alkalmazásának elősegítése;
- a tanulók kedvező erkölcsi és akarati tulajdonságainak formálása;
- a közösségi, társadalmi és természeti környezethez alkalmazkodó, azt védő, illetve a közlekedéshez és a mindennapi élethez szükséges jártasságok, készségek és képességek kialakítása;
- a cselekvés szabadságának és örömének biztosítása;
- az önfejlesztő mozgás, sportolás igényének kialakítása;
- a rendszeresen sportoló tanulók számának növelése.

Az iskolai testnevelés és sport feladata:

A testgyakorlatokkal, a természetes mozgásokkal, a küzdősportokkal és a sportjátékokkal elérhető sokoldalú élettani hatás kiaknázásával – az eltérő egyéni adottságokat, valamint a növekedéssel együtt járó egyenlőtlen fejlődést is figyelembe véve:

- mozdítsa elő a tanulók egészséges testi fejlődését;
- őrizze és szilárdítsa meg egészségüket;
- járuljon hozzá a testalkati kóros elváltozások megelőzéséhez;
- a lehető legnagyobb mértékben elégítse ki a tanulók mozgásszükségletét;
- fokozza edzettségüket, teherbíró képességüket, az időjárással szembeni ellenálló képességüket;
- növelje erejük, állóképességük, hajlékonyságuk és gyorsaságuk szintjét;
- formálja a tanulók játék-, sport- és mozgásműveltségét, helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességét;
- keltsen érdeklődést, kedvet a rendszeres testedzés, sportolás iránt, és nyújtson olyan alapvető képzettséget a gyermekeknek, amely alapul szolgálhat öntevékeny testedzésükhöz tanulmányaik befejezése után is;
- alakítsa ki a tanulóknak annak tudatát, hogy a sportolás egyrészt fontos eszköze az egészség, a munkaképesség, a fizikai cselekvőképesség megőrzésének, másrészt a szabadidő felhasználásának egyik kulturált, szórakozást nyújtó formája;
- fejlesszen olyan pozitív erkölcsi tulajdonságokat, mint pl. a bátorság, a fegyelmezettség, a határozottság, az aktivitás, a segítségadás, a győzni akarás és a társakkal való kreatív együttműködés.

Mindezeket a célokat és feladatokat iskolánk is magáénak vallja. 1983 óta működtetünk évfolyamonként egy emeltszintű (régbben un. tagozatos) testnevelési osztályt. Diáksport Egyesületünk 1991-ben alakult, az iskolai sportkör feladatait

együttműködési megállapodás alapján látja el. 12-15 sportcsoportban folyik rendszeres, tervszerű tevékenység.

1997-ben csatlakoztunk a Magyar Gerincgyógyászati Társaság prevenciós programjához, melynek keretében a testnevelés órákon és a gyógytestnevelési foglalkozásokon tartásjavító tornát végeztetünk a tanulókkal. Ez 2001 óta részét képezi az Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Programnak is.

Minden évben októbertől áprilisig óvodástornát tartunk, mellyel az emelt szintű osztályok beiskolázását segítjük. Ezeken a foglalkozásokon a szülők és a gyerekek megismerkedhetnek az alapvető mozgásformákkal, az elvárásokkal, tájékozódhatnak a követelményekről. Ugyanezt a célt szolgálják a nyílt napok keretében a bemutató testnevelés órák is.

A könnyített- és gyógytestnevelésre utalt tanulóinknak biztosítjuk az egyéni, speciális fejlesztést szakképzett gyógytestnevelő tanár vezetésével.

A versenysportban elért eredményeink megfelelően szolgálják iskolánk hírnevének öregbítését, a sportban tehetséges tanulóink fizikai képességeinek és személyiségének fejlesztését. A Diákolimpián és egyéb tornákon csapataink, illetve egyéni versenyzőink városi, megyei és országos szinten egyaránt jól szerepelnek. Atlétáink a Sport XXI., labdarúgóink a Bozsik (régebben Góliát bajnokság) programban, vesznek részt. Rendszeresen indulunk a baptista labdarúgó tornán is. Ezek egyrészt az utánpótlás-nevelést biztosítják, másrészt az adott sportágban sportolni vágyó gyerekek létszámának növelését célozzák.

A kialakult hagyományaink, elért eredményeink és további célkitűzéseink figyelembevételével a mindennapi testedzést az alábbiak szerint biztosítjuk.

I. Általános tanterv szerint tanulók számára:

A 2012/2013. tanévtől 1. és 5. osztálytól kezdve felmenő rendszerben biztosítjuk a heti 5 testnevelés órát.

II. Emelt szintű tanterv szerint tanulók számára:

- 1) 1-2. osztályban: Heti 6 testnevelés óra + 1 óra sportfoglalkozás.
- 2) 3-4. osztályban: Heti 5 testnevelés óra + 2 óra sportfoglalkozás.
- 3) 5-8. osztályban: heti 5 testnevelés óra + a választott sportágban legalább heti 2 óra edzés.

A választásban megkötés nincs, de ha az adott sportágban van iskolai sportcsoport, a tanulónak elsődlegesen annak tevékenységében kell részt vennie.

Ezekén túl valamennyi tanuló számára lehetőséget adunk arra, hogy igény szerint részt vegyen az iskola, illetve a DSE által biztosított sportolási alkalmakon, testedzési formákon, egészségmegőrző programokon.

ÍGY:

- Az atlétika csoport tevékenységében (elsősorban 3-6. osztályos fiúk – lányok).
- A labdarúgó csapatok edzésében (1-8. osztályos fiúk).
- A kézilabda csapatok munkájában (4-8. osztályos fiúk – lányok).
- A DSE úszóedzésein (1-8. osztályos fiúk – lányok)
- Az iskolai házibajnokság rendszerében.
- Az iskolai sportnap rendezvényein.
- Kerékpártúrák, kirándulások, túrák eseményein.
- Erdei iskolákban, Erzsébet-táborokban.
- Nyári táborozásokon.
- Kiválasztás alapján képviselhetik az iskolát sportversenyeken, tornákon. Ez az emelt szintű osztályokba járó gyerekeknek kötelességük is.

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékony megvalósításának érdekében az alábbi egészségügyi és pedagógiai szempontok érvényesülésére törekszünk:

- Minden gyerek lehetőség szerint minden nap vegyen részt a számára biztosított testmozgásprogramban.
- Ezekén az alkalmakon mindig valósuljon meg a keringési – és a légzőrendszer megfelelő terhelése.
- A testnevelés órákon rendszeres a gimnasztika, s ezen belül a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légyőtorna.
- A tananyag egészében kiemelten figyelünk a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartására, kiemelten a fizikai állapotmérés, valamint az izomerősítések különböző testhelyezeteire.
- Minden testmozgási alkalom jelentsen örömet és sikerélményt az eltérő adottságú tanulóknak is.
- Ki kell használni a testnevelés és sport speciális személyiségfejlesztő és nevelő hatásait.
- Olyan szemléletet és készségeket kell kialakítani, mely alkalmassá teszi a tanulókat életük későbbi szakaszában is rendszeres, az életminőségüket javító testmozgás végzésére.
- Központi helyet foglal el minden alkalommal az életkornak megfelelő játék.
- Differenciáltan szerepel a foglalkozásokon a táncos mozgás is

A mindennapos testnevelés megszervezése az Nkt. 27. § (11) és (11a) bekezdése szerint történik. Az óraszámok tekintetében +2 órát kapnak az emelt szintű testnevelésben részesülő tanulók. A mindennapi testmozgás kiegészítéseként a délutáni foglalkozások alkalmával lehetőségük van a tanulóknak a sportmozgásra szervezett formában. Az évenként szervezett „Mozogj az egészségedért!” témahét, a „Kölcsy futás”, az iskolai sportnap és egyéb sportprogramok a fentieket egészítik ki.

III. Fizikai állapotmérés

A tanulók fizikai állapotának rendszeres mérése az iskolai testnevelés egyik alapvető módszere, melynek igen fontos egészségmegőrző hatása van, hiszen – pedagógiaiilag helyesen alkalmazva – jelentős motiváló erővel bír. Igazán hatékonyá a felmérésben résztvevők tudatosságával, aktivizálásával lehet tenni, így biztosítható a tanulók számára önfejlődésük konkrét visszaigazolása is.

A mérés célja: a pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülés során a tanulók önismeretének, tárgyilagos önértékelésének, akaratának és önbecsülésének fejlesztése. Az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, szerepének népszerűsítése és tudatosítása. Egyénileg differenciált, képesség szerinti terheléssel az általános fizikai teherbíró – képesség fokozása. A gyermekek fizikai állapotának tervszerű, tudatos fejlesztése. Az elért változás nyomon követésének biztosítása a pedagógus, a diák és a szülő számára.

A mérés alkalmazásával kettős feladatot oldunk meg:

- egyrészt megállapítjuk a pillanatnyi teljesítményt, mely nélkülözhetetlen kiindulópont a képességek egyénre szabott és fokozatos fejlesztéséhez (diagnosztika);
- másrészt az ismételt mérésekkel nyomon követjük a fejlődés irányát, valamint megfelelő támpontot kapunk a szükséges változtatásokhoz (prognosztika).

Iskolánkban a tanulók fizikai állapotának mérését – a Rendelet 81. § alapján, továbbá az évek során kialakult és jól bevált gyakorlatot is figyelembe véve – az alábbiak szerint végezzük.

1) 1 – 4. évfolyamon a testi – kinesztetikus tehetségterület tehetségazonosításához 2011-ben összeállított iskolai próbákkal (5 próba):

- A gyorsaság mérése: *25 m-es síkfutás*
- Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: *Helyből távolugrás páros lábbal*
- A labdaügyesség és a mozgáskoordináció mérése: *Labdapasszolás falhoz*
- A labdaügyesség és a mozgáskoordináció mérése: *Labdavezetés hullámvonalban bóják között*

- Az aerob vagy alap-állóképesség mérése: *500 m-es síkfutás*

2) 5 – 8. évfolyamon a 2011-ben összeállított iskolai próbákkal (6 próba):

- A gyorsaság mérése: *60 m-es síkfutás*
- Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: *Súlypontemelkedés*
- A labdaügyesség és a mozgáskoordináció mérése: *Labdapasszolás falhoz*
- A labdaügyesség és a mozgáskoordináció mérése: *Labdavezetés hullámvonalban bóják között*
- Az aerob vagy alap-állóképesség mérése: *1000 m-es síkfutás*
- A vállövi- és a karizmok erő-állóképességének mérése: *Tömöttlabda-lökés előre*

(Leírása megtalálható a tehetségterület dokumentumainál).

A mérés ideje, gyakorisága: minden tanév elején, ősszel (határidő: október 31.) és végén, tavasszal (határidő: május 31.).

3) 5 – 8. évfolyamon: a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) alkalmazásával, mely elsősorban diagnosztikai jelleggel méri és követi nyomon a tanulók fizikai fittségét. Célja az egészséghez szükséges fittségi állapot elérése, megőrzése, javítása (fejlesztése) a tanulók fizikai aktivitási szintjének növelésén keresztül.

Leírása megtalálható a Rendelet 4. mellékletében, továbbá az alkalmazásához kiadott kézikönyvben.

A mérés ideje, gyakorisága: minden tanév végén, tavasszal (határidő: a mindenkori tanév rendjéről szóló jogszabályban meghatározott időpont).

2.5. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Pedagógiai programunk szerint választható tantárgy/foglalkozás iskolánkban:

- sportkörök/sportági edzések/tömegsport
- rajz szakkör
- informatika/robotika
- énekkar
- második idegen nyelv
- felvételi előkészítő (angol, matematika, magyar)
- tehetségcsoportok (testi-kinesztetikus, angol, színjátszó, természeti, logikai-matematikai, táblajáték, informatika, robotika, művészeti)

Ezen választható tantárgyak/foglalkozások megvalósítását elsősorban a délutáni időszakra tervezzük.

2.6. Projektoktatás

Iskolánk hagyományrendszerébe évek óta beépült a projektoktatás. Ez a hagyomány továbbra is színesíti a pedagógiai palettánkat, a tanulók és pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épülve, ezért a továbbiakban is alkalmazzuk.

2.7. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskolánk kiemelt feladatának tartja a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

- A TehetségDetekt segítségével szociometriai felméréseket készítünk a tanulók valódi körülményeiről a személyiségi jogok messzemenő figyelembevételével, a szülők beleegyezésével.
- A rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok segítésének formái:
 - ingyenes tankönyvellátás biztosítása a jogszabályok által meghatározott módon,
 - tanulmányi kirándulások anyagi támogatása az alapítvány által
 - ingyenes ebéd biztosítása,
 - javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására.
- Mentálisan sérült tanulók esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele.
- A tanulók jogainak fokozott védelme.
- Az életmódprogram keretében rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok és a védőnő segítségével (drog, alkohol, dohányzás).
- Törekszünk arra, hogy minél több pedagógus szerezzon alapos ismereteket a sikeres kábítószer-ellenes program megvalósításához.
- Rendszeres kapcsolattartás a tanulók szüleivel.
- A veszélyeztetett, illetve hátrányos helyzetű tanulók helyzetének kiemelt figyelemmel kísérése.
- Azonosítás/beválogatás után a tehetségcsoportokban történő folyamatos fejlesztésük.

Az esélyegyenlőség biztosítását szolgáló kapcsolatok

1993 decembere óta működik intézményünkben a „Zöld utat a tudáshoz” Alapítvány, melynek alapító okiratában az egyik cél a hátrányos helyzetű tanulók kiemelt támogatása.

Ebből adódóan civil szervezet is bekapcsolódott már évekkal ezelőtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek javításába.

Közös továbbképzések, találkozók szervezése az iskolai és óvodai pedagógusok számára (egymástól való tanulás elősegítése).

Együttműködésünk évek óta folyamatos a:

- védőnői hálózattal
- a családsegítő szolgálattal
- a gyámhivatallal
- a gyermekjóléti szolgálattal
- a Vöröskereszttel
- a Rendőrséggel
- egyéb civil szervezetekkel (Városvédő és Szépítő Egyesület, Apáról Fiúra Alapítvány)

AKCIÓTERV – MEGVALÓSÍTÁS

CÉL ÉS FELADAT	MÓDSZER	FELELŐS	GYAKORISÁG
A halmozottan hátrányos helyzetű első osztályos tanulók szokás és viselkedésszervezésének kialakítása	Pedagógiai asszisztensek segítése tanórán, ebédidőben.	Mindenkori első nevelők, Igazgatóhelyettes	Évente
Egészségügyi problémák kiküszöbölése	Folytatni a védőnői tisztasági vizsgálatot, Tájékoztató szülői értekezlet, családlátogatás	Osztályfőnökök, Napközis nevelők	Évente
Elégtelen öltözködés észrevételezése	Kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal	Gyermekevédelmi támogató	Évente
Személyi és mentálhigiénia fejlesztése	Drámapedagógia, drámajáték Védőnők tájékoztató beszélgetése Pszichológus alkalmazása	Osztályfőnökök Igazgatóhelyettes Igazgató	Évente Évente 3 év
A tanulói körben meglévő előítéletek kiküszöbölése	Beszélgetés, Drámajáték, Idevonatkozó filmek megtekintése	Minden pedagógus	Évente
Az iskolából való indokolatlan távolmaradás kiküszöbölése	Családlátogatás Felszólítás időben történő kiküldése a törvénynek megfelelően	Osztályfőnökök, osztályfőnöki munkaközösség-vezető	Évente

Lemorzsolódás, magántanulóvá válás csökkentése vagy megakadályozása	Szülői kérvények visszautasítása (csak nagyon indokolt esetben elfogadható pl.: betegség)	Igazgató	Évente
Bukási arányok csökkentése	Korrepetálás, fejlesztő foglalkozás	Igazgató	Évente

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Programjainkkal igyekszünk segíteni a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók folyamatos fejlődését.

Céljaink: segíteni azon tanulók beilleszkedését, ismeretsajátítását, egyéni ütemű fejlődését az iskolai környezetbe, akik szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek a következő okok miatt:

- családi környezetéből adódóan hátrányos
- családi házon kívüli környezetéből adódóan hátrányos
- iskolai körülményeket tekintve hátrányos
- csonka családban felnövő gyermek
- munkanélküli szülők gyermeke
- alacsony jövedelem
- kereset rossz beosztása
- italozó, kábítószerhasználó életmód
- rövidebb és hosszabb távú tervezés hiánya, urbanizáció negatív hatásai

Átmeneti hátrányos helyzetűnek tekintjük az:

- áttelepült, beköltöző (új) tanulókat
- tartós betegség miatt hátrányos helyzetűeket

Leggyakrabban előforduló szociális hátrányok:

- az óvoda-iskola átmenet a HHH tanulók számára (beilleszkedési, magatartási gondok, szokásrendszerek elsajátításának nehézsége)
- egészségügyi problémák: fejtetvesség gyakorisága, elégtelen öltözködés, tisztatlanság
- bejáró felsőseink elhelyezése a buszok indulásáig, felügyelet, tartalmas időtöltés biztosításának hiánya
- esetenkénti előítéletek tanulói körben
- iskolából való tartós, indokolatlan távolmaradás
- lemorzsolódás magasabb osztályokban

- az átlagtól lemaradók felkarolása
- javítóvizsgára és osztályismétlésre bukkantak aránya

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységi formák az iskolában:

- napközis, tanulószobai foglalkozások szervezése
- felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése
- tehetségcsoportok tervszerű működtetése
- pályaaorientációs tevékenység, pályaválasztást segítő programokon való részvétel biztosítása
- részvétel a középiskolai nyílt napokon, pályaválasztási szülői értekezlet, pályaválasztási szaktanácsadás
- tankönyvtámogatás
- drog- és bűnmegelőzési programok
- felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről
- segítségnyújtás a családoknak a szemléletváltáshoz
- segíteni a káros szenvedélyektől való megszabadulást
- a tervezéshez támpontokat, mintát adni, és állandó kapcsolatot tartani a családdal
- a munkanélküliség vagy alacsony kereset miatti hátrányt szociális támogatás megszervezésével csökkenteni lehet
- felvilágosító munka, szükség esetén személyes segítség
- támogatások megszerzésének ösztönzése
- a gyermek tanulószobai, napközis ellátásban részesülésének motiválása
- kapcsolatfelvétel a szakszolgáltató intézménnyel
- pályázatok figyelése, részvétel pályázatokon
- „beszélgető” szakkör működtetése (önismereti csoportok)
- táborozások, kirándulások és a költségekhez való hozzájárulás különböző forrásokból
- az „Útravaló” program népszerűsítése
- megfelelő szakemberek, logopédus, pszichológus segítségének igénybevétele

Az intézmény minden tevékenysége során biztosítja:

- a szegregáció mentességét
- diszkrimináció mentességét
- az egyenlő hozzáférést
- az SNI és HHH tanulók esélyegyenlőségét
- a tanulók egyéni fejlesztését

- a minőségi oktatás meglétét
- a partnerség-építést a szülőkkel, segítőkkel, a társadalmi környezettel
- a pályaorientációt
- az értékelés, fegyelmezés, büntetés során az igazságosság elvét
- az egyenlő bánásmódot
- az integrációt
- a szolgáltatásokhoz való hozzáférést

Minden gyermeknek van rá lehetősége, hogy a különböző lehetőségek közül valóban válasszon.

A fenti feladatok összefogását az igazgató által megbízott *gyermek- és ifjúságvédelmi támogató* végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

2.8. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Általános alapelvek

Az iskola a nevelő-oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez. Emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” kiemelt uniós projekt fenntartási időszakában módszertani innovációként a teljesítmény-értékelés korszerű formáit, valamint a formatív, metakognitív értékelési formákat vezetjük be. A formatív értékelés tartalmi elemeit a munkaközösségek dolgozzák ki, majd értékelési munkacsoport végzi a gyakorlati megvalósítás koordinálását.

A tanulók folyamatos beszámoltatása, az ismeretek és azok alkalmazásának számonkérése biztosítja a pedagógusok, a diákok és a szülők számára azt, hogy

- figyelemmel kísérhessék a tanulók egyéni előrehaladását,
- a felmerülő problémákat időben észrevegység,
- a jól teljesítők megerősítést nyerjenek,
- a lemaradó tanulók segítséget kaphassanak.

A tanulók teljesítményének értékelése:

- 1. évfolyamon félévkor és év végén, 2. évfolyamon félévkor szöveges minősítés történik.
- A 2. évfolyamon az év végi, valamint a 3-8. évfolyamon a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév, ill. tanév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.

A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelése osztályzattal történik valamennyi tantárgyból. A törvényi változások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a 2010/2011. tanévtől az alsó tagozatos osztályokban érdemjeggyel értékeljük a tanulók teljesítményét.

Az eddigi minősítési kategóriákat az alábbi módon váltjuk jeggyé:

Minősítési kategóriáink, valamint az annak megfelelő osztályzatok

1. kiválóan teljesített: jeles vagy jeles dicsérettel (5)
2. jól teljesített: jó (4)
3. megfelelően teljesített: közepes (3)
4. felzárkóztatásra szorul: elégséges (2)
5. a követelményeket nem teljesítette: elégtelen (1)

A gyenge teljesítmény okát első évfolyamon meg kell vizsgálni, ha a tanuló nem éri el a minimális követelményeket:

- DIFER mérés
- gátló tényezők feltárása
- javaslat a terápiára, egyéni segítségésre

A tanulási kudarccal küzdő gyermek esetében vizsgálja meg:

- fejlesztőpedagógus,
- szükség esetén kérjük a Szakértői Bizottság közreműködését, véleményét.

Az értékelés módjai és annak gyakorisága alsó tagozatos csoportjainknál:

Szóbeli: folyamatos, tanítási órákon, más iskolai foglalkozásokon (tanító, tanulótársak részéről, önértékelés formájában)

Írásbeli:

- a tanulói produktumokon írt rövid, lényegre utaló észrevételek megfogalmazása vagy osztályzat,

- felmérések megoldásának értékelése %-os teljesítménysávok megadásával és ezek minősítő jelzésével, osztályzatával,
- szükség szerinti aktuális észrevételek bejegyzése,
- november és március hónapban értékeljük a tanuló magatartását, szorgalmát és tanulási eredményét az első évfolyamon, havonta a második évfolyamon,
- félévkor és év végén a pedagógiai programban meghatározott módon értékelünk.

2.9. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette:

Az első évfolyam a szülő kérésére igazgatói engedéllyel legfeljebb egy alkalommal megismételhető.

	Továbbhaladás			Évismétlés		
Első	Előkészítő évfolyam (6-7 éves korig, egyszer)	Egyéni továbbhaladás	Fejlesztésre szorul			Hiányzás miatt
Második			elégseges osztályzat	Ha nem teljesítette a követelményeket		Hiányzás miatt
Harmadik			elégseges osztályzat	Ha nem teljesítette a követelményeket		Hiányzás miatt
Negyedik			elégseges osztályzat	Ha nem teljesítette a követelményeket		Hiányzás miatt

A tanulók tudásának értékelésénél és minősítésénél alkalmazott osztályzatok:

Jeles (5), jó (4), közepes (3), elégseges (2), elégtelen (1),

Az osztályzatok a tanterv által előírt törzsanyagra vonatkozó követelmény alapján:

Jeles: ha a tantervi követelményeknek jelentéktelen hibákkal eleget tesz. Ismeri, érti a tananyagot és alkalmazni is képes a tudását. Szabatosan, pontosan fogalmaz, saját gondolatait önállóan el tudja mondani.

Jó: ha a tantervi követelményeknek kevés hibával minimális, tanári segítséggel eleget tesz. Apró bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási hibákat vét, definíciói esetenként bemagoltak.

Közepes: ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, több hibával tesz eleget, nevelői segítségre (javítás, kiegészítés) többször rászorul. Ismeretei felszínesek, hiányosak. Kevésbé tud önállóan dolgozni, beszélni. Segítséggel képes megoldani szóbeli és írásbeli feladatait. Rövid mondatokban felel, gyakran kell segítő kérdéseket feltenni.

Elégséges: ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbtanuláshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad. Fogalmakat nem ért. Gyakorlatban nem képes önálló feladatvégzésre.

Elégtelen: ha a tantervi követelményeknek a nevelői útbeigazítással sem tud eleget tenni. A tantárgyi minimumot sem tudja, illetve a feleletet megtagadja.

Az évközi eredmények alapján a szaktanár félévkor és év végén osztályzattal értékeli a tanulók ismereteinek a helyi tanterv követelményeihez viszonyított szintjét.

Az osztályzás megállapításánál figyelembe kell venni a tanuló teljesítményének változásában érzékelhető tendenciát, a tanórákon nyújtott teljesítményét, továbbá a kooperatív tanuláshoz való viszonyát, abban való közreműködését.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje korlátai:

- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők az alábbi esetekben: témazáró dolgozatok, év végi dolgozatok, matematika írásbeli vizsga.

TELJESÍTMÉNY Valamennyi osztályban és tantárgyból, kivéve a 3. oszlopot	ÉRDEMJEY	TELJESÍTMÉNY Emelt szintű angol nyelvi osztályokban angol nyelvből
0-29%	Elégtelen (1)	0-39%
30-49%	Elégséges (2)	40-59%
50-74%	Közepes (3)	60-79%
75-89%	Jó (4)	80-90%
90- 100%	Jeles (5)	91-100%

Egyéb írásbeli feleletnél a szaktanár határozhatja meg a teljesítmény és az érdemjegy arányát, ezt a tanulókkal előzetesen közölnie kell.

- Az írásbeli feleleteket (kivéve a munkafüzet), témazáró dolgozatokat, év végi, év eleji felméréseket a tanulók nem vihetik haza. A szülő előzetes egyeztetés után az iskolában bármikor megtekintheti. A nevelőknek minden dolgozaton fel kell tüntetni az elérhető pontszámokat.
- Az írásbeli munkák külalakját a pedagógus érdemjeggyel értékelheti,

- A sajátos nevelési igényű tanulók megsegítése érdekében az írásbeli beszámoltatáskor hosszabb időt adunk a dolgozat megírására, illetve választhatnak, hogy szóban vagy írásban kívánnak beszámolni. Biztosítjuk a szakértői véleményben meghatározott eszközöket számukra.
- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni tantárgyanként. E szabály alól a heti egy óras tantárgyak kivételt képeznek, e tárgyaknál félévente minimum 4 osztályzat megléte szükséges a tanulók minősítéséhez.
- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az e-naplón keresztül. A tanulmányi rendszerben történő rögzítés határideje:
 - szóbeli felelet esetén az adott nap (a feleltetés napja),
 - írásbeli felelet vagy dolgozat esetén az értékelés elkészültét követően a tanulóval történő közlés napja (a kiosztás napja),
 - egyéb esetben (pl. szorgalmi, házi feladat, verseny jutalmazása/értékelése) az érdemjegy közlésének napja.

Megjegyzés: A házirend I. fejezetében meghatározottak szerint, az írásbeli dolgozatot a beszedésétől számított két héten belül kell kijavítani és a tanuló számára megtekintésre átadni.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat lényegesen eltér az év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület tájékoztatást kérhet az érdekelt pedagógustól, ennek okáról. Ezen tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület az osztályozó értekezleten áttekinti és a szaktanár illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló év végi osztályzatáról, magasabb évfolyamba lépéséről.

- Jeles minősítést kaphat az a tanuló, akinek az adott tantárgyból szerzett érdemjegyeinek átlaga legalább 4,7.

A tanulói teljesítmények mérésének és értékelésének célja: a diagnosztikus visszajelzés.

a) Feladatai:

- a tanulócsoporthoz eredményeinek viszonyítása a helyi tantervek követelményeihez, illetve országos eredményekhez (kompetenciamérés),
- következtetés a tanítás-tanulás hatékonyságára,
- a követelmények teljesítésének szintjei alapján a korrekció és a további gyakorlás témáinak kijelölése,
- a tanuló egyéni eredményeinek viszonyítása a korábbi teljesítményéhez,

- a tanulók tantervi követelményekhez viszonyított teljesítményének minősítése érdemjeggyel.

b) Elvei:

- Az értékelés, minősítés mindig előremutatónak kell lennie.
- Ki kell alakítani a tanulói önértékelés rendszerét.
- A tantárgyi tudás értékelésébe a viselkedési problémákat nem szabad beszámítani.

c) Módjai:

Szóbeli vagy írásbeli véleménnyel, pontozással, százalékértékekkel, szimbólumokkal, osztályzattal, a felsoroltak kombinációival.

A KRÉTA Elektronikus Naplóban alkalmazott érdemjegyek jelentése:

Barna: kisdolgozat

Zöld: házi feladat, szorgalmi munka

Kék: órai munka

Piros: témazáró dolgozat

Fekete: szóbeli felelet

Formái, rendje, korlátai

Formája	Rendje	Korlátai
Év eleji felmérés	Tájékoztató jellegű, az ismétlést szolgálja; A tanévkezdés után maximum 2 héten belül meg kell íratni.	%-ban értendő.
Félévi, év végi felmérés	Az eltelt időszak tananyag elsajátításának mélységét méri	%-ban értékelendő, de jegyre is átváltható
Szóbeli felelet	Az előző tanítási órán feldolgozott ismeretanyag rendszeres ellenőrzése, önálló feleletek és/vagy kérdésekre adott válaszok alapján. értékelés érdemjeggyel (1-5)	A szóbeli felelet nem állhat az adott órára „feladott” tananyag felmondásából, mindig adjunk ismétlő kérdést is.
Írásbeli számonkérés egy-egy tananyagból (röpdolgozat, tesztlap)	Az adott tananyag elsajátításának mélységét méri. Értékelése érdemjeggyel (1-5).	Tartós hiányzás (egy v. több hét) esetén türelmi időt kell adni a tanulónak a tananyag pótlására (legalább 1 hét)
Témazáró dolgozat (írásbeli)	A témakör befejezése és összefoglalása után. Értékelése érdemjeggyel (1-5).	Megírásának időpontját előre be kell jelenteni. Egy napon max. 2 témazáró dolgozat íratható (Házirend)
Gyakorlati tevékenység (versenyek, kiselőadások, órai munka, gyűjtőmunka stb.) Projekt, témahét	A tanuló önként vállalt plusz feladatai Értékelése érdemjeggyel, v. tantárgyi és szaktanári dicsérettel.	Időpontját előre be kell jelenteni

Csoportmunka (projekt készítés) Témahét	Tananyag adta lehetőségek szerint. Értékelése érdemjeggyel, v. tantárgyi és szaktanári dicsérettel.	
8. évf. számára írásbeli és szóbeli vizsga	A Vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint.	

- **Szóbeli felelet:** Az előző tanítási órán feldolgozott ismeretanyag rendszeres ellenőrzése, önálló feleletek és kérdésekre adott válaszok alapján.
- **Írásbeli beszámoltatás:** Egy adott témakörben szerzett tudás mérése önálló feladatok megoldásán keresztül.
- **Gyakorlati számonkérés:** A kísérletek, mérések elvégzésében elért gyakorlatosság mérése azokban a témakörökben, amelyekben a tanulónak megfelelő lehetősége volt a gyakorlásra.
- **Önálló kiselőadás:** Egy adott téma önálló feldolgozása és előadása.
- **Órai munka:** Az órai munkába való bekapcsolódás, órai munkavégzés minősége.
- **Versenyeken való eredményes részvétel.**

A szóbeli és írásbeli beszámoltatások korlátai:

- Csak törzsanyagot kérjünk számon.
- A tanulói huzamosabb idejű hiányzása esetén beszéljük, meg vele mikorra pótolja az anyagot.
- Az írásbeli és szóbeli számonkérés legegyszerűbb formáit (napi ellenőrzés) előre bejelenteni nem szükséges.
- A témazáró dolgozat megírását előre be kell jelenteni.
- A tanulók naponta két témazáró dolgozatnál többen ne írjanak.
- Mind az írásbeli, mind a szóbeli feleletek legfontosabb három fő elve: a visszacsatolás, az objektív értékelés, a készségfejlesztés legyen.

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei:

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges tanulmányi követelményeket valamennyi tantárgyból sikeresen teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket. Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyt kapott rá, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket egy tanévben, vagy az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,

- egy tanítási évben 250 tanítási óránál többet mulasztott, illetve mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladta és a nevelőtestület engedélyt adott rá,
- egyéni munkarend szerint tanult.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból szerzett elégtelen osztályzatot. Az évfolyamot köteles megismételni az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

A tanuló az első évfolyamon abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha azt a szülő írásban kéri.

2.10. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Írásbeli és szóbeli feladatok alkalmi	Elvei	Korlátai
Hétköznapokon	Az adott csoportban lévő átlagos teljesítőképességű tanulók számára sem az írásbeli, sem a szóbeli feladat nem lehet megerőltető	A nevelőnek figyelembe kell vennie a tanuló másnapi leterheltségét.
Heti pihenőnapok előtt	A tanulók számára sem az írásbeli, sem a szóbeli feladat nem lehet megerőltető	Sem szóban, sem írásban nem adható több házi feladat, mint az egymást követő órákra.
Tanítási szünet előtt	Az tanulók számára sem az írásbeli, sem a szóbeli feladat nem lehet megerőltető	Sem szóban, sem írásban nem adható több házi feladat, mint az egymást követő órákra

- A projekt és a témahét kapcsán végzett tevékenységre is ezek az elvek vonatkoznak.
- A sajátos nevelési igényű tanulók házi feladatát az egyéni fejlesztési terv alapján kell meghatározni.
- Az el nem készített házi feladatok és a felszerelések sorozatos hiánya miatt a nevelők a szülőket írásban értesítik. Az el nem készített házi feladatért elégtelen osztályzat adható.
- A tehetséggondozás érdekében szorgalmi feladatok bármikor adhatók, hiányuk azonban nem büntetendő, kiválóságuk értékelhető.
- A napközis és tanuló szobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatokat nevelői irányítással végzik tanulóink. Az itt dolgozó nevelőknek folyamatos visszajelzési kötelezettsége van a tanítók és szaktárgyat tanító nevelők felé, a házi

feladatok mennyiségi, nehézségi fokáról. Ez a jelzés segítheti, illetve korrigálhatja a nevelők pedagógiai munkáját.

2.11. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet és az informatikát/tabletes foglalkozásokat. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük és több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.

A csoportbontás elvei:

- tanulói létszám alapján történő bontás (kiscsoportos) (pl. nyelvi labor befogadóképessége miatt)
- képesség szerinti bontás
- érdeklődés szerinti bontás-délutáni szabadon választható foglalkozáshoz
- tehetségek gondozása - tehetségcsoportok
- a tanulók felzárkóztatását szolgáló kiscsoportok

2.12. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Településünkön roma nemzetiség él. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére kultúrájuk megismerését alapvetően integrált oktatás formájában valósítjuk meg. A tantárgyi keretek között megjelenő, a nemzetiség kultúrájának, képzőművészetének, zenei világának, népviseletének és életmódjának megismerését szolgáló ismereteket nem elkülönítetten, hanem a tantárgyak, azon belül egyes témakörök részterületeiként, a hazánkban élő összes népcsoporttal együtt mutatjuk be. Kiemelten foglalkozunk a településünkön élő nemzetiség kultúrájával.

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot az alábbi tantárgyak helyi tantervébe/tanmenetébe építettük be:

- magyar nyelv és irodalom (alsó tagozat),
- közösségi nevelés, történelem, hon- és népismeret (felső tagozat).

A nemzetiségről szóló oktatás színterei, tevékenységei:

- a fentebb említett tanítási órák,
- tanórán kívüli tevékenységek: szakkörök, hagyományőrző rendezvények, kiállítások, szabadidős tevékenységek, táborozások, hangverseny-, színház- és múzeumlátogatás, diákönkormányzati programok, vetélkedők, könyvtári programok, iskolai műsorok,

- lehetőség szerint a roma nemzetiségi önkormányzat bevonása (tájékoztatók, előadók kérése).

A tanórán és a tanórán kívüli tevékenységek alkalmával lehetőség nyílik a toleranciára való nevelésre, a másság megismerésére, tiszteletben tartására, elfogadására.

2.13. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei, programjai, tevékenységei

Az iskola egészségnevelési elveit a I.3. fejezet részletesen tartalmazza, ezért az alábbiakban elsősorban a környezeti nevelés területén vállalt feladatainkat összegezzük. 21. századi emberként nap, mint nap újabb és újabb környezeti problémával szembesülünk, melyek az emberiség jövőjét nagyban befolyásolják. Földünk, hazánk és szűkebb környezetünk is változásokon megy keresztül és ezeknek a változásoknak mi, emberek vagyunk az előidézői. Ebben a helyzetben elengedhetetlen, hogy az iskolában a gyermekek a természet és a környezeti problémák megismerésén túl olyan készségeket is szerezzenek, amelyek segítségével felnőttként majd fenntartható módon, környezettudatosan fogják tudni élni az életüket.

Ehhez olyan iskolai környezetre van szükség, amelyben lehet és jó tanulni, valamint gazdaságos működésű. Szükség van a fenntarthatóság kérdésében elkötelezett nevelőtestületre és technikai dolgozókra, akik már példamutatásukkal is erre nevelnek, és szükség van olyan programokra/foglalkozásokra, amelyek a tanulók szemléletformálásában segítenek. Ezt a feladatot iskolánk kezdettől fogva tudatosan vállalja, ezért pályáztunk és nyertük el kétszer az „Ökoiskola”, majd harmadjára az „Örökös Ökoiskola” címet.

Helyzetelemzés: az iskola adottságai

AZ ISKOLA HELYE ÉS ÉPÜLETE

A Kölcsény úti épület 1982-ben épült. A városközponttól és a forgalmas utaktól távol, nyugodt, – mondhatni ideális – környezet veszi körül. A 2010/2011. tanév során Európai Unió pályázat keretében bővítették, korszerűsítették az intézményt. Új tantermek, szertárak, nyelvi laborok, klubszobák, irodák, nevelői szoba, aula, könyvtár, olvasóterem került kialakításra. Ennek következtében az Ipolyi téri épületből az alsós osztályok átköltöztek a székhely intézménybe.

TÁRGYI FELTÉTELEK

1. ÉPÜLET

A) Tantermek:

- Elrendezésük, természetes megvilágításuk, ablakméretük, egészségügyi szempontból megfelelő. A külső környezetből kevés zaj szűrődik be a hangszigetelt nyílászárók, továbbá a jelentéktelen utcai forgalom miatt.

- A lapterületük a jelenlegi tanulólétszámra vonatkoztatva megfelelő. Az osztályok egy része testnevelés órán az óraszámok emelkedése miatt nem tudja minden órán használni a tornatermet, de az aulában, a tükrös teremben, a külső sportpályákon és az iskolaudvaron minden testnevelés óra megoldott.

B) Bútorzat:

Az iskolai munka elsősorban ülő foglalkozás. A kedvezőtlen bútornak hosszabb távon egészségkárosító következményei vannak. A legkritikusabb követelmény a helyes testtartást, a gerincoszlop védelmét és a látás kényelmét hivatott biztosítani.

- az iskolatáblák helyzete, mérete, színe, mesterséges megvilágítása jó; táblafilcek használatával a porszenyezés minimálisra csökkent;
- audiovizuális berendezéseink korszerűek, energiatakarékosak;
- a számítógéppark állománya, minőségi színvonala jó, a fokozott igénybevétel miatt cseréje tervszerű, folyamatos. Az informatika terem berendezése megfelelő.

C) Megvilágítás:

Fontos egészségügyi követelmény a megfelelő természetes és mesterséges megvilágítás biztosítása az iskolában, ahol a látás igénybevétele fokozott. A korai kifáradás, a figyelem csökkenése, az iskolai teljesítmények csökkenése, a látószerv túlzott igénybevétele miatt az iskolában erre külön figyelmet kell fordítani.

- Természetes megvilágítás:
Egészségügyi szempontból az ablakfelületek nagysága, formája, kiépítése megfelelő. Kivéve az 1. és 2. emeleti folyosókat, ahol a természetes megvilágítás kevés, de itt a tanulók csak rövid ideig tartózkodnak.
- Mesterséges megvilágítás:
A lámpatestek a nézési iránnyal párhuzamosak, számuk megfelelő, energiatakarékosak, korszerűek.

D) Klíma:

Fizikai és szellemi teljesítőképesség szempontjából egyaránt jelentős tényező. A komfortklíma olyan hőkörnyezet, ahol kellemes a hőérzet, garantált a szervezet hőegyensúlya, és biztosított az optimális szellemi munkavégzés.

Az épület fűtésrendszere korszerű, energiatakarékos (termálvíz és gázkazán biztosítja), a tantermek hőmérséklete megfelelő. A nyílászárók hő- és hangszigeteltek, a szellőztetési lehetőség biztosított. Megoldandó feladat a helyiségek – elsősorban a 3. emelet, árnyékolása/klimatizálása, mert nagy melegben elviselhetetlen a hőség.

2. ISKOLAUDVAR

- Az épületbővítés miatt az alapterülete csökkent, így a jelenlegi tanulói létszámhoz nem ideális;
- A tanórai szünetekben, illetve a délutáni napközis foglalkozások idején zsúfolt;
- A pihenőhely, a padok száma a 4 új rönkbútorral megfelelő lett;
- Telepítésre került egy új, többfunkciós játszótér.

3. TESTNEVELÉSI FELTÉTELEK

A testnevelés feltételeinek biztosítása alapvető egészségügyi követelmény. A szakértelemmel irányított, kellő számú iskolai testnevelés óra és iskolai sportköri foglalkozás a harmonikus testi és szellemi fejlődést segíti, a jó állóképességet biztosítja.

Tornaterem:

- mérete lehetővé teszi egyszerre két osztály testnevelés óráinak megtartását;
- az ablakok hő- és hangszigetek, a szellőztetés megoldott;
- 2014-ben a vizesblokkok felújításra kerültek, megfelelnek az elvárásoknak;
- 2015-ben megtörtént az erősen megviselt PVC-padló cseréje;
- 2016-ban korszerű, energiatakarékos LED-es világítási rendszer került kiépítésre.

Sportudvar:

- az atlétikapálya területe, elrendezése az órák megtartásához megfelelő;
- a futópályája vörös salakos borítása a tavaszi - nyári időszakban gyakran igényli a többszöri locsolást a felvert por miatt;
- a kézilabda- és a kosárlabda pálya jól szolgálja a sportági képzést, illetve a szabadidő hasznos, aktív eltöltését.

4. SZEMÉLYI HIGIÉNE

Az iskolai egészségnevelés lényeges eleme a személyes tisztaságra, az egészséget megőrző magatartásra irányuló igény felkeltése, gyakoroltatása és szokássá rögzítése.

a) Kézmosási lehetőségek:

- a mosdókban, zuhanyozókban, a csapok száma megfelelő, víztakarékosak;
- a WC-használat után minden mosdóban folyékony szappan, papírtörülköző áll a tanulók rendelkezésére;
- étkezések (tízórai, ebéd) előtti kézmosási lehetőség a mosdókban biztosított;
- a vízivási lehetőségre falikúttal nem rendelkezünk, de az ebédlőben, vagy a mosdókban van vízvételi lehetőség.

b) Az iskola tisztasága:

- a takarítóeszközök állapota, tárolása megfelelően történik;

- a téli időszakban problémát okoz, hogy a gyermekek egy része nem tartja be a házirend váltócipőre vonatkozó részét;
- az iskolai szemétszállítás rendben zajlik, a szelektív hulladékgyűjtés megvalósul;
- a tantermek tisztasága a fokozott odafigyelésnek köszönhetően megfelelő;
- az évenkénti tisztasági meszelés az előre eltervezett ütemezés alapján zajlik az épületben.

5. TÁLALÓ KONYHA

- az arra illetékesek által folyamatosan ellenőrzött, működése megfelelő, berendezését folyamatosan korszerűsítjük (pl. ipari mosogatógép beszerzése).

A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG HELYI JELLEMZŐI:

a) mentális problémák

- viselkedési-magatartási zavarok esetenként tapasztalhatók iskolánkban;
- anyagi javak, iskolai eszközök megrongálása, károkozás időnként előfordul;
- a felnőttek tiszteletének és az alapvető viselkedési normák hiányával többször kell szembesülnünk.

b) egészségkárosító magatartási módok:

- a dohányzás és alkoholfogyasztás, korai szexualitás megjelenése a tanulók életében;
- elektromos ártalmak: mobiltelefon, számítógépes játékok függősége.

c) szomatikus betegségben szenvedő gyerekek számára a gyógytestnevelés órák biztosítottak;

d) a tantestület egészségi állapota:

- mivel csak egészséges felnőtt tud egészséges gyermekeket nevelni, szükséges a pedagógusok önvizsgálata, önértékelése;
- az átlagnak megfelelő fizikai és mentális állapotú a tantestület, de az átlagéletkor magas.

Az iskola környezeti nevelési elvei:

A környezeti nevelés nem csak a tanítási órák feladata, mivel a tanulók teljes személyiségére hat. Fontos, hogy a tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek tervezésénél is gondoljunk a fenntarthatósággal kapcsolatos tartalmakra. A motiváció kialakítása, megőrzése és fejlesztése minden életkori szakaszt átívelő célunk, mely egyben biztosítja is a folyamatosságot a környezeti nevelés során. A célok meghatározásánál figyelembe vettük a pedagógusok véleményét is, kiemelt hangsúlyt adva a gyakorlatnak, mivel fontosnak tartjuk, hogy elérhető, teljesíthető célokat tűzzünk ki magunk elé.

Első és második évfolyamon:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megismerési vágyát, nyitottságát
- játékos átmenettel felkészíteni a tanulási tevékenységre
- elemi ismereteket közvetíteni a tanuló számára
- kielégíteni a gyermek kíváncsiságát
- érzelmi kötöttséget kialakítani a gyermekben a természettel
- kialakítani a gyermekek igényét a szabadban történő játékokra, a pihenésre
- az esztétikus, rendezett környezet iránti igény kialakítása

Harmadik és negyedik évfolyamon:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megértési vágyát
- tudatosítani a környezetből megismerhető értékeket
- mintákat adni a természet megismeréséhez
- kialakítani a csoportos és az egyéni megismerés képességét
- az esztétikai nevelés részeként kialakítani a közvetlen környezet rendezettségének igényét
- kialakítani egy természet- és embertisztelő szokásrendszert

Ötödik és hatodik évfolyamon:

- képi megismerési formákkal továbbfejleszteni a természettel kialakult kötődést
- stabilizálni a kialakult helyes viselkedési szokásokat
- lehetőséget biztosítani gyakorlati tapasztalatok szerzésére a végzett tevékenységek során
- megalapozni a környezettudatos érdeklődés kulcskompetenciáit
- tovább erősíteni a környezeti tapasztalatszerzés készségét és képességét
- kialakítani az empátia képességét a természeti jelenségekkel kapcsolatosan

Hetedik és nyolcadik évfolyamon:

- elvont megismerési formákat is felhasználva továbbfejleszteni a természettel kialakult érzelmi kötődést
- a természetes és épített környezet iránti felelős magatartás kialakításával előkészíteni a társadalomba való beilleszkedést
- fejleszteni a tanuló önismeretét és együttműködési képességét a környezeti problémák iránt érzett felelőssége kapcsán
- kialakítani a gyermekben az emberiség közös problémái megértésének képességét
- a környezetkímélő életmód fontosságának megértetése a tanulókkal

- a természet közelség igényének, a pozitív jövőképnek a kialakítása

A fenntarthatóság megvalósításának eszközei, módszerei:

- A nevelőtestület jártas a környezetvédelmi, fenntarthatósággal kapcsolatos témák tanításában, módszertanában és ezt alkalmazza is. Tanulóink ilyen témájú versenyeken, pályázatokon vesznek részt.
- Az iskola valamennyi dolgozója példát mutat a diákoknak a környezetbarát szemlélet, az egészséges életvitel tekintetében.
- Iskolánkban Öko Munkaközösség működik, melyben minden más munkaközösség képviselve van, továbbá a technikai dolgozókkal is szoros kapcsolatot tart. Munkájáról minden tanév elején munkatervet, a tanév végén beszámolót készít.
- Tanulóink, és dolgozóink közlekedési szokásairól, az 5. és 8. évfolyamos tanulók környezettudatosságáról felmérés készül.
- Mindennapi működésünkben kiemelt figyelmet fordítunk a takarékos energiafogyasztásra, az ésszerű anyag-és hulladékgazdálkodásra.
- Minden tanévben "zöldítjük" tantermeinket és folyosóinkat. Az iskolaépület környékén lévő növényzet rendszeresen és szakszerűen gondozott, kiskertünk mellett komposztáló működik. Fokozott figyelmet fordítunk a madárvédelemre.
- A fenntarthatósággal kapcsolatos programokjainkról iskolánk hivatalos honlapján cikkek jelennek meg, alkalmanként a Törökszentmiklósi Hírlapban, a helyi TV-ben és rádióban is beszámolunk erről.

Környezeti nevelési programok színterei iskolánkban

1. Tantermek és folyosók dekorálása, zöldítése

- a. Tantermek dekorálása, díszítése szobanövényekkel osztályonként
- b. A folyosók és az aula dekorálása, hirdetőtáblák frissítése

2. Az iskola környezetének folyamatos karbantartása

- a. Virágoskertek karbantartása
- b. Fák és cserjék ültetése az udvaron és az utcán szükség szerint

3. Nemzetközi és országos akciókhoz való csatlakozás

- a. Európai Mobilitási Hét
- b. A Világ Legnagyobb Tanórája
- c. Európai Hulladékcsökkentési Hét
- d. Fenntarthatósági Témahét
- e. Állatvédelmi Témahét
- f. „TeSzedd!” – Önkéntesen a tiszta Magyarországért” akció

4. Jeles napok megünneplése

- a. Állatok Világnapja
- b. Föld Napja
- c. Madarak és Fák Napja

5. Adakozással kapcsolatos akciók

- a. Állateledel gyűjtés az állatok világnapján a Befogad-lak Törökszentmiklósi Állatvédő Alapítvány számára
- b. Cipősdoboz akció a Baptista Szeretetszolgálat szervezésében
- c. A Budapesti Állatkert „Auróra” nevű vörös pandájának örökbefogadásához támogatás gyűjtése

6. Saját jó gyakorlataink

- a. Virágvásár
- b. Egészségnevelési hónap
- c. „Zöld Olimpia”

7. Hulladékgyűjtési programok

- a. Hulladékgyűjtés (papír, műanyag, fém, elektronikai hulladék) évente kétszer, ősszel és tavasszal kerül megrendezésre.
- b. Veszélyes hulladékok gyűjtése (szárakelem, használt mobiltelefonok, e-kütyük) folyamatosan történik. Leadhatók személyesen, vagy elhelyezhetők a kihelyezett gyűjtőedénybe.
- c. Szelektív hulladékgyűjtés a tantermekben és az udvaron

8. Madárvédelmi program

- a. Téli madáretetés megszervezése osztályonként
- b. Madáritató kihelyezése
- c. Fecskepelenkák kihelyezése, tisztítása, szükség szerinti cseréje
- d. Ragadozómadár-sziluettek kiragasztása, szükség szerinti cseréje

9. Szabadidős programok

- a. Osztálykirándulások szervezése
- b. Erdei iskola programokon való részvétel
- c. Gyalogos Erdei Vándortáborok meghirdetése és megszervezése

2.14. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

- Azt a tanulót, aki képességeihez mérten példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, az iskolai, illetve az iskolán kívüli tanulmányi, sport-, kulturális versenyeken, vetélkedőkön vesz részt, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó

hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomban részesíti.

- Az iskolában – a tanév közben – elismerésként a következő dicséretetek adhatók: szaktanári, napközis nevelői, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicséret.
- Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkát végzett tanulók a tanév végén szaktárgyi teljesítményükért, példamutató magatartásukért, kiemelkedő szorgalmukért dicséretben részesíthetők. A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell jegyezni.
- A tehetségcsoportokban kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulók a tehetségnapon oklevél és könyvjutalomban részesíthetők (a 8. osztályosok „tehetségdiplomát” kaphatnak). Ekkor kerül sor a szülők jutalmazására is.
- Az a nyolcadik osztályos tanuló, aki nyolc éven át kitűnő tanulmányi eredményt ért el, oklevelet és könyvjutalmat kap, melyet a tanévzáró ünnepélyen vehet át.
- Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.
- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.
- Azt a tanulót, aki tanulói jogviszonyából fakadó lényeges kötelezettségeit – a tanulmányok teljesítését ide nem értve – folyamatosan nem teljesíti, vagy a házirend előírásait megszegi, fegyelmező intézkedésben lehet részesíteni.
- A fegyelmező intézkedések formái: szaktanári, napközis nevelői, osztályfőnöki figyelmeztetés, osztályfőnöki intés, osztályfőnöki megrovás, igazgatói figyelmeztetés, igazgatói intés, igazgatói megrovás, nevelőtestületi figyelmeztetés.
- Az iskolai fegyelmi intézkedések kiszabásánál a tettel arányos büntetés, a fokozatosság elve és a nevelő célzat érvényesül. A tanuló súlyos köteleességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el lehet tekinteni, s a tanulót legalább az osztályfőnöki megrovás büntetésben kell részesíteni.
- Súlyos köteleességszegésnek minősülnek különösen az alábbi esetek: durva verbális agresszió, a másik tanuló megverése, egyéb testi és lelki bántalmazása; az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszes ital) iskolába hozatala, fogyasztása; a szándékos és súlyos gondatlansággal elkövetett károkozás; az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése.

A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM ÉRTÉKELÉSÉNEK, MINŐSÍTÉSÉNEK ALAPELVEI, FORMÁI

- A magatartást és a szorgalmat az osztályfőnök havonta értékeli, minősíti az osztályban tanító pedagógusok véleményének és a diáktársak javaslatának figyelembe vételével.
- Bármelyik szaktanár szóban vagy írásban is értékelheti a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Kimagasló eredményekért, rendkívüli esetekben az igazgató értékelheti a tanulók magatartását és szorgalmát írásban, illetve iskolagyűlésen.
- Félévente az osztályozó konferencián az adott osztályban tanító pedagógusok döntenek a tanulók magatartásáról és szorgalmáról, a havi jegyek és az egyéb értékelések alapján (dicséretetek, elmarasztalások).

A magatartás és szorgalom értékelésének fokozatai és szempontjai:

Magatartás:	példás (5)	jó (4)	változó (3)	rossz (2)
Szorgalom:	példás (5)	jó (4)	változó (3)	hanyag (2)

PÉLDÁS

Magatartás:

- Felnőttekkel, társaival szemben udvarias, segítőkész
- Kulturált beszédű
- Az iskolai házirendet maradéktalanul betartja
- Tiszteletben tartja mások véleményét
- Megnyilatkozásai meggondoltak, kulturáltak
- Tanítási órán fegyelmezett.
- Tanítási órán kívüli foglalkozásokon, az iskolához kapcsolódó minden tevékenységben, az iskola által szervezett programokon az alapvető erkölcsi normák szerint viselkedik
- Társaival szemben tapintatos
- Becsületes
- Kötelességét maradéktalanul teljesíti

Szorgalom:

- Szóbeli, írásbeli feladatait elvégzi
- Tanítási órán közreműködő, figyelme aktív
- Felszerelése, környezete rendezett
- Kapott vagy vállalt feladatát maradéktalanul teljesíti
- Munkában céltudatos, rendszeres
- Tetszetős külalakkal dolgozik

JÓ

Magatartás:

- Munkája mögött erőfeszítés van
- Feladatmegoldásában önálló
- Tanítási órán általában fegyelmezett
- Kulturált beszédű
- Fegyelmi szabályok ellen szándékosan nem vét
- Munkájában a lelkiismeretességre, pontosságra törekszik
- Időként figyelmeztetni kell a viselkedési szabályok betartására

Szorgalom:

- Munkában nem önálló és kitartó
- Munkájában az igényességre törekszik
- Felszerelése, házi feladata időnként hiányos
- Figyelme passzív
- Munkaerkölcs jó színvonalú
- Erőfeszítés nélkül dolgozik
- Kötelességtudatra figyelmeztetni kell

VÁLTOZÓ

Magatartás:

- A házirend szabályait gyakran megszegi
- Órán figyelmetlen, beszédével gyakran zavarja társait
- Indulatait nehezen tudja féken tartani, önfegyelme nem alakult ki
- Társaival szemben időnként durva
- Osztályfőnöki figyelmeztetésben, illetve megrovásban részesült

Szorgalom:

- Teljesítménye erősen hullámzó
- Házi feladata, felszerelése gyakran hiányzik
- Írásbeli, szóbeli munkája felületes
- Munkája külalakjára kevés gondot fordít
- A munkában nem céltudatos
- Erőfeszítés nélkül dolgozik
- Igazolatlanul nem hiányzik
- Irányítással dolgozik
- Önfegyelme, önismerete hiányos

ROSSZ

Magatartás:

- Felnőttekkel, társaival szemben tisztetelen
- Társaival szemben durva

- Fegyelmezetlen magatartásával szándékosan zavarja a munkát
- Az iskolai élettel kapcsolatos alapvető szokásokat nem tartja be
- Erkölcsi normák betartására képtelen
- Osztályfőnöki megrovása és igazgatói figyelmeztetése van
- Tanítási órán kívül magatartása is sok kivetnivalót hagy maga után
- Beszéde durva, kulturálatlan
- Jogba ütköző cselekedetet hajtott végre

HANYAG

Szorgalom:

- Igazolatlan hiányzása van
- Házi feladat, felszerelés erősen hiányos
- Füzetvezetése gondatlan, rendetlen
- Képességeit nem használja ki, órán alig dolgozik
- Igénytelen a munkában és környezetében
- Valamely tantárgyból megbukott
- Önfegyellemmel, önismerettel nem rendelkezik

2.15 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek (fogyasztóvédelmi oktatás)

A fogyasztóvédelmi oktatás célja:

A fogyasztói kultúra fejlesztése és a tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása a tanulóknál.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei:

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez szükséges szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában.

*Szükséges a **társadalmi és állampolgári kompetenciák** kialakítása, a jogukat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzése. A **szociális és társadalmi kompetenciák** fejlesztése a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése az ún. **cselekvési kompetenciák** fejlesztése.*

Célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti- és egészségnevelés az oktatás és nevelés valamennyi területen jelenjen meg.	A tanmenetekben konkrétan jelöljük meg az ezzel kapcsolatos feladatokat és az alkalmazni kívánt módszereket.	Ha az iskolai élet egészét átfogó környezeti és egészségnevelés valósul meg: - több környezeti és egészségnevelés a tanórákon - változatosabb tanítási, tanulássegítési módszer.
A pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek az egészséges életvitel terjesztői.	Képzéseken, továbbképzéseken való részvétel. <i>A kollégák dohányzásának mérséklése az iskolában.</i> (közös sportolás a tornateremben)	A felnőttek rendelkezzenek mindazon ismeretekkel és személyiségvonásokkal, amelyek mintaként szolgálnak az oktató-nevelő munkához.
Az illemhelyek higiénikus használata, tisztaságának megőrzése.	Papírtörölközők, szappanok, WC papírok elhelyezése. Az érdekeltség megteremtése a helyes használathoz és a tisztaság megőrzésében.	Javul az illemhelyek tisztasága, használata rendeltetésszerűen történik. A gyerekeknek igényévé válik a tisztaság, és erre figyelmeztetik társaikat is.
Egészségügyi szempontokhoz igazodás az oktató-nevelőmunka során.	Egyéni adottságokat figyelembe vevő ülésrend kialakítása, és időszakonkénti változtatása. Tanórán belüli mozgáslehetőségek beépítése.	Ha már valamennyi tanórán ez szokássá válik.
Az iskolai büfé választékának bővítése az egészségesebb táplálkozás jegyében.	Egészséges ételek, italok árusítása az iskolai büfében. Gyümölcslevek, -teák, joghurtok, sajtok, gabonapelyhes édességek bevezetése.	Ha a tanulók megismerik, és szívesen fogyasztják ezeket a termékeket is.
A dohányzás, alkoholfogyasztás, (kábitószer) megelőzése, visszaszorítása.	Egészségnap - Téma nap szervezése; Különböző tantárgyakon belüli, a témához kapcsolódó lehetőségek megtalálása és kiaknázása. Külső előadók, szakemberek segítségének beszerzése.	Ha elérjük azt, hogy kevesebb tanuló él ezekkel az eszközökkel, és felelősen akarnak dönteni az életük e részén.

Fontos a fogyasztás során a tájékozódás képessége, a döntési helyzet felismerése, és a döntésre való felkészülés. Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a

reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoskást.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges, hogy a diákok értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Környezettudatos fogyasztás: egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és fogyasztásmentesség között.

Kritikus fogyasztói magatartás: a fogyasztói jogok érvényesítése.

A fogyasztónak joga van:

- az alapvető szükségleteinek kielégítéséhez
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz
- a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez
- az egészséges és elviselhető környezetben való élethez
- a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszóláshoz

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei iskolánkban:

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásai (vizuális kultúra, földrajz, informatika, magyar nyelv és irodalom, matematika, közösségi nevelés óra).

Tanórán kívüli elemek (vetélkedők, versenyek, rendezvények).

Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel).

Az iskola fogyasztóvédelmi működése és az ezzel kapcsolatos foglalkozások.

Módszertani elemek:

A módszereknek tartalmaznia kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és a döntés alapján eltervezett cselekvés végrehajtásának módszereit.

Fontos hogy tanulóink e módszereket minél többször valós helyi és globális problémákon és értékeken keresztül maguk alkalmazzák:

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól.
- Helyi-, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása.
- Adatgyűjtés, feldolgozás információrögzítés együttműködéssel.
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel.

- Viták, szituációs játékok (előadói és vásárlói érdekek összehangolása, fogyasztói kosár készítése).
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekvényesítés).

2.16 Az informális és nemformális tanulás módszertani megalapozása

A nemformális tanulás minden olyan rendszerezett kompetencia- és készségfejlesztő hosszabb vagy rövidebb idejű oktatási-tanulási forma, mely a formális nevelést-oktatást végző intézményeken kívül valósul meg (akár az egyén igényei és kezdeményezése alapján).

Az informális tanulás a mindennapi élet természetes velejárója, olyan folyamat, melynek következtében pozitívan változik a személyiség, kialakulnak (átalakulnak) egyéni attitűdök, értékek, képességek (például a részvétel kulturális fesztiválon, kiállítás vagy színházi előadás megtekintése, kreatív technikák megismerése). A nevelési-oktatási intézmény falain belüli és azon kívüli, nem tanórai tudásgyarapító foglalkozások is e körbe tartoznak.

Az informális és nemformális tanulási módszertanok megalapozásának legfőbb célkitűzése a felnövekvő nemzedékek fizikai, érzelmi és társas fejlődésének előmozdítása, az élményalapú tanulás módszertani megalapozása, a tanulás közösségi élménnyé formálása, a tanórán kívüli differenciált, személyiségközpontú, informális és nemformális módszertani kultúra megerősítése, a nyitott tanulási környezet, tevékenységközpontú pedagógiai és módszertani eszköztár fejlesztése, valamint az ezt támogató szakmai környezet kialakítása.

Feladatok:

- A tanórán kívüli programok a közösségi tevékenység élményekre alapozó megtervezése,
- Élményt adó tanítási-tanulási módszerek alkalmazása,
- Közösségi együttélés magatartási és viselkedési szabályainak megismerése,
- Helyes szokások kialakítása, a közösség nevelő hatásának érvényesülése,
- Az életkori sajátosságoknak megfelelően kialakított tartalmak és tevékenységek integrálása és kiterjesztése az informális és nem formális tanulás erősségének, szemléletének,
- A felnövekvő nemzedékek fizikai, érzelmi és társas fejlődésének, nemzeti identitásának erősítése,
- Élményalapú tanulás módszertani megalapozása, a tanulás közösségi élménnyé formálása.

2.17 A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Szakmai eredményeinek beépítése az iskolák pedagógiai programjába az EFOP-3.2.6-16-2016-00001 számú projekt vonatkozásában

Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretében, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú és az epochális tanulásszervezési formákat is), valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban.

Záró rendelkezések

A Pedagógiai program nyilvános.

Megtekinthető:

- az iskola honlapján;
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az igazgatói irodában (papír alapon is).

Ez a Pedagógiai program 2025. szeptember 1. napjától hatályos, határozatlan időre szól és módosításáig vagy visszavonásáig érvényes. Készült a 2024. szeptember 1. napjától hatályos Pedagógiai program 2025. augusztus 18. napján történt módosításával.

A Pedagógiai program felülvizsgálatára jogszabályi előírás alapján vagy jogszabályváltozás esetén kerülhet sor, továbbá ha módosítását kezdeményezi az intézmény nevelőtestülete, az Iskolaszék, vagy a fenntartó. A kezdeményezést és a javasolt módosítást az igazgatóhoz kell betérjeszteni.

A Pedagógia program módosítási eljárása megegyezik megalkotásának szabályaival: a javasolt változtatást az igazgató fogalmazza meg a nevelőtestület bevonásával, az Iskolaszék és a munkaközösségek véleményének kikérésével, érvényessé a fenntartó jóváhagyását követően válik.

A Pedagógiai program a köznevelési intézmények információs tájékoztató felületén (KIR) publikált és az intézmény honlapján nyilvánosságra hozott intézményi közzétételi lista részét képezi. Módosítása esetén a hatályosított dokumentum feltöltése az említett dokumentumgyűjtemények közé az igazgató feladata.

1. sz. FÜGGELÉK

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXCV. törvény nemzeti köznevelésről;
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról;
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról;
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól;
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról;
- 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről;
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról;
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről, és alkalmazásáról;
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- 15/2013. (II. 26) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről;
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról;
- A köznevelésért felelős miniszter aktuálisan hatályos rendelete a tanév rendjéről.

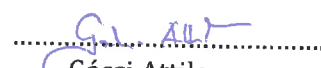
A Pedagógiai program elfogadásának legitimációja

Nyilatkozat

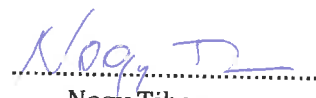
A Baptista Szeretetszolgálat EJSZ Kölcsey Ferenc Általános Iskolájának szakmai munkaközösségei képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírásunkkal tanúsítjuk, hogy a munkaközösségek a Pedagógiai program – adott szakterületet érintő kérdéseiben – véleményezési jogukat gyakorolták.

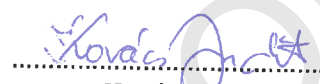
Törökszentmiklós, 2026. augusztus 24.

Lajkó Zoltánné
munkaközösség-vezető

Gácsi Attila
munkaközösség-vezető

Nagy Edit
munkaközösség-vezető

Nagy Tibor
munkaközösség-vezető

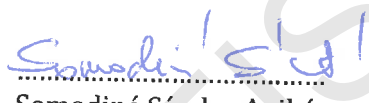

Kovács Judit
munkaközösség-vezető

Rédai Nagy Anna
munkaközösség-vezető

Gulyás Anita
munkaközösség-vezető

Kormos Zsuzsanna
munkaközösség-vezető

Csabai Annamária
munkaközösség-vezető

Somodiné Sándor Anikó
munkaközösség-vezető

Nyilatkozat

A Baptista Szeretetszolgálat EJSZ Kölcsey Ferenc Általános Iskolájának Iskolaszéke képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy az Iskolaszék a 2026. augusztus 24. napján megtartott ülésén a Pedagógiai program elfogadásához előírt véleményezési jogát gyakorolta.

Törökszentmiklós, 2026. augusztus 24.

Iskolaszék titkára

Nyilatkozat

A Baptista Szeretetszolgálat EJSZ Kölcsey Ferenc Általános Iskolájának igazgatója Nevelőtestülete képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. A Nevelőtestület a 2026. augusztus 28. napján megtartott értekezletén a Pedagógiai programot megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta.

Törökszentmiklós, 2026. augusztus 28.

a nevelőtestület nevében

Nyilatkozat

A Baptista Szeretetszolgálat EJSZ Kölcsey Ferenc Általános Iskolájának Pedagógiai programját az Nkt. 26. § (1) bekezdés alapján jóváhagyom.

Törökszentmiklós, 2026. augusztus 28.

Polgár Béláné
igazgató

Nyilatkozat

A fenntartó képviselőjében a Baptista Szeretetszolgálat EJSZ Kölcsey Ferenc Általános Iskolája Pedagógiai programhoz az Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 35/2026. (07.29.) fenntartói határozat alapján egyetértésemet adom.

Budapest, 2026. augusztus 31.

fenntartó

Nyilatkozat

A fenntartó képviseletében a Baptista Szeretetszolgálat EJSZ Kölcsey Ferenc Általános Iskolája Pedagógiai programhoz az Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 35/2026. (07.29.) fenntartói határozat alapján egyetértésemet adom.

Budapest, 2026. augusztus 31.

fenntartó